

PLAN I PROGRAM OBNOVE I RAZVOJA GRADA VUKOVARA DO 2025. GODINE

- Nacrt za javno savjetovanje -

Vukovar, rujan 2022.

Suradnja na izradi Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara do 2025. godine

Plan i program obnove i razvoja grada Vukovara do 2025. godine kratkoročni je strateški planski akt kojeg je izradio Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara u suradnji s vanjskim stručnjacima. Fond je usvojio participativni pristup izradi strateškog planskog akta, usko surađujući s predstavnicima interesnih skupina u procesu obnove i razvoja grada Vukovara. Održan je niz sastanaka i komunikacija svih sudionika bila je kontinuirana. Ažurirana i dopunjena je analitička podloga za ocjenu stanja obnove i razvoja grada Vukovara, te su obrađeni i ocijenjeni iskazi interesa za prijavu projekata. Odlukom od 26. srpnja 2022. godine o osnivanju i imenovanju članova uspostavljena je Radna skupina za izradu Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara. Radnoj skupini je u konzultacijskom procesu omogućen visok stupanj participacije i koordiniranosti u izradi Plana i programa (PiP) za novo programsko razdoblje te je time osigurana visoka razina kvalitete ovog strateškog planskog akta. Doprinos članova radne skupine i građana obuhvaćen je dodatno kroz proveden postupak javnog savjetovanja tijekom rujna 2022. godine.

Članovi Radne skupine prema tematskim područjima jesu slijedeći:

A-prostor i okoliš

1. *Ivan Bakoš, voditelj Odsjeka, Vukovarsko srijemska županija*
2. *Dražen Čulig, pročelnik, Grad Vukovar*
3. *Krešimir Raguž, zamjenik direktora, Geotermalni izvori d.o.o.*
4. *Zdenka Predrijevac, pročelnica, Konzervatorski odjel, Ministarstvo kulture*
5. *Stjepan Draganić, voditelj službe Civilne zaštite, Ministarstvo unutarnjih poslova*
6. *Krešimir Šlafhauzer, voditelj službe, Hrvatske vode*
7. *Ivan Polhert, koordinator ODS, Hrvatska elektroprivreda*
8. *Goran Martinović, rukovoditelj poslovne jedinice, Hrvatske ceste d.o.o.*
9. *Igor Štrangarević, direktor, Komunalac d.o.o.*
10. *Dario Tišov, direktor, Vodovod grada Vukovara d.o.o.*
11. *Ivan Krajnović, direktor, Tehnostan d.o.o.*

B-Gospodarstvo

1. *Dražen Čović, predsjednik Uprave, Financijska agencija*
2. *Mirko Benaković, pročelnik, Porezna uprava, Ministarstvo financija*
3. *Kristina Bilić, pročelnica, Grad Vukovar*
4. *Marija Budimir, pročelnica, Vukovarsko srijemska županija*
5. *Darijan Zeko, direktor, Vukovarska razvojna agencija d.o.o.*
6. *Ivan Marjanović, direktor Županijske komore, Hrvatska gospodarska komora*
7. *Dražan Zovko, predsjednik Udruženja obrtnika, Hrvatska obrtnička komora*
8. *Jasna Kolar, predstojnica, Hrvatski zavod za zapošljavanje*
9. *Marijan Kuprešak, direktor, Luka Vukovar d.o.o.*
10. *Grgo Sablić, ravnatelj, Lučka uprava Vukovar*
11. *Marina Sekulić, direktorica, Turistička zajednica grada Vukovara*
12. *Goran Miličević, predsjednik Uprave, Vupik plus d.o.o.*
13. *Marijana Grubišić, član Uprave, Borovo d.d.*

C-Društvo, D-zdravstvo i socijalna skrb, te E-branitelji i obitelj

1. *Ruža Marić, ravnateljica, Gradski muzej Vukovar*
2. *Mirela Hutinec, ravnateljica, Muzej Vučedolske kulture*
3. *Ivanka Miličić, ravnateljica, JU Hrvatski dom Vukovar*
4. *Ivana Đurić, viša stručna suradnica, Vukovarsko srijemska županija*
5. *Darko Dimić, pročelnik, Grad Vukovar*
6. *Josip Paloš, pročelnik, Grad Vukovar*
7. *Ivan Szabo, ravnatelj, JU Sportski objekti Vukovar*
8. *Željko Sudarić, Dekan, Veleučilište Lavoslav Ružička u Vukovaru*
9. *Srđan Kolar, Zamjenik gradonačelnika, Grad Vukovar*
10. *Mario Adamović, v.d. Pročelnika, Vukovarsko srijemska županija*
11. *Ivana Azenić Dubravčić, pomoćnica ravnatelja, Nacionalna memorijalna bolnica Vukovar*
12. *Ivica Šuvak dr.med., pomoćnik ravnatelja, Nacionalna memorijalna bolnica Vukovar*
13. *Ante Lohinski, ravnatelj, Dom Zdravlja Vukovar*
14. *Zvonimir Rogulja, ravnatelj, Centar za socijalnu skrb Vukovar*
15. *Krunoslav Šeremet, ravnatelj, Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar*
16. *Fra Ivica Jagodić, župnik i dekan Vukovarskog dekanata, Franjevački samostan*
17. *Tomo Josić, savjetnik gradonačelnika za branitelje, Grad Vukovar*
18. *Zdravko Komšić, predsjednik, Hrvatsko društvo logoraša srpskih koncentracijskih logora*

Izradu strateškog planskog akta koordinirala je dr.sc. Ljiljana Blažević, ovlaštena predsjednica, Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara, a savjetodavnu pomoć Fondu pružale su stručnjakinje za strateško planiranje dr.sc. Marijana Sumpor i dr.sc. Irena Đokić, Euro ekspertiza j.d.o.o. Stručnom podrškom osigurano je da Plan i program obnove i razvoja grada Vukovara do 2025. godine bude u skladu s metodologijom Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja u Republici Hrvatskoj (NN 123/2017.), kao i Uputama Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU za kratkoročne strateške planske akte jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. PiP je usklađen s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske 2030. (NRS), Provedbenim programom Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU, te srednjoročnim i kratkoročnim planskim aktima na županijskoj i lokalnoj razini.

Vukovar, rujan, 2022.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	4
1. UVOD	9
2. ANALIZA STANJA OBNOVE I RAZVOJA GRADA VUKOVARA	10
2.1 Analiza obnove i razvoja prostora i okoliša grada Vukovara (prostorno uređenje, graditeljstvo, infrastruktura, promet, vodno gospodarstvo i zaštite okoliša)	11
2.1.1 Zemljopisne značajke, geostrateški položaj i stanovništvo	11
2.1.2 Prostorno uređenje	13
2.1.3 Prometna, energetska i telekomunikacijska infrastruktura Grada Vukovara	17
2.1.4 Komunalna infrastruktura - otpad, vodovod i odvodnja	29
2.1.5 Zaštita okoliša i prirode	33
2.1.6 Realizacija projekata u prethodnom programskom razdoblju – prostor i okoliš	35
2.1.7 SWOT analiza obnove i razvoja prostora i okoliša grada Vukovara	36
2.2 Analiza obnove i razvoja gospodarstva i grada Vukovara	37
2.2.1 Vukovarsko gospodarstvo	37
2.2.1 Vukovarsko poduzetništvo i obrt	37
2.2.2 Veliki gospodarski subjekti na području Vukovara	41
2.2.3 Poljoprivreda	44
2.2.4 Turizam	45
2.2.5 Tržište rada na području Vukovara	48
2.2.6 Podržavajuća gospodarska infrastruktura i projekti	51
2.2.7 Ključni podaci i pokazatelji rezultata sufinanciranih gospodarskih projekata	53
2.2.8 SWOT analiza obnove i razvoja gospodarstva grada Vukovara	54
2.3 Analiza obnove i razvoja društva grada Vukovara (odgoj, obrazovanje, znanost, kultura, sport, civilno društvo, zdravstvo, socijalna skrb i branitelji)	56
2.3.1 Odgoj i obrazovanje	57
2.3.2 Znanost	64
2.3.3 Kultura	64
2.3.4 Sport	73
2.3.5 Civilno društvo, vjerske zajednice i manjine	77
2.3.6 Civilna zaštita	78
2.3.7 Zdravstvo	79
2.3.8 Socijalna skrb	80
2.3.9 Branitelji i njihove obitelji	84
2.3.10 Realizacija projekata u području obnove i razvoja društva grada Vukovara	89
2.3.11 SWOT analiza obnove i razvoja društva grada Vukovara	90

3. VIZIJA, MISIJA I STRATEŠKI OKVIR	92
3.1 Vizija i misija.....	92
3.2 Ciljevi i mjere	92
3.3 Pokazatelji uspješnosti.....	94
4. USKLADENOST SA STRATEŠKIM PLANSKIM AKTIMA RH I EU	98
4.1 Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske 2030.....	98
4.2 Provedbeni program Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije 2021.-2024.....	98
4.3 Strateški razvojni dokumenti RH i EU	99
5. PROVEDBENI OKVIR PLANA I PROGRAMA OBNOVE I RAZVOJA GRADA VUKOVARA DO 2025.	102
5.1 Načela provedbe PIP-a	102
5.2 Plan aktivnosti, baza projekata i programi	103
5.3 Uloge i zadaci ključnih dionika obnove i razvoja grada Vukovara.....	105
5.4 Praćenje i vrednovanje provedbe Plana i programa	107

PRILOG 1. BAZA PROJEKATA

Tablice	Strana
Tablica 1. Rekapitulacija projekata prema Planu i programu obnove i razvoja grada Vukovara	11
Tablica 2. Kretanje ukupnog broja stanovnika na području grada Vukovara 1961.-2021.	12
Tablica 3. Popis stanovništva 2021. godine, preliminarni podaci DZS	12
Tablica 4. Struktura postojeće namjene površina u Gradu Vukovaru	16
Tablica 5. Stambeno zbrinjavanje u gradu Vukovaru	17
Tablica 6. Pregled postupka ishoda građevinskih dozvola za projekt Obilaznice Vukovar	18
Tablica 7. Pregled postupka ishoda uporabnih dozvola za projekt Obilaznice Vukovar	19
Tablica 8. Ostvarena vršna opterećenja na području Elektre Vinkovci 2011.-2020.	26
Tablica 9. Instalirana snaga i vršna opterećenja TS 110/x kV i 35/x kV te snaga DI priključenih na srednjonaponsku mrežu na području TS u 2020. godini	26
Tablica 10. Ukupno sakupljeni otpad s područja grada Vukovara od 2015. do 2021. godine	31
Tablica 11. Odloženi otpad tijekom 2021. godine na odlagalištu otpada „Petrovačka dola“	31
Tablica 12. Osnovni gospodarski pokazatelji grada Vukovara 2020. i 2021. godine	38
Tablica 13. Poslovanje poduzetnika 2016., 2019. i 2020. godine	39
Tablica 14. Dolasci i noćenja u gradu Vukovaru	46
Tablica 15. Putnički pristan na Dunavu	47
Tablica 16. Nezaposlenost u gradu Vukovaru (2024.-2021.)	50
Tablica 17. Nezaposleni prema dobnoj strukturi (2021.)	50
Tablica 18. Stanovništvo VSŽ i Grad Vukovar, Službeni popisi 1991.-2021.	56
Tablica 19. Prirodno kretanje stanovništva u Vukovarsko-srijemskoj županiji	56
Tablica 20. Broj upisane djece u vrtiće u gradu Vukovaru	58
Tablica 21. Broj upisane djece u osnovne škole (OŠ) u gradu Vukovaru	58
Tablica 22. Osnovne škole u Gradu Vukovaru, školska godina 2021./2022.	58
Tablica 23. Broj upisanih učenika u vukovarske srednje škole 2017.-2022.	60
Tablica 24. Broj zaposlenika po srednjoškolskim ustanovama	61
Tablica 25. Broj studenata upisanih na preddiplomske stručne studije i specijalistički diplomski stručni studij	62
Tablica 26. Program javnih potreba u sportu Grad Vukovar 2021.	74
Tablica 27. Financijski plan Nacionalne memorijalne bolnice do 2024. godine	80

Tablica 28. Ostvarena prava socijalnih pomoći Centra za socijalnu skrb, Vukovar (2021.)	81
Tablica 29. Vrste pomoći isplaćene u razdoblju 2015.-2021. godine	82
Tablica 30. Program za branitelje u 2022. godini	85
Tablica 31. Projekt „Posjet učenika osmih razreda Vukovaru“	86
Tablica 32. Broj posjetitelja Memorijalnom centru domovinskog rata i spomen domovima	86
Tablica 33. Baza projekata obnove i razvoja grada Vukovara (2021.-2025.)	104

Slike

Slika 1. Tipovi naselja u gradu Vukovaru	13
Slika 2. Obilaznica Vukovar	19
Slika 3. Željeznička pruga Vinkovci-Vukovar	21
Slika 4. Kolodvor u Vukovaru čeka obnovu (stanje kolovoz 2022.)	22
Slika 5. Obrtništvo u gradu Vukovaru u razdoblju 2016.-2020.	40
Slika 6. Dolasci i noćenja u gradu Vukovaru	46
Slika 7. Struktura zaposlenih u gradu Vukovaru prema podacima HZMO 30.06.2022.	49
Slike 8. i 9. Gašparova apoteka, V. Nazora 2	65
Slika 10. Kuća Milanković, V. Nazora	65
Slika 11. i 12. Kuća Kolarić, V. Nazora 4	66
Slika 13. Kuća Gnus – Turistička zajednica, Strossmayerova 15	66
Slika 14. Kurija Adamović	66
Slika 15. Zgrada nekadašnje banke SDK	67
Slika 16. Secesijska uglovnica	67
Slika 17. Kuća Radivojević („Tehničar“)	67
Slika 18. i 19. Kuća Pojić-Ćirić - uređenje svih pročelja	68
Slika 20. Kuća u ulici dr. F. Tuđmana 34	68
Slika 21. Kuća u ulici dr. F. Tuđmana 36	68
Slika 22. Kuća u ulici dr. F. Tuđmana 38	69
Slika 23. i 24. Zgrada nekadašnjeg magistrata, Ulica dr. Franje Tuđmana	69
Slika 25. Bata-Ville	69
Slika 26., 27. i 28. Mauzolej Eltz (Kapela Kristova Uzašašća)	70
Slika 29. Kuća Despotović, Jelačićeva	70
Slika 30. Kuća Andrije Biro, Radićeva	71
Slika 31. Plivalište Vukovar	75

1. UVOD

Plan i Program obnove i razvoja grada Vukovara za razdoblje do 2025. godine (dalje u tekstu: **PiP 2025**) godine strateški je dokument izrađen je sukladno odredbama Zakona o obnovi i razvoju grada Vukovara, odrednicama politike regionalnog razvitka Republike Hrvatske, te novog sustava strateškog planiranja i upravljanja Republike Hrvatske naznačene u strateškim dokumentima za razdoblje do 2030. godine.

U izradi PiP-a 2025. poštovana su sva načela struke i metodološki pristup primjeren participativnoj izradi strateških dokumenata. U potpunosti je uvažen kontinuitet razvojnog planiranja, pa je za osnovu izrade ovog strateškog dokumenta uzet Plan i program obnove i razvoja grada Vukovara 2014.-2020. Revidiran je i ažuriran opis dosadašnjeg razvoja, i sadašnje situacije. Analiza stanja po područjima razvoja omogućila je identificiranje snaga, slabosti, prilika i prijetnji koje nadležne institucije mogu unaprijediti ili otkloniti svojim djelovanjem u narednom razdoblju. Na osnovi tako utvrđenih problema izvedeni su ključni ciljevi obnove i razvoja grada Vukovara za razdoblje do 2025. godine. Prema kriterijima doprinosa ostvarenju ciljeva obnove i razvoja grada Vukovara, ocijenjeni su prijedlozi projekata po područjima. Nastavak započetih kao i realizacija novih projekata predstavlja aktivnosti koje treba izvršiti u narednom razdoblju. Za praćenje izvršenja aktivnosti (projekata) koristit će se pokazatelji rezultata, a za praćenje postignuća ciljeva koristit će se pokazatelji ishoda i učinka. Ovakvim pristupom osigurana je strateška usmjerenost PiP-a do 2025., kao i provjerljivost učinaka financiranja na ostvarenje ciljeva obnove i razvoja grada Vukovara.

U Zakonu o obnovi i razvoju grada Vukovara (NN 40/2001, 90/2005, 80/2008, 38/2009, 148/2013.) istaknute su poticajne mjere ubrzane obnove i razvoja grada Vukovara, kao i posebne poticajne mjere. Temeljem zakona, Vlada RH osnovala je Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara koji je započeo s radom 2002. godine. Fondova temeljna zadaća je poticati ubrzano društveno i ekonomsko oživljavanje grada Vukovara s naglaskom na obnovu i izgradnju gospodarstva i prateće komunalne infrastrukture. Fond ima značajnu ulogu u objedinjavanju potreba obnove i razvoja u gradu izradom Plana i Programa, te koordiniranjem svih relevantnih sudionika njegove provedbe. U svrhu učinkovitije i djelotvornije provedbe Zakonom definiranih mjera, Zakonom je predviđen Plan i Program obnove i razvoja grada Vukovara pokrenuta je po četvrti puta proces izrade višegodišnjeg strateškog planskog akta. Prvi Plan i program za dvogodišnje razdoblje usvojila je Vlada RH u listopadu 2002. nakon što ga je usvojilo Gradsko vijeće i Savjet za obnovu i razvoj Grada Vukovara, a na njega se nastavlja Plan i program obnove i razvoja grada Vukovara za razdoblje od siječnja 2004. do prosinca 2008. godine. Prema utvrđenom Planu i Programu svake godine se iz državnog proračuna na poziciju Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU zaduženog za obnovu i razvoj raspoređuju posebna sredstva za obnovu i razvoj grada Vukovara.

Upravni odbor Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara donio je odluku o izradi Plana i programa obnove i razvoja Grada Vukovara za razdoblje do 2025. godine. Nositelj izrade Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara je Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara. Plan i program se izrađuju na participativni način uključivanjem predstavnika svih ključnih institucija i organizacija relevantnih za obnovu i razvoj grada Vukovara. U procesu izrade kratkoročnog strateškog planskog akta uvažavaju se odrednice strateških planskih akata višeg reda Republike Hrvatske i Europske Unije koje se izravno odnose na obnovu i razvoj Grada Vukovara do 2025. godine.

2. ANALIZA STANJA OBNOVE I RAZVOJA GRADA VUKOVARA

Analiza stanja obnove i razvoja grada Vukovara polazište je za utvrđivanje pravaca obnove i razvoja grada Vukovara u razdoblju 2021. do 2025. godine. Dosadašnja iskustva u uklanjanju posljedica stradanja u Domovinskom ratu, obnovi infrastrukture, poticanju gospodarstva i društvenog razvoja, ukazuju na sljedećih pet područja obnove i razvoja grada Vukovara:

- prostorno uređenje i zaštita okoliša,
- gospodarstvo,
- društvene djelatnosti,
- zdravstvo i socijalna skrb, te
- obitelj i branitelji.

Temeljem prikupljenih informacija o ključnim razvojnim područjima opisana je postojeća situacija i aktivnosti institucija koje doprinose razvoju u pojedinim područjima. Analizi institucija posvećuje se posebna pozornost budući da su one partneri Fonda u provedbi Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara i očekivani glavni predlagatelji projekata.

Grad Vukovar nadležan je za poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana. Samoupravni djelokrug Grada obuhvaća poslove: uređenje naselja i stanovanja, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i sport, zaštitu potrošača, zaštitu i unaprjeđenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu, promet na svom području, te ostale poslove sukladno posebnim zakonima. Raspoloživa proračunska sredstva Grada ograničena su i ne mogu pokriti sve iskazane potrebe, kao što su projekti obnove nakon Domovinskog rata te razvoj kojim bi se osigurao značajniji društveno-gospodarski napredak na području grada Vukovara. Godišnji proračun Grada Vukovara je 2018. iznosio je 184,3 milijuna kuna, a 2019. godine bio na razini 234,8 milijuna kuna, a 2020. bio je nešto niži odnosno 214,7 milijuna kuna ukazujući na učinke pandemije uzrokovane virusom COVID-19. Prihodi Grada su 2019. i 2020. godine veći u odnosu na 2018. godinu zbog preuzimanja osnivačkih prava nad osnovnim školama u Gradu, odnosno dodatnih prihoda koje škole ostvaruju zbog obračuna i isplate plaća iz državnog proračuna. Oporavak se očitovao u porastu proračunskih prihoda 2021. godine za 15,3% na 247,5 milijuna kuna u odnosu na prethodnu 2020. godinu, a viši su za 5,4% i u odnosu na predpandemijsku 2019. godinu.

Potrebe obnove i razvoja grada Vukovara su u razdoblju 2014-2020. bile iskazane na razini 4,4 milijarde kuna što jasno ukazuje na činjenicu da se radi o dugotrajnom procesu koji za lokalnu samoupravu predstavlja nepremostiv izazov. Sukladno tome, opravdana je intervencija države temeljem Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara kao i dodatne pomoći u sufinanciranju projekata kroz fondove EU. Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara raspolagao je 2021. godine s proračunskim sredstvima u iznosu od 67,1 milijun kuna, a godinu ranije s 62,7 milijuna kuna. Fond upravlja bazom projekata sukladno Planu i programu obnove i razvoja grada Vukovara za razdoblje 2014.-2020.

Prema prikazanim podacima o planu i realizaciji projekata u tablici 1. u razdoblju do kraja 2020. godine provedeno je 97 od Fonda sufinanciranih projekata, 213 projekata se nastavlja u

narednom programskom razdoblju, a od 43 projektnih ideja se odustalo. Financijski su najzahtjevniji infrastrukturni projekti u području prostora i okoliša.

Tablica 1. Rekapitulacija projekata prema Planu i programu obnove i razvoja grada Vukovara

PODRUČJE	PIP 2014-2020		PIP 2014-2020					
	BROJ PROJEKATA	IZNOS	GOTOVI		ODUSTALI		NASTAVAK 2021-2025	
			BROJ PROJEKATA	IZNOS	BROJ PROJEKATA	IZNOS	BROJ PROJEKATA	IZNOS
A-prostor/okoliš	84	2.246.521.190,67	21	146.426.219,18	3	111.600.000,00	56	2.386.422.821,00
B-Gospodarstvo	80	975.157.212,38	21	97.441.430,17	20	356.270.232,21	40	551.477.550,00
C-Društvo	143	888.988.072,34	33	219.922.628,83	19	20.797.728,78	88	746.128.885,05
D-Zdravstvo/soc.skrb	20	125.314.000,00	6	44.500.000,00	1	4.000.000,00	14	83.714.000,00
E-Branitelji i obitelji	31	197.145.437,50	16	144.568.500,00	0	0,00	15	39.866.937,50
UKUPNO	358	4.433.125.912,89	97	652.858.778,18	43	492.667.960,99	213	3.807.610.193,55

Izvor: Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara, 2022.

Na osnovi prikazanog stanja zaključno je za svako područje u suradnji s ključnim dionicima izrađena SWOT analiza¹. SWOT analiza prikazuje unutarnje snage i slabosti, te prilike i prijetnje iz okruženja koje institucije i ostali dionici razvoja u pojedinom području trebaju osvijestiti kako bi svojim djelovanjem doprinijeli razvoju pojedinog područja.

Prema Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja u Republici Hrvatskoj (NN 121/2017), Gradonačelnik donio je **Provedbeni program grada Vukovara za mandatno razdoblje od 2021. do 2025. godine** koji čini temelj za proračunsko planiranje. Taj dokument predstavlja kratkoročni akt strateškog planiranja i zamjenjuje Plan razvojnih programa sukladno starom Zakonu o proračunu koji je bio osnova za planiranje kapitalnih investicija.

Jedan od ciljeva izrade Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara je osigurati usklađenost planskih dokumenata, te su u analizi stanja uzete u obzir mjere, aktivnosti i projekti koje provodi Grad Vukovar temeljem usvojenog Provedbenog programa.

2.1 Analiza obnove i razvoja prostora i okoliša grada Vukovara (prostorno uređenje, graditeljstvo, infrastruktura, promet, vodno gospodarstvo i zaštite okoliša)

2.1.1 Zemljopisne značajke, geostrateški položaj i stanovništvo

Grad Vukovar nalazi se na sjeveroistoku Vukovarsko-srijemske županije (VSŽ) uz državnu granicu s Republikom Srbijom. Vukovar smjestio se na razmeđu Slavonije i Srijema, podijeljenih rijekom Vukom i spojenih Dunavom. Upravo zbog takvog smještaja, vukovarsko područje spaja izuzetno raznolika prirodna obilježja praćena velikom raznolikošću i bogatstvom prirodnih resursa. Krajobraznu raznolikost čine ravnice Slavonije, povišeni Vukovarski ravnjak i brdovito područje početka Fruške gore u Srijemu, rijeke Dunav i Vuka, klanci, strme i visoke dunavske obale, šume, močvare i bare široko rasprostranjene po gradskom području te plavna nizinska područja donjeg toka Vuke. Uz tu raznolikost veže se i velika raznolikost prirodnih resursa.

Grad Vukovar jedan je od najstarijih hrvatskih gradova, bogate arheološke i povijesne baštine. U Vukovaru su registrirani brojni spomenici kulture, a povijesna jezgra grada je zaštićena. Uz

¹SWOT – Strengths = snage; Weaknesses = slabosti; Opportunities = prilike; Threats = prijetnje.

dobar geoprometni položaj, Grad se kroz povijest razvio u pokretača razvojnih procesa u okruženju te je administrativno središte Vukovarsko-srijemske županije. No regionalni značaj Vukovara je i dalje relativno zanemariv zbog nastavka procesa obnove i dominacije velikih gradskih središta. S druge strane, potencijal s međunarodnog stajališta je velik jer se grad nalazi u središtu makroregije srednje i jugoistočne Europe, a i poveznica je prema jadranskoj mikroregiji i prema regijama sjeverne i zapadne Europe. Vrijednosti prometnog položaja na Dunavu doprinosi i blizina najvećeg željezničkog čvora šire regije (Vinkovci), kao i cestovnih i željezničkih koridora X i Vc, cjevovoda Rijeka-Sisak-Novi Sad te zračne luke Klisa. Vukovarska luka je jedna od četiri hrvatske međunarodne riječne luke, jedina na plovnom putu rijeke Dunav, kao jednom od najznačajnijih europskih plovnih puteva i plovna je svih 365 dana u godini. Plovni put Rajna-Majna-Dunav, kojim prolazi značajni dio unutar-europskog transporta, daje vukovarskoj luci izuzetan značaj.

Prema Izvješću o stanju u prostoru grada Vukovara iz studenog 2021. godine, površina Vukovara obuhvaća prostor od 100,03 km² (10.003,50 ha) i zauzima 4,09% površine županije.

Tablica 2. Kretanje ukupnog broja stanovnika na području grada Vukovara 1961.-2021.

	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.	2021.
Grad Vukovar uklj. Grabovo, Lipovaču i Sotin	25.662	32.244	35.799	46.735	31.670	27.683	23.536
Indeks	124,88 ²	125,65	111,02	130,55	67,78	87,41	85,02

Izvor: Wertheimer-Baletić, 1993.; DZS, Popis stanovništva 2011. i preliminarni podaci Popisa stanovništva 2021.

Prema podacima za 2021. godinu područje grada Vukovara bilježi kontinuiran pad broja stanovnika (tablica 2). Od ukupnog broja stanovnika 22.616 ili 96,09% živi u gradskom naselju Vukovar, dok ostatak (3,91%) živi u Lipovači i Sotinu koja imaju obilježja ruralnog naselja.

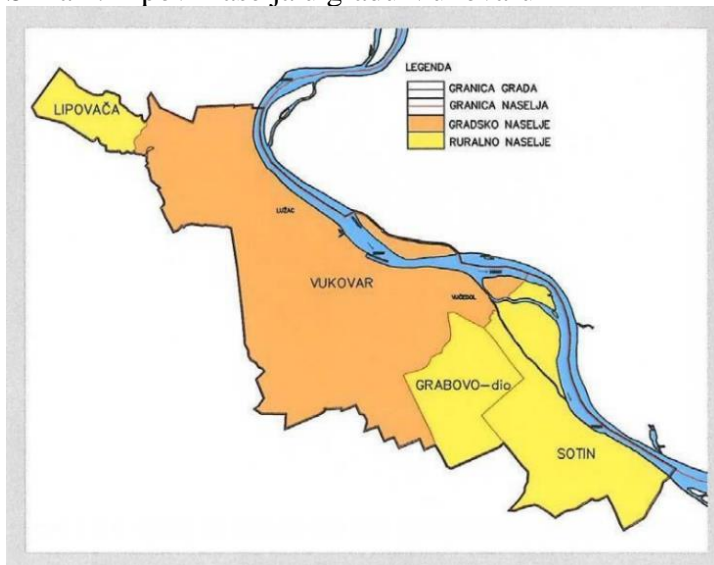
Tablica 3. Popis stanovništva 2021. godine, preliminarni podaci

Stanovništvo 2021. (privremeni rezultati)	Ukupan broj stanovnika	Kućanstva		Stambene jedinice	
		ukupno	privatna kućanstva	ukupno	stanovi za stalno stanovanje
	2	3	4	5	6
	3.888.529	1.438.423	1.434.785	2.350.444	2.015.364
Panonska Hrvatska	1.025.221	383.712	382.535	567.805	536.241
Vukovarsko-srijemska županija	144.438	53.869	53.736	76.453	74.287
Vukovar	23.536	9.789	9.769	13.640	13.324
Grabovo-dio (Ovčara, Jakobovac)	-	-	-	4	4
Lipovača	323	122	122	143	143
Sotin	597	241	241	443	367
Vukovar	22.616	9.426	9.406	13.050	12.810

Izvor: DZS, 2022.

² Naselja grad Vukovar, Grabovo, Lipovača i Sotin imali su 1953. godine ukupno 20.549 stanovnika.

Slika 1. Tipovi naselja u gradu Vukovaru

Izvor: Urbanistički zavod grada Zagreba d.o.o., preuzeto iz Provedbenog programa grada Vukovara 2021.-2025.

2.1.2 Prostorno uređenje

Odgovorne institucije nadležne za prostorno uređenje i zaštitu okoliša i prostorno planiranje djeluju na razini Grada, županije i RH. Institucije na razini Grada zadužene za poslove prostornog uređenja i zaštite okoliša su Upravni odjel za uređenje grada, upravljanje gradskom imovinom, komunalno gospodarstvo i zaštitu okoliša. Institucije na razini Vukovarsko-srijemske županije su Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, Zavod za prostorno uređenje i JU za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Vukovarsko-srijemske županije. Na nacionalnoj razini odgovornosti su podijeljene između Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstva kulture i medija, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije i Ministarstva poljoprivrede. Aktivnu ulogu u poslovima zaštite okoliša imaju i gradsko komunalno poduzeće, te javne ustanove na nacionalnoj razini.

Upravljanje prostorom grada Vukovara temelji se na sljedećim prostorno-planskim dokumentima:

- Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije ;
- Prostorni plan uređenja Grada Vukovara (PPU);
- GUP Grada Vukovara;
- Detaljni plan uređenje (DPU) Novog groblja;
- Detaljni plan uređenja Županijska ulica
- Urbanistički plan uređenja (UPU) šireg središta grada
- Urbanistički plan uređenja.

Postupak prostornog planiranja je složen i sveobuhvatan proces jer je nemoguće promatrati samo dio područja, posebice naselja, bez sagledavanja cjeline, odnosno okolice koja ga okružuje, regije i šire. Ovo je jedan od bitnih razloga zbog kojeg dokument prostornog uređenja užeg područja mora biti usklađen s dokumentom prostornog uređenja širega područja.

Prema *Izjavešću o stanju u prostoru Grada Vukovara iz 2021.* temeljne su prostorne značajke razvoja Grada Vukovara povezane s njegovim položajem, prirodnim i povijesnim naslijeđem sljedeće:

- položaj uz rijeku Dunav kao jedinstvena urbana cjelina, a posebnost mu daju ambijenti povijesne jezgre samog grada kulturna tradicija te značaj povijesnog razvoja;
- znanje i znanstveni potencijali;
- gospodarske tradicije – proizvodne djelatnosti, luka, trgovina, obrt;
- upravljačke tradicije za trajne i povremene djelatnosti te iskustva Vukovara kao upravljačkog centra;
- kvalitetna gradska infrastruktura
- kvalitetan prostor za razvoj grada uz obale rijeke, bez znatnog prostornog širenja;
- kvalitetna gradska okolica s lijepim, krajobrazom uz Dunav, kao najvećom prirodnom vrijednošću te šumama i poljoprivrednim površinama.

Strateški značajniji elementi koji određuju daljnji razvoj Grada Vukovara jesu:

- željeznički čvor Vukovar;
- širenje groblja na zapad;
- status prostora današnje luke;
- planirana gradnja nove Brze Podravske ceste južno od gradskih izgrađenih prostora;
- formiranje velike zone vrijednog krajolika uz Vučedol uz korištenje u turističko-rekreativne svrhe s ciljem očuvanja postojećih vrijednosti i turističke posjećenosti;
- razvoj gospodarskih zona, a naročito transformacija nekadašnjeg kompleksa Kombinata Borovo i područja uz luku;
- dovršetak obnove i razvoj središta grada;
- očuvanje poljoprivrednog krajolika i intenzivne proizvodnje;
- linearni skladan razvoj samog Vukovara duž obala Dunava s korištenjem obiju obala i Ade za turističko rekreativnu namjenu;
- kvalitetno poljoprivredno zemljište, šume i livade uz Dunav i Vuku;
- vrijedan krajobraz sa šumama, livadama i poljoprivredom te strme obale uz Dunav.

Iz perspektive daljnjeg prostornog razvoja Grada Vukovara potrebno je uvažiti sljedeće gospodarske elemente:

- administrativne, obrazovne, znanstvene i kulturne funkcije, koje će i u budućnosti imati vrlo veliki utjecaj na razvoj;
- za očekivati je u svim gradovima sve veći razvoj kvartarnih djelatnosti u budućnosti;
- trgovina zajedno s ugostiteljskim, turističkim i raznovrsnim uslužnim djelatnostima će se prostorno sve više razvijati. Pri tome bi trebalo izbjeći greške drugih gradova u kojima su veliki trgovački centri s periferijskim načinom gradnje zauzimali vrijedne lokacije uz povijesne dijelove grada;
- prerada, malo poduzetništvo najrazličitijih oblika, obrti i tzv. male proizvodnje će u gospodarstvu Grada u budućnosti tražiti sve više prostora;
- industrijska proizvodnja, koja je gospodarski razvila Vukovar, zahtijevat će novu i drugačiju uporabu postojećih prostora i u budućnosti, dok će velike tradicijske proizvodne tvrtke poput Borova, Vupika, Vuteksa i dr. u budućnosti sigurno trebati specifične prostorne mogućnosti razvoja;
- daljnji razvoj intenzivne poljoprivredne djelatnosti jedan je od gradskih razvojnih elemenata;
- razvoj rekreacijskih, lovnih i ribolovnih djelatnosti u prostorima šuma i livada, ali i na samom Dunavu te na južnim dijelovima Grada, doprinosit će raznovrsnosti u gospodarskom razvoju;
- turizam je za Vukovar iznimno važan. Sam povijesni grad, ali i Vučedol te manifestacije koje se mogu organizirati tijekom cijele godine privlačit će sve više posjetitelja. Za to treba osigurati i odgovarajuće (smještajne i ugostiteljske) kapacitete;

- posebnu pažnju treba posvetiti Ovčari, kao središnjem mjestu odavanja poštovanja i sjećanju na poginule branitelje Grada.

Kao što je istaknuto u *Izvyješću o stanju prostora Grada Vukovara*, uređenje prostora naselja treba planirati i provoditi na temelju utvrđenih prostornih mogućnosti i optimalnog iskorištenja prostora, uz osiguranje prostora javne namjene i opremanja infrastrukturom. Izgradnja treba biti usmjerena programom planiranja područja te je, u tom smislu, potrebno pravovremeno pripremiti i riješiti imovinsko-pravne odnose. Posebnu pažnju treba posvetiti uređenju zelenih i rekreacijskih površina naselja. Konsolidaciju prostora naselja treba temeljiti na njihovim obilježjima, očuvanju regionalnih oblika naselja te na racionalnom planiranju prostornih obuhvata građevinskih područja naselja, sukladno potrebama smještaja stanovništva i gospodarskih djelatnosti u njima. Prioritet zadovoljenja potreba konsolidacije prostora treba biti urbana obnova postojećih struktura (rekonstrukcijom, sanacijom i sl.), čime treba očuvati graditeljski identitet povijesnih središta naselja, dati prioritet održavanju ili uređenju postojećeg stambenog fonda, posebno u vrijednim povijesnim jezgrama i planski izgrađenim područjima.

Prema podacima Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Vukovara iz 2018. (tablica 44.), u strukturi površina Grada Vukovara najzastupljenije su poljoprivredne površine sa 56,11% udjela. Poljoprivredne površine Grada Vukovara zauzimaju 5.613,82 ha. U ukupnoj količini poljoprivrednog zemljišta Vukovarsko-srijemske županije, Grad Vukovar sudjeluje s 5,14%. Na prostoru Grada Vukovara nalaze se poljoprivredne površine s time da prevladava osobito vrijedno obradivo tlo (P1) s udjelom od 91,47%. Šumsko zemljište na području Grada Vukovara zauzima 1.043,39 ha, a pošumljenost je 10,43%. U ukupnoj količini šumskog zemljišta Vukovarsko-srijemske županije, Grad Vukovar sudjeluje s 1,63%. Na prostoru Grada Vukovara zastupljene su šume gospodarske namjene i šume posebne namjene – šume sportsko-rekreacijske namjene (R) i šume zaštitne namjene, kojima gospodare Hrvatske šume te ostale šume i šumske površine u individualnom vlasništvu. U strukturi površina potrebno je istaknuti vodne površine rijeka Dunava i Vuke te akumulacija za zaštitu od poplava, koje zauzimaju 818,48 ha ili 8,18% površine Grada Vukovara.

Građevinska područja naselja Grada Vukovara obuhvaćaju izgrađene, neizgrađene i neuređene površine koje zauzimaju 2.560,64 ha ili 25,60% ukupne površine Grada Vukovara. Izvan građevinskih područja naselja formirana su izdvojena građevinska područja sljedećih namjena:

- gospodarske namjene (farma i gospodarska namjena Ekonomija Dubrava, farme Jakobovac i Ovčara, gospodarska namjena Dobra voda, farma i gospodarska namjena kod Sotina gospodarska namjena Đergaj)
- poslovne namjene (Borovo naselje)
- turističko-rekreacijska namjena (Vučedol i Dobra voda–lovački dom)
- površine infrastrukturnih sustava (MRS Vukovar)
- groblje (Lipovača)
- gospodarenje otpadom (kod Ekonomije Dubrava).

Građevinska područja izvan naselja (izdvojena građevinska područja) zauzimaju 257,85 ha ili 2,58% ukupne površine Grada Vukovara, pri čemu najveći dio zauzima gospodarska namjena s 119,97 ha, a najmanje izdvojeno građevinsko područje groblja s 0,85 ha. Udio površina izdvojenih građevinskih područja izvan naselja u ukupnoj površini građevinskih područja iznosi 9,15%

Tablica 4. Struktura postojeće namjene površina u Gradu Vukovaru

RED BR	GRAD VUKOVAR		OZNAKA	UKUPNO ha	% OD POVRŠINE GRADA	
1.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA	ukupno	GP	2,560.64	25.60	
	– Izgrađeni dio GP			1,677.35		
	– Neizgrađeni dio GP			758.86		
	– Neuređeni dio GP			68.95		
	– Površina koridora kanala Dunav-Sava unutar GP			48.23		
	- Izdvojeni dio GP naselja			7.25		
2.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA IZVAN NASELJA	ukupno		257.85	2.58	
	– Gospodarska namjena			G		54.99
	– Gospodarsko-poslovna namjena			K		3.07
	– Gospodarska namjena - farme			F		61.91
	– Komunalno-servisna namjena			KS		9.16
	– Turističko-rekreacijska namjena	T	128.72			
3.	POLJOPRIVREDNE POVRŠINE	ukupno		5,613.82	56.11	
	Osobito vrijedno obradivo tlo			P1		5,134.84
	Ostala obradiva tla			P3		478.98
4.	ŠUMSKE POVRŠINE	ukupno		1,043.39	10.43	
	– Šuma gospodarske namjene			Š1		486.06
	– Šuma zaštitne namjene			Š2		528.01
	– Šuma posebne namjene			Š3		7.74
	– Ostale poljoprivredne i šumske površine			PŠ		21.58
5.	VODNE POVRŠINE izvan GP	ukupno	V	419.35	4.19	
6.	AKUMULACIJE	ukupno	AP	68.63	0.69	
7.	OSTALE POVRŠINE	ukupno		40.62	0.41	
	– Groblje			+		0.85
	– Infrastrukturne površine			IS		0.37
	– Površina koridora kanala Dunav-Sava izvan GP					27.04
	– Otpad (sanacija)			O		12.36
GRAD VUKOVAR UKUPNO:				10,004.30	100	

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru grada Vukovara, 2021. temeljem Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Vukovara (Službeni vjesnik Grada Vukovara br. 12/18.)

Prepreka dinamičnijoj obnovi i provedbi prostornih planova su nesređeni imovinsko-pravni odnosi. Geodetsko-katastarski radovi koji su preduvjet rješavanja imovinsko-pravnih odnosa.

Graditeljstvo Vukovara tradicionalno obilježava širenje grada oko jezgre, a dijelom longitudinalno duž cesta. Iako pretežno niska (prizemna i jednokatna) starija obiteljska gradnja van jezgre je izrazitih urbanih obilježja. Višestambena gradnja je u posljednjih pedesetak godina obilježila područja pojedinih dijelova Grada. Iz podataka je vidljivo da je u Gradu prije Domovinskog rata stanovništvo od 1981. do 1991. g. poraslo za gotovo 11.000, a da je tijekom i nakon rata opalo za oko 14.500. Broj stanova je od 1981. do 1991. porastao za oko 4.600, da bi do 2001. bio manji za gotovo pet tisuća. Pri tom treba naglasiti da je do 2001. već bio

obnovljen znatan broj porušenih stanova. Nakon rata je s kategorijom oštećenja IV-VI (potrebna novogradnja) bilo 5.347 obiteljskih kuća i 5.065 stanova u višestambenim zgradama. S oštećenjem I-III kategorije (mogući popravak) bilo je 2.925 obiteljskih kuća i 535 stanova u višestambenim kućama. Ponovnu gradnju je trebalo osigurati za preko deset tisuća stanova, a obnovu za njih preko tri tisuće. Smanjenje prosječne veličine domaćinstava (2,66 članova 2001. g., u odnosu na 2,92 člana godine 1991. te 3,0 godine 1981.) pokazuje da je izmijenjen i način života. Nedostatak stanova je trajan. Godine 1981. u jednom stanu je živjelo prosječno 1,1 domaćinstvo (1991.: 1,03). Godine 2001. bilo je 1,12 domaćinstava po stanu što znači da je nedostajalo 1.349 stanova. Broj stanova za povremeno stanovanje se smanjio sa 262 u 1991. na 55 u 2001. godini.

Stambeno zbrinjavanje u Vukovarsko-srijemskoj županiji u nadležnosti je Upravnog odjela za imovinsko-pravne poslove, obnovu i stambeno zbrinjavanje, te Ured državne uprave u Vukovarsko-srijemskoj županiji od 2016.-2018. godine; a u razdoblju od 2019. do 2021. godine nakon spajanja Ureda državne uprave i županijske uprave, nadležan je Odsjek za obnovu i stambeno zbrinjavanje VSŽ. Podaci o stambenom zbrinjavanju u gradu Vukovaru prema modelima za razdoblje 2016.-2021. prikazani su u nastavku.

Tablica 5. Stambeno zbrinjavanje u gradu Vukovaru

MODELI	mjerilo	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	Ukupno
Model A - najam obiteljske kuće u državnom vlasništvu	kuća	0	1	1	0	1	1	4
Model B - darovanje neuseljive obiteljske kuće u državnom vlasništvu i građevnog materijala za njezinu obnovu ili rekonstrukciju	kuća	3	3	4	1	2	10	23
Model C - najam stana u državnom vlasništvu	stan	81	93	112	55	60	53	454
Model D - darovanje građevinskog zemljišta u državnom vlasništvu i građevnog materijala za izgradnju obiteljske kuće	zemljište/ kuća	0	0	0	0	0	0	0
Model E - darovanje građevnog materijala za obnovu, dogradnju/nadogradnju i završetak izgradnje obiteljske kuće u vlasništvu korisnika, odnosno darovanje građevnog materijala za izradnju obiteljske kuće	rješenje	10	16	10	14	11	8	69

Izvor: Vukovarsko-srijemska županija, 2022.

Infrastruktura grada Vukovara pretrpjela je tijekom Domovinskog rata teška oštećenja, među najtežim u RH. U trenutku preuzimanja vodoopskrbne mreže pri završetku procesa mirne reintegracije, gubici vode su dostizali 60-70%. Procjena ratne štete na postrojenjima distribucije Hrvatske elektroprivrede iznosi 74 mil. kuna, a odnosi se na sljedeće uništene ili oštećene objekte: 62 trafostanice (od ukupno 118 prema stanju 1991. g.), 56 km 10 kV dalekovoda (od 82,6 km), 140 km niskonaponske mreže (od 325 km), te ostale objekte. Na objektima Vodovoda grada Vukovara procijenjena je ratna šteta od strane Županijske komisije za popis i procjenu ratnih šteta u iznosu 58,7 mil. kuna.

2.1.3 Prometna, energetska i telekomunikacijska infrastruktura Grada Vukovara

Cestovni promet - Cestovna mreža je organizacijski funkcionalno dobro postavljena, i osigurava dobru prohodnost promatranog prostora. Nepovoljna je okolnost što koridor državne ceste D2 prolazi kroz središte grada Vukovara gdje se odvija i gradski promet, no probleme predstavlja i prometno-tehničko stanje cestovnih pravaca koji se tijekom okupacije nisu održavali i za čiju obnovu nije odvajano dovoljno sredstava iz državnog proračuna. Znatno

povećanje korištenja osobnih motornih vozila otežava promet u centralnim gradskim prostorima. Potrebna je rekonstrukcija i uređenje mreže u skladu s kategorijom ceste. Obnova i održavanje cestovnih prometnica provodi se godišnjim planovima građenja i održavanja državnih, županijskih i lokalnih cesta³.

Razvoj *prometne i komunalne infrastrukture* nužno mora pratiti sve segmente prostornog razvoja Grada. Pri tom je planom određeno da se razvoj svih vrsta prometa zasniva na omogućavanju boljih prometnih veza unutar samog grada i s okolnim područjima, vodeći pri tom računa da tranzit ne ometa život stanovnika Vukovara. Širenje komunalne infrastrukture treba pratiti gradnju novih gradskih područja.

U okviru Programa obnove komunalne i elektroenergetske infrastrukture grada Vukovara (2018.-2022.) preostali projekti koje Hrvatske ceste planiraju provesti jesu:

DC2

- Izrada idejnog, glavnog i izvedbenog projekta rekonstrukcije raskrižja ulica Kardinala A. Stepinca i Lokvanjski sokak na državnoj cesti DC 2 u Vukovaru u raskrižje kružnog oblika;
- Obnova državne ceste DC2 Vukovar-Opatovac - faza 3 - Sotin - Opatovac duljine 4,952 km;
- Stručni nadzor nad obnovom državne ceste DC2 Vukovar-Opatovac - faza 3 - Sotin - Opatovac duljine 4,952 km;

DC519

- Rekonstrukcija raskrižja državne ceste DC519 (Ulica Dvanaest redarstvenika) i Ulice Blage Zadre u Vukovaru u kružni tok;
- Nadzor nad rekonstrukcijom raskrižja državne ceste DC519 (Ulica Dvanaest redarstvenika) i Ulice Blage Zadre u Vukovaru u kružni tok;

Hrvatske ceste nadležne su za projekt *Obilaznice Vukovar* približne duljine 19 km kojim je obuhvaćena izrada svih vrsta idejnih i glavnih projekata, provedba geodetskih i geotehničkih istražnih radova, te ishođenje lokacijske i građevinskih dozvola za izgradnju. Za predmetni projekt ishođena je 24.03.2011. lokacijska dozvola, pravomoćna od 9.5.2011. godine, a 21. veljače 2012. ishođena je I. Izmjena i dopuna lokacijske dozvole. Lokacijskom dozvolom definirana je faznost izgradnje na način da je predviđeno ishođenje osam građevinskih dozvola, a ishođene su četiri građevinske dozvole koje su pravomoćne i za koje je prijavljeno građenje.

Tablica 6. Pregled postupka ishođenja građevinskih dozvola za projekt Obilaznice Vukovar

Građevinska dozvola		ishođena
I.	GD: poddionica od čvora Bršadin sjever (križanje sa D55) u km cca 2+970 (stacionaža Zapadne obilaznice) do čvorišta Vukovar JUG (spoj na D57) u km cca 7+500 (stacionaža Južne obilaznice); jedan kolnik – L=9.717 m	DA
II.	GD: poddionica od čvora Bršadin sjever (križanje sa D55) u km cca 2+970 do spoja na državnu cestu D2 Trpinjska cesta u km 6+400 – L=3.430 m	NE
III.	GD: podionica od čvora Vukovar JUG u km cca 7+500 do spoja na državnu cestu D2 Sotin u km 13+960 L=6.460 m	DA

³ Županijska uprava za ceste zadužena je za održavanje županijskih i lokalnih cesta, a grad Vukovar za održavanje nerazvrstanih cesta.

IV.	GD: poddionica od čvorišta Bršadin u km 0+000 do čvorišta Vukovar JUG (spoj na D57) u km cca 8+300, drugi kolnik – L=8.300 m	NE
V.	GD: čvorište Bršadin u km cca 0+555	NE
VI.	GD: čvorište Lužac u km cca 1+790	DA
VII.	GD: čvorište Vukovar JUG u km cca 7+204	DA
VIII.	GD: most preko kanala Dunav – Sava u km cca 1+259 sa pripadajućom prometnicom Zapadnom obilaznicom od km cca 0+995 do km cca 1+843 do km cca 1+843 – L=848 m	NE

Izvor: Hrvatske ceste, PJ Osijek, 2022.

Lokacijskom dozvolom definirano je ishodaenje uporabnih dozvola (vidi tablicu 7.).

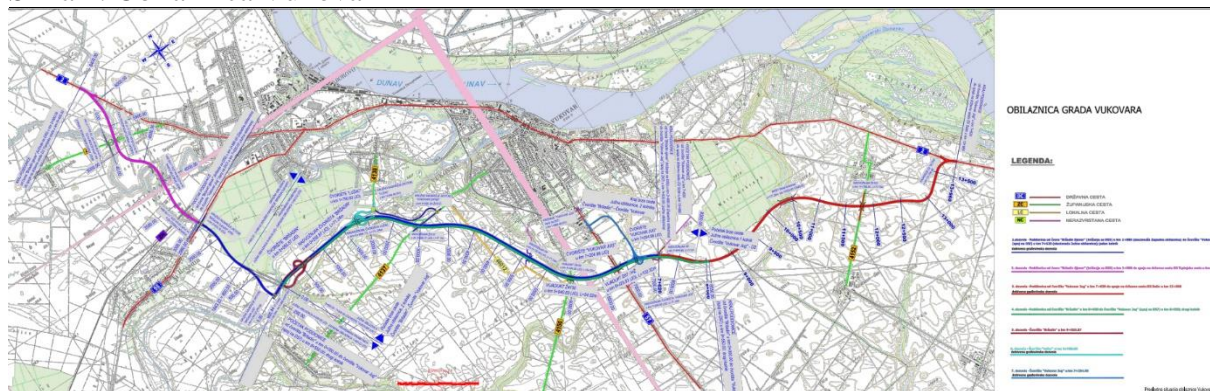
Tablica 7. Pregled postupka ishodaenja uporabnih dozvola za projekt Obilaznice Vukovar

Uporabna dozvola	Pripadajuće građevinske dozvole	Ishodaene GD
I. Uporabna	I., VI. i VII.	DA
II. Uporabna	II.	NE
III. Uporabna	III.	DA
IV. Uporabna	IV., V. i VIII.	NE

Izvor: Hrvatske ceste, PJ Osijek, 2022.

Hrvatske ceste d.o.o. i Hidroelektra-projekt d.o.o. zaključili su 11.11.2008. ugovor za usluge izrade svih vrsta idejnih i glavnih projekata, provedba geodetskih i geotehničkih istražnih radova, ishodaenje lokacijske i građevinskih dozvola za izgradnju Obilaznice Vukovara duljine približno 19,00 km. Predmetni ugovor je raskinut. U planu nabave Hrvatskih cesta planirana je nabava „Izmjena i dopuna projektne dokumentacije i izrada natječajne dokumentacije prema bazi stavaka HC za I., III., VI. i VII. građevinsku dozvolu obilaznice Vukovara“, te „Novelacija glavnih projekata i upravni postupak za II., IV., V. i VIII građevinsku dozvolu obilaznice Vukovara“. Za realizaciju projekta potrebno je riješiti imovinsko pravne odnose.

Slika 2. Obilaznica Vukovar

Izvor: Hrvatske ceste, 2022.

Kako bi dugoročno naselja Grada postala mirnija, tiša i manje zagađena potrebno je raznim mjerama poticati stanovništvo da u što većoj mjeri koriste bicikl kao osnovno prijevozno sredstvo. Kako bi se unapredio *biciklistički promet* u proteklom razdoblju ulagalo se u biciklističku infrastrukturu – biciklističke staze kao odvojene neovisne putove, i mjesta za sigurno ostavljanje bicikala uz zgrade javne namjene. Kampanjama „dani bez automobila“ može se podizati svijest građana i promicati trajne vrijednosti dobrobiti za okoliš i građane.

Prema informacijama i podacima iz analize stanja Provedbenog programa Grada Vukovara za mandatno razdoblje 2021.-2024. godine istaknuto je da je tijekom procesa obnove cestovna infrastruktura na području grada danas na zadovoljavajućoj razini. Iako je grad pretrpio velika ratna razaranja, danas ima dobru povezanost gradskih i prigradskih naselja. Stanje izgrađenosti prometne infrastrukture u razdoblju 2017.-2020. i iskazanih potreba za sanacijom i izgradnjom je sljedeća:

- duljina cestovne mreže na području Grada Vukovara iznosi 179,56 km, od čega su javne ceste duljine 31,66 km, a nerazvrstane ceste 147,90 km, pri čemu je iskazana potreba za sanacijom 45 km. Obnovljena je najfrekventnija vukovarska prometnica;
- ukupna dužina nogostupa i šetnica je 115 km, a iskazana potreba za sanacijom je 50 km;
- ukupan broj javnih parkirališnih mjesta je 3.843, a sva se nalaze u gradu Vukovaru. U sustavu naplate je 1315 PM u gradu Vukovaru. Izgrađeno je 496 novih parkirališnih mjesta, u sustavu naplate je novih 468 PM;
- na razini gradske ulične mreže izgrađeno je 9,42 km infrastrukture za odvijanje biciklističkog prometa (staze i trake). Izgrađeno 4,18 km novih biciklističkih staza, a u planu je izgradnja 2,7 km biciklističke staze uz državnu cestu D2 na dionici Trg Slavija - Bana J. Jelačića – raskrižje Vučedol.

Javni gradski prijevoz i parkirališta - Na području grada Vukovara autobusni gradski prijevoz putnika se obavlja sukladno dodijeljenoj koncesiji za obavljanje djelatnosti komunalnog linijskog prijevoza putnika na području grada Vukovara. Mreža linija se sastoji od 3 odnosno 6 linija koje povezuju sve gradske četvrti i prigradska naselja.

- L1: Dvanaest redarstvenika - Sajmište
- L2: Sajmište - Dvadeset redarstvenika
- L3: Trpinjska cesta - Novo groblje
- L4: Novo groblje - Trpinjska cesta /Lipovača
- L5: Radnički dom - Sotin
- L6: Sotin - Radnički dom

Od 01. srpnja 2022. godine komunalni linijski prijevoz putnika na području grada Vukovara na temelju Ugovora o koncesiji obavlja Čazmatrans Vukovar d.o.o. po cijeni karte u jednom smjeru od 5,00 kuna.

Postojeći autobusni kolodvor ne zadovoljava suvremene potrebe korisnika, pa se planira njegova rekonstrukcija. Postojeća ponuda uređenog parkirališnog prostora ne zadovoljava današnje potrebe. Za parkiranje se često koriste površine uzduž rubova kolnika, pješački hodnici i površine razdjelnog zelenila što uzrokuje zastoje u odvijanju prometa.

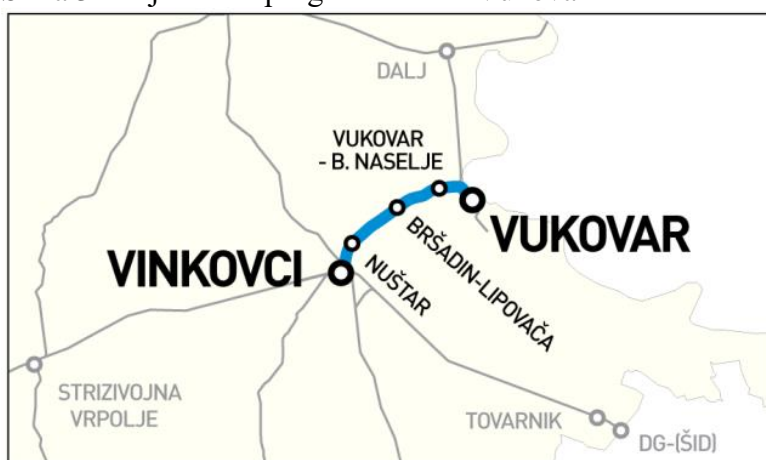
Prema Izvješću o stanju u prostoru iz 2021., s ciljem rješavanja brojnih problema u **cestovnom prometu**, planirana je dogradnja i dopunjavanje cestovne mreže infrastrukturnog sustava, što podrazumijeva nastavak održavanja postojeće i daljnji razvoj cestovne mreže:

- izgradnjom suvremenog kolnika na prometnicama s tucaničkim i zemljanim kolnikom;
- rekonstrukcijom postojećih i gradnjom novih pravaca gradske mreže sukladno s potrebama;
- rekonstrukcijom križanja u razini i gradnjom križanja u više razina propusne moći u skladu s prometnim zahtjevima;
- proširivanjem mreže pješačkih i biciklističkih staza;
- osiguranjem prostora i gradnjom parkirališnih površina i građevina u i uz središnju zonu grada, uz građevine masovnog privlačenja stanovnika (tržnica, bolnica, sportske dvorane i centri, terminali prometnih sustava i sl.);
- izgradnjom novog autobusnog terminala.

Željeznički promet

Na prostoru grada Vukovara postoje dvije željezničke pruge: MP14 Vinkovci (MG2) - Erdut državna granica i II210 Borovo naselje /Vukovar - Vukovar Novi - Vukovar Stari. Zbog dotrajalosti kolovoza, sustava telekomunikacija, signalno sigurnosnih sustava i ostalih sustava i građevina potrebnih za normalno funkcioniranje prometa, željeznički pravac Borovo naselje /Vukovar - Vukovar Novi sve teže prati stalni porast tereta koji ide za vukovarsku luku ili dolazi iz nje. Obnova tog pravca važan je preduvjet za ubrzani razvoj gospodarstva, te poboljšanje dostupnosti središtu grada. Pravac Vukovar Novi - Vukovar Stari potpuno je devastiran u ratu. Obnova navedenog pravca, te izgradnja novog željezničkog kolodvora u središtu grada (Olajnica) predviđena je GUP-om i drugim relevantnim planovima. U rujnu 2007. godine uspostavljena je izravna željeznička veza Vukovara sa Zagrebom. Željeznički kolodvor Vukovar je razrušen, a kolodvor Borovo naselje je obnovljen.

Slika 3. Željeznička pruga Vinkovci-Vukovar

Izvor: HŽ infrastruktura.

Provedbom projekta financiranog iz Kohezijskog fonda EU „Nadogradnja i elektrifikacija željezničke pruge Vinkovci - Vukovar“ duljine 18,71 kilometar, dionice važne za međunarodni promet. Realizacijom projekta omogućit će se povećanje opsega željezničkog prometa i prekrcaja roba u luci Vukovar te bolja povezanost željezničkog putničkog prijevoza Vukovarsko-srijemske županije s glavnim prometnim koridorima i drugim županijama, a osobito će pozitivno utjecati na udobnost i sigurnost putovanja u sklopu dnevnih migracija putnika. Modernizacijom će dionica Vinkovci – Vukovar biti osposobljena za brzinu vlakova od maksimalno 120 km/h, čime će se vrijeme putovanja skratiti za oko 50 posto te će vožnja u putničkom prijevozu trajati 20 minuta, a u teretnom 30 minuta. Elektrifikacijom dionice osigurat će se ekonomski i energetske isplativiji te ekološki održiv željeznički promet. Povećat će se kapacitet dionice i poboljšati pristup luci Vukovar, čime će ona, smještena na TEN-T koridoru Rajna – Dunav, biti kvalitetno povezana s Koridorom RH1, bivšim X. paneuropskim koridorom. Modernizacijom željezničke pruge od Vinkovca do Vukovara doprinijet će se gospodarskomu razvoju lokalne zajednice i oporavku istočnoga dijela Slavonije.

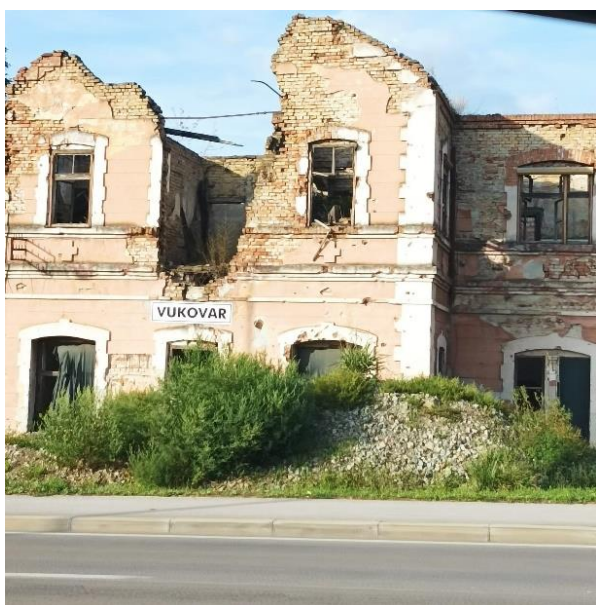
Projekt nadogradnje i elektrifikacije željezničke pruge Vinkovci – Vukovar obuhvaća:

- cjelokupnu rekonstrukciju i obnovu postojeće jednokolosiječne pruge,
- obnovu željezničkih kolodvora Vukovar-Borovo naselje i Vukovar te stajališta Nuštar i Bršadin-Lipovača,
- obavljanje svih potrebnih radova na građevinskom, prometno-upravljačkom, signalno-sigurnosnom i elektroenergetskom podsustavu.

U sklopu obnove željezničkih kolodvora i stajališta uredit će se parkirališta za osobna vozila i bicikle, omogućiti lakši pristup osobama smanjene pokretljivosti, a radi zaštite od buke za stanovnike koji žive uz prugu izgradit će se zaštitni zidovi. Ugradnjom suvremenoga sustava prometne signalizacije i telekomunikacija te izgradnjom pješačkih pothodnika unaprijedit će se sigurnost svih sudionika u prometu.

Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za modernizaciju ove pružne dionice ukupne vrijednosti 677,7 milijuna kuna i prihvatljivih troškova u iznosu 516,3 milijuna kuna potpisali su u svibnju 2018. godine Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU-a (SAFU) i HŽ Infrastruktura. Projekt sufinancira Europska unija iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija iz Kohezijskog fonda s 85 posto od prihvatljivih troškova, a s 15 posto Vlada RH.

Slika 4. Kolodvor u Vukovaru čeka obnovu (stanje kolovoz 2022.)

Izvor: Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara.

HŽ Infrastruktura potpisala je u ožujku 2019. ugovor za usluge nadzora nad izvođenjem radova na Nadogradnji i elektrifikaciji željezničke pruge Vinkovci-Vukovar sa zajednicom gospodarskih subjekata Rubicon Engineering i SPC Engineering Ltd. iz Bugarske, u vrijednosti 10,3 milijuna kuna. U prosincu 2019. godine HŽ Infrastruktura potpisala je sa zajednicom španjolskih tvrtki Comsa S.a. i Comsa Instalaciones Y Sistemas Industriales S.a. ugovor za izvođenje radova na modernizaciji pruge Vinkovci – Vukovar u vrijednosti 376,3 milijuna kuna. Predviđeno je trajanje radova 24 a nadzora 30 mjeseci. Radovi su započeli pripremnim aktivnostima u travnju 2020. Unatoč pandemiji koronavirusa nije došlo do prekida radova.

Do početka 2022. položeno je više od 20 kilometara kolosijeka i sve skretnice u različitim stupnjevima gotovosti. Izgrađeni su svi propusti i rasponska konstrukcija mosta Bobotski kanal. Pri kraju su radovi na svim trima pothodnicima (pješačko-biciklistički u stajalištu Nuštar, pješački u kolodvoru Vukovar-Borovo Naselje te u stajalištu Bršadin-Lipovača). Napreduju radovi na polaganju betonskih kanalica odvodnje, građevinski radovi na željezničko-cestovnim prijelazima kao i radovi na ugradnji zidova za zaštitu od buke. U visokom stupnju gotovosti su zgrade za smještaj signalno-sigurnosnih uređaja u Đergaju i Vukovaru, zgrada postrojenja za sekcioniranje kontaktne mreže u Vinkovcima te zgrada za kompenzaciju jalove energije u

sklopu EVP-a Jankovci. Pri kraju su radovi na temeljenju i ugradnji stupova i portala kontaktne mreže te izrada temelja stupova grijača skretnica u kolodvorima i u otpremništvu Đergaj. U tijeku je nastavak radova na rasvjeti i ostalim elektroenergetskim postrojenjima. Provođi se projektiranje i priprema softvera za prometnoupravljački i signalno-sigurnosni podsustav.

Riječni promet

Rijeka Dunav je cijelim tokom kroz Republiku Hrvatsku, prema utvrđenoj mreži europskih unutarnjih plovnih putova razvrstana u vrlo visoku kategoriju E-80. Luka Vukovar spada u luke međunarodnog značenja i oduvijek je bila vodeća riječna luka u Hrvatskoj. Plovna je svih 365 dana u godini. Plovni put Rajna-Majna-Dunav, kojim prolazi značajni dio unutar-europskog transporta daje vukovarskoj luci izuzetan značaj. Vukovarska luka jedna je od četiri međunarodne luke u Hrvatskoj. Smještena je u km 1.335 + 100 na desnoj obali rijeke Dunav. Dužine je oko 850 m, širine oko 45 m i na prosječnoj nadmorskoj visini od 83,50 m n.m. Luka je tijekom Domovinskog rata doživjela velika razaranja i štete, stoga nije bila spremna za javni promet neposredno nakon mirne reintegracije ovog prostora u pravni i gospodarski poredak Republike Hrvatske. Ukupan iznos investicija, ponajviše u otklanjanje ratnih šteta iznosio je oko 5,5 mil. EUR. Luka Vukovar nema prostornih mogućnosti proširenja na kopnenom dijelu, nego samo unutar dijela riječnog korita. Identifikacijom problematičnih uskih grla luke Vukovar, prije svega zatvorenog skladišnog prostora, proširenjem područja luke i eventualnim preseljenjem pojedinih terminala na druge lokacije u potpunosti bi se riješila ova problematika. Riječni promet danas je u stalnom porastu i u teretnom i u putničkom prometu. Zbog značajnog porasta putničkog prometa izgrađen je pristan za putničke brodove. Pristan se nalazi nizvodno od ušća rijeke Vuke i duljine je 75 m.

Javna ustanova Lučka uprava Vukovar osnovana je 2001. godine i neprofitna je pravna osoba u vlasništvu Republike Hrvatske. Djelatnosti Lučke uprave Vukovar su:

- organizacija i nadzor pristajanja i manevriranja plovila u luci,
- kontrola lučkog prometa, ulazaka i izlazaka prijevoznih sredstava i tereta,
- održavanje zajedničkih lučkih građevina na lučkom području,
- održavanje reda u luci, visokog stupnja sigurnosti i zaštite okoliša u luci,
- izgradnja i modernizacija lučkih građevina u ime Republike Hrvatske,
- upravljanje nekretninama na lučkom području na kojima lučka uprava ima pravo građenja,
- upravljanje slobodnom zonom na lučkom području koja je osnovana odlukom Vlade Republike Hrvatske sukladno propisima koji uređuju slobodne zone,
- obavljanje stručnih poslova u svezi s davanjem Odobrenja,
- nadzor nad radom lučkih operatera i korisnika luke koji obavljaju lučke djelatnosti, u skladu s preuzetim obvezama,
- marketing i promocija luke na transportnom tržištu,
- osiguravanje pružanja usluga od općeg interesa ili za koje ne postoji gospodarski interes drugih gospodarskih subjekata,
- izrada prijedloga planskih dokumenata za razvitak lučkog sustava na unutarnjim vodama,
- tehnička pomoć tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave na području razvoja luka i pristaništa, te
- drugi poslovi određeni zakonom.

Lučka uprava Vukovar provela je niz EU projekata:

- Projekt „DAPhNE – Mreža dunavskih luka“ je sufinanciran od strane Europske unije (ERDF, IPA) u sklopu Transnacionalnog projekta Dunav i trajati će 30 mjeseci (siječanj 2017-lipanj 2019). Projekt će implementirati međunarodni konzorcij koji se sastoji od 16 institucija te 7 pridruženih strateških partnera (javne institucije, konzultantske kuće,

sveučilišta i nevladine organizacije) iz 9 europskih država (Austrija, Slovačka, Mađarska, Hrvatska, Srbija, Rumunjska, Bugarska, Ukrajina, Moldavija). Cjelokupni projektni budžet iznosi 2.985.406,15 EUR, od čega je udio ERDF financiranja 2.415.219,42 EUR a IPA financiranje iznosi 122.375,77 EUR.

- Projekt „DBS Gateway Region“ - Regionalni i transportni razvoj regije Dunav-Crno more u smjeru stvaranja transnacionalnog koridora započeo je u siječnju 2017. i završio je u lipnju 2019. godine. Ukupan budžet bio je 2,18 milijuna eura u okviru INTERREG – Program transnacionalne suradnje Dunav, PA3. Učinkovitije povezana i energetska odgovorna Dunavska regija. Konzorcij se sastojao od 10 financijskih partnera i 20 pridruženih partnera na području koje pripada dunavskoj regiji. Pokriva 7 od 9 EU dunavskih zemalja (Austrija, Bugarska, Hrvatska, Njemačka-Bavarska, Mađarska, Rumunjska i Slovačka) i 3 od 5 zemalja koje nisu u sastavu EU (Moldavija, Srbija i Ukrajina-Odessa)
- Projekt „DANTE – Improving Administrative Procedures and Processes for Danube ITW (Poboljšanje administrativnih procedura i procesa za unutarnju plovidbu na Dunavu)“ sufinanciran je od strane Europske unije u sklopu Transnacionalnog projekta Dunav i provodio se od siječnja 2017 do lipnja 2019. Projektni konzorcij sastojao se od 16 projektnih partnera i 12 strateških pridruženih partnera iz 10 europskih država (Njemačka, Austrija, Slovačka, Mađarska, Hrvatska, Rumunjska, Bugarska, Ukrajina i Moldavija). Ukupni budžet projekta iznosi 1,98 milijuna eura od čega je udio ERDF financiranja 1,65 milijuna eura, a IPA financiranje iznosi 35,2 tisuće eura. Cilj je bio identificirati i otkloniti administrativne zapreke u unutarnjoj plovidbi na rijeci Dunav i na njezinim pritokama. DANTE je nastao kao zajednička inicijativa privatnog sektora i nacionalnih javnih institucija zaduženih za administrativne procese i procedure.
- Projekt „Energy Barge – Stvaranje sinergije obnovljivih izvora energije i logistike“ sufinanciran je od strane Europske unije (ERDF,IPA) u sklopu Transnacionalnog programa Dunav i provodio se od siječnja 2017. do lipnja 2019. Projekt je proveo međunarodni konzorcij sastavljen od 14 institucija te 8 pridruženih strateških partnera (javne institucije, konzultantske kuće, sveučilišta i nevladine organizacije) iz 8 europskih država (Njemačka, Austrija, Slovačka, Mađarska, Hrvatska, Bugarska, Rumunjska, Italija). Ukupni budžet projekta iznosi 2,3 milijuna eura od čega je udio ERDF financiranja 1,97 milijuna eura. Dunavska regija nudi ogroman potencijal zelene energije u biomasi. Glavni cilj projekta Energy Barge bio je iskoristiti taj potencijal na održiv način, uzimajući u obzir Direktivu 2009/28/EC o obnovljivim izvorima energije, s ciljem da se poveća energetska sigurnost i učinkovitost podunavskih zemalja.

Stanje projekta financiranih iz EU izvora u provedbi je sljedeće:

- Projekt „*Priprema projektne dokumentacije za izgradnju vertikalne obale u luci Vukovar*“ sufinanciran je sredstvima Instrumenta za povezivanje Europe – Connecting Europe Facility – CEF oznaka projekta Action No: 2019-HR-TMC-0233-S. Provedba projektnih aktivnosti se odvija sukladno ugovorenoj dinamici. U prosincu 2021. godine ugovorena je priprema projektne dokumentacije i isporučena naručitelju krajem srpnja 2022. godine koja obuhvaća: geodetske i geotehničke podloge; prometno- tehnološki elaborat; nacrt studije izvodljivosti i CBA; nacrt studije utjecaja na okoliš i idejni projekt
- U svibnju 2022. započeo je postupak u Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja koji se odnosi na proceduru utvrđivanja uvjeta prihvatljivosti zahvata i mogućeg utjecaja na Ekološku mrežu i prirodu. Budući da su se u prethodnoj fazi stekli uvjeti i isporučena je sva potrebna dokumentacija koja određuje tehnologiju prekrcanja, tip planirane obale, skladišne kapacitete, moguće utjecaje na okoliš kao i ekonomsku i financijsku opravdanost projekta, zajednica ponuditelja započela je 15. srpnja 2022. godine poslove na izradi Glavnog projekta. Nakon prvih 8 mjeseci provedba projekta odvija se sukladno planiranoj i

ugovorenoj dinamici, no svakako treba napomenuti da velik utjecaj na slijedeću fazu imaju procedure koje se tiču zaštite okoliša i prirode.

- Projekt „*Preparing FAIRway2 works in the Rhine-Danube Corridor*“ sufinancira se sredstvima Instrumenta za povezivanje Europe – Connecting Europe Facility – CEF u iznosu od 3.3 milijuna eura i razdoblje provedbe je od srpnja 2020. do travnja 2024. godine. Koordinator projekta je austrijsko Savezno ministarstvo za klimu, okoliš, energiju, mobilnost, inovacije i tehnologiju; provedbeno tijelo je via donau – Österreichische Wasserstrassen-gesellschaft mbH, korisnik u Hrvatskoj je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, a Lučka uprava Vukovar je provedbeno tijelo određeno za pitanja privezišta u Hrvatskoj, dok je korisnik u Srbiji Ministarstvo graditeljstva, prometa i infrastrukture. Ciljevi projekta su pripremiti intervencijske radove na zajedničkom dijelu Dunava između Hrvatske i Srbije, uzimajući u obzir doprinos dionika multidisciplinarnog foruma; definirati daljnji razvoj transnacionalnog sustava praćenja plovnih putova (WAMOS), razviti unaprijeđene metode za koordinaciju dionika, te pripremiti tehnička poboljšanja privezišta u Austriji, Hrvatskoj i Srbiji.
- Projekt „DIONYSUS - Integriranje Dunavske regije u pametne i održive multimodalne i intermodalne transportne lance“ u okviru INTERREG Dunavskog transnacionalnog programa započeo je u srpnju 2020. godine i završava u prosincu 2022. godine. Projekt se sufinancira u okviru Prioritetne osi: Bolje povezana i energetska odgovorna Dunavska regija; i Specifičnog cilja: Podržati ekološki prihvatljive i sigurne prometne sustave i uravnoteženu dostupnost urbanih i ruralnih područja. Ukupan proračun projekta iznosi 3,6 milijuna eura od čega se 2,26 milijuna eura financira iz ERDF-a, 223,7 tisuća eura iz IPA programa, te 578 tisuća eura je doprinos ENI. Dunav i njegove plovne pritoke nude značajan kapacitet za teretni i putničke tokove. Sektor vodenog prometa doprinosi održivom prometnom sustavu i regionalnom rastu. Osim boljih uvjeta na plovnom putu, potrebna je modernija, energetska učinkovita flota, bolje upravljanje prometnim sustavom kroz sveobuhvatno planiranje infrastrukture i investicijska rješenja. Potrebe za ulaganjem odnose se na lučku infrastrukturu i nadgradnju, te multimodalne veze s lučkim zaleđima. Projekt će se usredotočiti na rješavanje glavnih regionalnih izazova u upravljanju infrastrukturom i planiranju, ističući ključne akcije potrebne za potporu dunavskom prometu i planiranju lučke infrastrukture. Razvoj projekta je temeljen na rezultatima provedenog projekta DAPhNE, a isti se tiče razvoja lučke infrastrukture i suradnje između mreže dunavskih luka. DIONYSUS-ovi rezultati poslužit će za razradu politika razvoja prometnog koridora pomoću izvješća i preporuka, kao i analiza trenutnog stanja. Pružit će okvir za utvrđivanje nedostataka u željezničkoj i cestovnoj infrastrukturi za pristup dunavskim lukama i konsolidiranje investicijskih potreba na temelju analiza tržišta. Izradit će se ciljne i specifične studije za usluge linijskih kontejnera i poljoprivredne proizvode. Također, razradit će se Master plan infrastrukture za industriju riječnih krstarenja.

Prema Izvješću o stanju u prostoru, ciljevi na području **riječnog prometa**:

- daljnji razvoj Luke Vukovar kao međunarodne luke uz eliminiranje postojećih prostornih ograničenja razvoja luke, nedostataka kapaciteta i tehnološka obnova u skladu sa transportnom potražnjom, tržišnim uvjetima i održivim razvojem;
- zbog relativno male udaljenosti zračne luke Osijek – Klisa, cca 20 km, kao međunarodne zračne luke kategorije 4D, nema potrebe za razvojem zračnog prometa na području Grada Vukovara, osim uzletišta za manje zrakoplove i helikoptere.

Elektroenergetski sustav – U okviru distribucijskih područja Hrvatske elektroprivrede Operatera distribucijskog sustava d.o.o. (HEP ODS) grad Vukovara spada u distribucijsko područje Elektre Vinkovci. U Planu razvoja HEP ODS-a za razdoblje 2022.-2031. istaknuto jee

da vršno opterećenje elektroenergetskog sustava daje uvid u trend promjena životnog standarda građana i gospodarske aktivnosti. Međutim, za potrebe planiranja razvoja distribucijske mreže promjene vršnog opterećenja treba promatrati na manjim jedinicama, distribucijskim područjima ili opskrbnim područjima transformatorskih stanica. Prognoze potrošnje električne energije i vršnog opterećenja distribucijske mreže HEP ODS-a za petogodišnja razdoblja do 2040. godine izrađene su u okviru studije „Predviđanje trendova potrošnje električne energije i opterećenja distribucijske mreže Hrvatske". Prema podacima desetogodišnjeg Plana razvoja HEP ODS-a vršno opterećenje za područje Elektre Vinkovci je u razdoblju 2011.-2020. imalo negativni predznak (-19,69%). No prema procjeni trendova vršnog opterećenja za razdoblje 2021.-2025. područje ulazi u skupinu velikog prosječnog godišnjeg porasta, dok se za razdoblje od 2026. do 2040. procjenjuje umjeren porast.

Tablica 8. Ostvarena vršna opterećenja na području Elektre Vinkovci 2011.-2020.

Godina	Vršno opterećenje [MW]	Godišnja promjena vršnog opterećenja [%]
2011	97,00	
2012	99,00	2,06%
2013	86,83	-12,29%
2014	88,43	1,84%
2015	86,46	-2,23%
2016	86,02	-0,51%
2017	87,69	1,94%
2018	85,90	-2,04%
2019	86,90	1,16%
2020	77,90	-10,36%

Izvor: HEP ODS, 2021.

Tablica 9. Instalirana snaga i vršna opterećenja TS 110/x kV i 35/x kV te snaga DI priključenih na srednjonaponsku mrežu na području TS u 2020. godini

NAZIV TRANSFORMATORSKE STANICE	PRIJENOSNI OMJER TRANSFORMACIJE	INSTALIRANA SNAGA (MVA)	VRŠNO OPTEREĆENJE 2020. (MVA)	RELATIVNO VRŠNO OPTEREĆENJE 2020. (%)	INSTALIRANA SNAGA DI (MW)
VINKOVCI 1	35/10 kV	16	10,09	63,1%	1,1
	110/35 kV	80	32,27	40,3%	
VINKOVCI 2	35/10 kV	16	9,62	60,1%	
VINKOVCI 3	35/10 kV	16	11,89	74,3%	
VINKOVCI 5	35/10 kV	16	3,15	19,7%	2,0
STARI MIKANOVCI	35/10 kV	8	3,19	39,9%	
	35/10 kV	16	8,47	52,9%	
VUKOVAR 2	110/35 kV	80	18,70	23,4%	
	35/10 kV	12	6,33	52,8%	
VUKOVAR 1	35/10 kV	12	2,92	24,3%	2,0
VUKOVAR 3	35/10 kV	12	2,92	24,3%	2,0
BOROVO NASELJE	35/10 kV	16	5,00	31,3%	
ŽUPANJA 2	35/10 kV	16	5,54	34,6%	7,9
	110/35 kV	80	18,15	22,7%	
ŽUPANJA 1	35/10 kV	16	7,08	44,3%	1,0
DRENOVCI	35/20 kV	12	4,80	40,0%	
BABINA GREDA	35/10 kV	16	4,60	28,8%	9,5
CERNA	35/10 kV	8	4,59	57,4%	2,7
NIJEMCI	110/35 kV	40	11,99	30,0%	
	35/20 kV	16	6,40	40,0%	
OTOK	35/20 kV	12	3,20	26,7%	
ILOK	35/20 kV	16	2,46	15,4%	
OPATOVAC	35/20 kV	8	2,04	25,5%	
TOVARNIK	35/20 kV	8	1,45	18,1%	

Izvor: HEP ODS, 2021.

Područje grada Vukovara dobro je opskrbljeno elektroenergetskim vodovima i postrojenjima. Tijekom rata oštećene su ili uništene 62 od ukupno 118 trafostanica. Područje obuhvata GUP-a vrlo je dobro opskrbljeno elektroenergetskim vodovima i postrojenjima. Što se tiče ostalih poslova na unapređenju elektroopskrbe treba pokrenuti aktivnosti na poboljšanju energetske učinkovitosti zgrada javne namjene – škola, vrtića, ambulanti i sl. Umanjenjem naknada treba poticati ugradnju fotonaponskih elemenata na krovove velikogabaritnih zgrada – proizvodnih, poslovnih i drugih. Treba utvrditi i mogućnosti prijave tih projekata za financiranje iz EU fondova uz projekciju troškova i osiguranje potrebnog udjela sredstava.

Prema Izvješću o stanju u prostoru treba nastaviti daljnji razvoj **elektroenergetskog sustava**:

- osiguranjem potrebne količine električne energije;
- daljnjim razvojem prijenosne mreže;
- interpolacijom novih trafostanica u postojeću elektroenergetsku mrežu s ciljem poboljšanja opskrbe krajnjih potrošača i sigurnosti cijelog sustava;
- osiguranjem rezervnog napajanja, odnosno povećanjem sigurnosti i fleksibilnosti cjelokupnog sustava distribucije električne energije;
- zamjenom postojećih zračnih dalekovoda, na području građevinskih područja, kabelskim razvijanjem distribucijske mreže i omogućavanjem kvalitetnije opskrbe krajnjih potrošača;
- usklađivanjem razvoja elektroenergetskog sustava s razvojem Grada.

Održivi izvori energije – U okviru Strategije energetske razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu predviđeno je nekoliko mogućih scenarija razvoja elektroenergetskog sektora te širok spektar inicijativa energetske politike, kojima će se ojačati sigurnost opskrbe energijom, postupno smanjiti gubici energije i povećavati energetska učinkovitost, smanjivati ovisnost o fosilnim gorivima, povećati domaća proizvodnja i korištenje obnovljivih izvora energije (OIE).

U Strategiji su iskazane glavne odrednice promjena u energetske sektoru:

- Osnaziti energetske tržište kao nosivu komponentu razvoja energetske sektora. Ključni ekonomski mehanizam za kontrolu brzine tranzicije predstavljaju cijene emisijskih jedinica.
- Potpuno integrirati energetske tržište u međunarodno tržište energije, tehnologija, istraživanja, usluga, proizvodnje, a osobito unutarnje energetske tržište EU.
- Ojačati sigurnost opskrbe energijom kroz rast domaće proizvodnje i povezivanje energetske infrastrukture, kao i uvođenje mehanizama za razvoj proizvodnih kapaciteta (engl. Capacity Remuneration Mechanisms, CRM).
- Povećati energetske učinkovitost u svim dijelovima energetske lanca (proizvodnja, transport/ prijenos, distribucija i potrošnja svih oblika energije).
- Kontinuirano povećavati udio električne energije u potrošnji energije s ciljem smanjenja potrošnje fosilnih goriva.
- Kontinuirano povećavati proizvodnju električne energije sa smanjenom emisijom stakleničkih plinova, prvenstveno iz OIE.
- Razvoj temeljiti na komercijalno dostupnim tehnologijama, posebno iskorištavanju energije vode, sunca i vjetrova i ostalih OIE.
- Financijske potpore usmjeriti na razvoj biogospodarstva i održivog gospodarenja otpadom, te istraživanja, na pilot i demonstracijske projekte.
- Osigurati fondove za smanjenje rizika za zahtjevne tehnologije i granično komercijalne tehnologije.

Prema Strategiji, energetske učinkovitost predstavljat će temeljnu sastavnicu razvoja energetike koja će se ogledati u tehnološkom razvoju proizvodnje, transportu/prijenosu, distribuciji i

potrošnji energije te će uključivati mjere države, organizaciju sustava i programe potpore. Razina financijske potpore izravno će utjecati na brzinu i obuhvat obnove fonda zgrada. Gospodarski subjekti koji posluju u energetske sektoru mogu biti nositelji realizacije programa obnove fonda zgrada kroz razvoj novih oblika poslovanja.

Unatoč povećanju energetske učinkovitosti konvencionalnih tehnologija koje koriste fosilna goriva, nužno je uvođenje novih tehnoloških rješenja i oblika energije. Brzina promjena ovisit će o dostupnosti pojedinih tehnologija za građane (razina prihvatljivog troška), razvoju infrastrukture i dinamici daljnjeg tehnološkog razvoja, osobito u domeni spremnika energije (baterije). Energetska tranzicija podrazumijeva povećanje energetske učinkovitosti cijelog energetskog lanca, uključujući proizvodnju, prijenos, distribuciju i neposrednu potrošnju energije. Pri tome se najsnažniji učinci očekuju u zgradarstvu i prometu, a posljedica su energetske obnove fonda zgrada i penetracije električnih i hibridnih vozila.

Sustav plinoopskrbe i opskrbe toplinskom energijom - Sustav mreže plinoopskrbnih cjevovoda novijeg je datuma. Izvor napajanja je plinsko mjerno regulacijsko postrojenje MRS Vukovar smješteno u neposrednoj blizini rijeke Vuke.

U gradu Vukovaru proizvodnju, distribuciju i opskrbu toplinskom energijom obavlja trgovačko društvo Tehnoston d.o.o. u vlasništvu grada Vukovara. Prema podacima analize stanja iz Provedbenog programa grada Vukovara, proizvodnja se obavlja u 6 kotlovnica, na 6 lokacija u gradu, ukupne toplinske snage 45.300kW u toplovodnom režimu rada. Do sada proizvedena toplinska energija dobivena je iz prirodnog plina, iz ekstra lakog loživog ulja te iz obnovljivih izvora energije. Vukovar je prvi grad u Hrvatskoj koji u proizvodnji toplinske energije za daljinsko grijanje koristi obnovljive izvore energije – drveni pelet. Ukupna duljina trase distribucijske mreže iznosi cca 7,150 km. Na distribucijsku mrežu priključene su 93 toplinske stanice indirektnog tipa, putem kojih se predaje toplinska energija krajnjim kupcima kategorije kućanstvo i poduzetništvo. Toplinsku energiju koristi ukupno 3.653 krajnjih kupaca kategorije kućanstava i pravnih subjekata kategorije poduzetništvo. U razdoblju od 2017. do 2020. godine izgrađen je 161 priključak na plinoopskrbnu mrežu, od toga 141 za domaćinstvo i 20 za poslovne potrošače. Planovi za razdoblje 2021.-2024. godine je izgradnja priključaka za tri osnovne i jednu srednju školu cca 2000 m trase te izgradnja toplovoda za priključenje poslovnih subjekata cca 1700 m trase. U narednom razdoblju za proizvodnju toplinske energije planira se korištenje jeftinijih energenata od trenutnih koji su u uporabi.

Grad Vukovar, na temelju naftno-geoloških analiza te zaključka o geotermalnom potencijalu potrebno je definirati proizvodne mogućnosti geotermalnih bušotina kako bi se u budućnosti mogao koristiti taj potencijal.

Na distribucijskom području HEP PLIN d.o.o. pogon Vukovar (Grad Vukovar i devet općina) plinska distribucijska mreža je u duljini od 595 km i izgrađena je u cijelosti. Na tom području priključeno je 65% kućanstava, dok plin stalno koristi cca 55%. Dio kućanstava indirektno koristi plin preko sustava opskrbe toplinskom energijom (toplane) koje su na području PPD-a sve plinificirane, osim jedne manje. Distribucijsko područje je većim dijelom plinificirano, a u narednom periodu naglasak će biti na ulaganju u opremu za daljinsko očitavanje plinomjera i općenito povećanje informatizacije, u smislu veće dostupnosti podataka u što kraćem vremenu.

Poštanski promet i telekomunikacije - HP-Hrvatska pošta d.d. osnovano je radi funkcioniranja poštanskog prometa i obavljanja djelatnosti pružanja poštanskih i drugih usluga. Na području Grada Vukovara postoji poštanski centar 32000 Vukovar i poštanski uredi 32010 Vukovar

(Borovo naselje), 32011 Vukovar (Mitnica) i 32232 Sotin. Opremljenost prostora unutar granica GUP-a grada Vukovara postrojenjima i uređajima sustava fiksnih i mobilnih telekomunikacija vrlo je dobra. Postojeći kapaciteti uglavnom su novijeg datuma što znači da je uvedena najnovija tehnologija i korišteni najkvalitetniji materijali. Svi uređaji za prijenos položeni su podzemno. Na osnovnim pravcima unutar važnih cestovnih koridora izgrađena je kabelaška kanalizacija, a na ostalim mjestima kabelaška minikanalizacija. Telekomunikacijskih postrojenja je devet; jedna tranzitna telefonska centrala i osam područnih. Na području Vukovara je 7 baznih stanica, 4 u Vukovaru, 2 u Borovo naselju i 1 u Sotinu. Područje Grada komunikacijski je na visokoj razini razvoja. Na slobodnom tržištu pokretnih komunikacija djeluju tri operatera s nacionalnom koncesijom, čiji sustav infrastrukturnih objekata (odašiljača) dobro pokriva područje Grada i šireg područja izvangradskih naselja.

2.1.4 Komunalna infrastruktura - otpad, vodovod i odvodnja

Sustav gospodarenja otpadom - Najznačajnije postojeće građevine za gospodarenje otpadom su Odlagalište otpada „Petrovačka dola“, kazeta za zbrinjavanje azbesta te reciklažno dvorište. Te tri građevine smještene su na k.č. 6000 k.o. Vukovar te zajedno čine manji kompleks građevina za gospodarenje otpadom kojim upravlja gradska tvrtka Komunalac d.o.o. Vukovar. Reciklažno dvorište Petrovačka dola prvo je izgrađeno reciklažno dvorište grada Vukovara koje je pušteno u rad sredinom srpnja 2016. godine.

U okviru javne usluge na području Grada Vukovara tvrtka Komunalac upravlja infrastrukturom za odvajanje otpada kao što su zeleni otoci, mreže kontejnera, uređenje reciklažnih dvorišta, te obavlja uslugu prikupljanja:

- Miješanog komunalnog otpada,
- Papira i kartona,
- Glomaznog otpada,
- Prikupljanja otpada na zelenim otocima (metal, staklena ambalaža, tekstil),
- Plastične ambalaže,
- Prikupljanje otpada na reciklažnom dvorištu,
- Prikupljanje otpada putem mobilnog reciklažnog dvorišta.

Također, provodi aktivnosti razvoja kulture vođenja brige o tretiranju otpada. Krajem 2021. godine broj korisnika u kućama iznosio je oko 6.400, a broj korisnika u zgradama je bio oko 4000. Tvrtka Komunalac prikuplja također proizvodni otpad od pojedinih pravnih osoba na području Grada Vukovara (većinom iz tekstilnih proizvodno-prerađivačkih tvornica).

S projektom sanacije odlagališta otpada „Petrovačka dola“ krenulo se 2008. godine u pet faza, a procijenjena je vrijednost bila 30 milijuna kuna, od čega je 90% sufinancirano sredstvima Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost dok preostali dio financira Grad Vukovar. Faze su bile sljedeće: 1. Sanacija postojećeg odlagališta otpada uz izgradnju nove plohe za odlaganje otpada; 2. Izgradnja plohe za odlaganje otpada koji sadrži azbest; 3. Izgradnja reciklažnog dvorišta; 4. Izgradnja nove plohe za odlaganje otpada; te 5. Izgradnja sotirnice i pretovarne stanice. Sanacijom odlagališta osigurana je obvezna infrastruktura uključujući struju i vodu, bazen za procjedne vode, kanale oborinske odvodnje, vaga za praćenje količine odlaganog otpada, portirsko mjesto, ograđivanje cijelog odlagališnog prostora, izvedba protupožarne ceste te hortikulturno uređenje.

Grad Vukovar usvojio je 2018. godine Plan gospodarenja otpadom za razdoblje 2017.-2023. Početak uspostave odvojenog prikupljanja ambalažnog otpada (papira i kartona, staklene,

plastične i metalne ambalaže) u gradu Vukovaru započelo je krajem 2014. godine kada su na 10 lokacija u Gradu Vukovaru postavljeni zeleni otoci – tzv. polupodzemni spremnici (1/4 iznad površine zemlje, a 2/3 ispod površine zemlje) namijenjeni odvojenom sakupljanju ambalažnog otpada. Obzirom na prostornu ograničenost i nepristupačnost komunalnim vozilima u užem dijelu centra grada, u 2016. godini na postojeće lokacije zelenih otoka ugrađeni su dodatni polupodzemni spremnici namijenjeni sakupljanju miješanog komunalnog otpada (8 kom) te dodatni kontejneri za odvojeno sakupljanje papira i kartona (4 kom). U Vukovaru je 2016. u upotrebi bilo ukupno 60 polupodzemnih spremnika, a prema podacima za 2021. bilo je 50 u Vukovaru i 42 u Borovu naselju. Zeleni otoci smješteni su većinom u užem dijelu centra grada, te manji dio u Borovu naselju. Ugradnja polupodzemnih spremnika za miješani otpad i odvojeno sakupljanje ambalažnog otpada, dio su uspostave sustava prikupljanja otpada za potrebe višestambenih zgrada.

Prema Izvješću Komunalca Vukovar za 2021. godinu, na području grada Vukovara došlo do blagog povećanja miješanog komunalnog otpada, a isto tako nastavilo s porastom razvrstavanja i odlaganja otpada, posebice glomaznog otpada, dok su ostale vrste reciklabilnog otpada ostale približno jednake kao i prethodne godine, što je vidljivo i u tablici 10. u kojoj su prikazane ukupno sakupljene količine miješanog komunalnog otpada i odvojeno sakupljenog otpada u vremenskom periodu od 2015. do 2021. godine.

Tablica 10. Ukupno sakupljeni otpad s područja grada Vukovara od 2015. do 2021. godine

Vrsta otpada	Opis otpada	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
20 03 01	Miješani komunalni otpad	7.504,27	7.595,00	7.994,094	6.923,06	5.932,20	5.678,86	5.889,80
20 01 01	Otpadni papir i karton	55,864	141,82	171,66	202,91	296,70	331,68	311,342
20 01 39	Plastika	-	-	-	40,96	53,48	83,572	80,783
15 01 07	Staklena ambalaža	-	7,00	13,92	24,30	49,96	38,122	34,725
20 03 07	Glomazni otpad	14,46	44,81	49,12	90,86	137,23	168,89	208,29

Izvor: Komunalac Vukovar, 2022.

Na području grada Vukovara *kruti i komunalni otpad odvozi se na odlagalište tzv. "Petrovačka dola"*. To je odlagalište neopasnog otpada smješteno na izlazu iz Grada Vukovara prema naselju Petrovci. Odlagalište godišnje zaprima oko 50.000 tona neopasnog komunalnog i proizvodnog otpada sa područja 4 Grada i 20 Općine s područja Vukovarsko-srijemske županije te nekih JLS izvan područja županije, dok se s područja grada Vukovara godišnje odlagalo oko 8.000 tona neopasnog komunalnog i proizvodnog otpada do 2017. godine i količina miješanog komunalnog otpada se značajno smanjuje iz godine u godinu kako se sve više odvaja otpad.

Odlaganje otpada provodi se sukladno zakonskim propisima i izdanim dozvolama, a otpad na odlagalište kontrolirano dovoze samo tvrtke koje imaju odgovarajuće dozvole za prijevoz i sakupljanje otpada te sklopljen ugovor o odlaganju otpada. Odlagalište otpada pod stalnim je videonadzorom, a otpad se odlaže na sanitaran način uz svakodnevno ravnanje, zbijanje i prekrivanje otpada inertnim materijalima radi sprečavanja štetnih utjecaja na okoliš (požara, neugodnih mirisa, raznošenja otpada i dr). Komunalac d.o.o. sukladno izvješću za 2021. godinu u okviru postizanja zakonskih ciljeva provodi mjere za gospodarenje otpadom, opasnim otpadom i posebnim kategorijama otpada.

Tablica 11. Odloženi otpad tijekom 2021. godine na odlagalištu otpada „Petrovačka dola“

UKUPNO ODLOŽENI OTPAD NA ODLAGALIŠTU "PETROVAČKA DOLA" U 2021. GODINI			
Vrsta otpada (KBO)	Opis otpada	Odloženo (t)	% u ukupno odloženom otpadu
02 01 04	Otpadna plastika (isključujući ambalažu)	91,10	0,198
04 01 09	Otpad od površinske i završne obrade	45,29	0,099
04 02 09	Otpad od mješovitih (kompozitnih) materijala (impregnirani tekstil, elastomeri, plastomeri)	84,18	0,184
10 01 01	Taložni pepeo, šljaka i prašina iz kotla (osim prašine iz kotla navedene pod 10 01 04*)	9,52	0,021
10 01 03	Lebdeći pepeo izgranja treseta i neorađenog drveta	17,84	0,039
17 05 04	Zemlja i kamenje (koji nisu navedeni pod 17 05 03*)	0,00	0,000
17 06 04	Izolacijski materijali (koji nisu navedeni pod 17 06 01* i 17 06 03*)	74,14	0,162
17 09 04	Miješani građevinski otpad	1.827,01	3,987
19 12 12	Ostali otpad mehaničke obrade otpada	2.036,94	4,445
20 02 01	Biorazgradivi otpad	429,53	0,937
20 02 03	Ostali otpad koji nije biorazgradiv	117,54	0,257
20 03 01	Miješani komunalni otpad	40.278,37	87,898
20 03 03	Ostaci od čišćenja ulica	219,07	0,478
20 03 06	Otpad nastao čišćenjem kanalizacije	0,00	0,000
20 03 07	Glomazni otpad	593,43	1,295
Sveukupno odloženo:		45.823,72	100,000

Izvor: Komunalac d.o.o., 2022.

Razvijen je projekt VU-Eco u okviru kojeg je predviđena izgradnja građevina za gospodarenje otpadom (uklj. postrojenje za MBO komunalnog otpada, sortirnica, postrojenje za biološku obradu otpada, reciklažno dvorište za građevinski otpad, drugo reciklažno dvorište te mobilno reciklažno dvorište). Mjere obuhvaćaju i nabavu vozila za prikupljanje i prijevoz otpada, te opreme za oporabu otpada, za definiranje kvalitete komposta, akcijski plan za korištenje mulja iz otpadnih voda, te gospodarenje građevinskim otpadom koji sadrži asbest.

Sustav odvodnje - U kontekstu zaštite okoliša treba izgraditi sustav odvodnje s uređajima za pročišćavanje otpadnih voda, vodonepropusne sustave odvodnje oborinskih i otpadnih voda, te slivnike s taložnicama koji će oborinske vode s prometnica odvoditi u javnu kanalizaciju. Radi zaštite vodotoka treba uvesti kontrolu ulaznih tokova i inventarizirati potencijalne zagađivače. S obzirom na međunarodni značaj rijeke Dunav, treba početi ispitivati kakvoću vode.

Stanje sustava i gospodarenja vodovodom i odvodnjom - Vodoopskrbni sustav grada Vukovara obuhvaća grad Vukovar, prigradska naselja Sotin i Lipovača, te naselja: Mikluševci, Čakovci, Tompojevci, Bokšić, Berak, Svinjarevci, Negoslavci, Petrovci, Bogdanovci, Bršadin, Borovo, Trpinja, Bobota, Ludvinci i Čelije. Izgrađenost kapaciteta postojećeg sustava javne odvodnje ne zadovoljava budući oko 30% gradskog područja nema odvodnju. Sustav javne odvodnje je mješovit i sastoji se od dva dijela. To je posljedica različitih vremena izgradnje, velikih udaljenosti dijelova odvodjenog područja uzduž postojećih vodotoka i uvažavanja principa gravitacijske odvodnje.

Kako izgrađenih postrojenja za *pročišćavanje otpadnih voda* nema, nepročišćene otpadne vode ispuštaju se neposredno u Dunav (više ispusta) i u Vuku (jedan ispust). Prioritetni cilj u

narednom razdoblju je izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Projekt vrijedan 48,5 mil. eura prijavljen je za financiranje iz EU izvora preko Hrvatskih voda. Projekt obuhvaća gradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, dogradnju i rekonstrukciju 28 km vodoopskrbnog sustava, gradnju vodospreme kapaciteta 3.000 m³, gradnju 17 crpnih stanica za odvodnju otpadnih voda do uređaja za pročišćavanje te nabavu opreme za upravljanje i održavanje sustava odvodnje.

Unutar granica GUP-a grada Vukovara postoji sustav *opskrbe pitkom vodom*. Mreža magistralnih i opskrbnih cjevovoda odlično je razvijena tako da opremljenost prostora iznosi oko 98%. Najveća prijetnja sustavu je potencijalno zagađenje vodotoka Dunava što bi onemogućilo upotrebu vode za piće. Alternativni podzemni zahvat ne zadovoljava zdravstvene zahtjeve u pogledu kvalitete budući da izgradnja uređaja za obradu pitke vode nije dovršena. Drugi problem su veliki gubici unutar sustava. Posljedica su ratnih razaranja i šteta na osnovnoj i sekundarnoj mreži. Nekadašnje kapitalno postrojenje cijelog sustava, vodotoranj (Volumen 2.200 m³, visina = 56 m, kota preljeva 151 m n.m.) potpuno je uništen. Stoga su za potrebe povišenja radnog tlaka unutar sustava izgrađene tri precrpne stanice: Stari Vukovar, Mitnica i Prvomajska. Osnovni cjevovod sustava je magistralni cjevovod duljine 6,0 km. Sanacija mreže vodoopskrbnih cjevovoda jedan je od prioriteta u području komunalnog opremanja prostora. Radi toga su izvršene brojne rekonstrukcije i zahvati na uključivanju dijelova sustava u cjelinu.

Konkretno mjere temeljem **Izvjješća o stanju prostora grada Vukovara iz 2021.** podrazumijevaju:

- izmjene i dopune prostornih planova užeg područja koji nisu usklađeni s planovima šireg područja, te izrada novih prostornih planova užeg područja sukladno opravdanim potrebama korisnika prostora i realnim potrebama Grada Vukovara
- aktivnosti i mjere daljnjeg razvoja gospodarskih djelatnosti sukladno donesenim planovima, programima i ostalim strateškim dokumentima
 - o nastaviti s aktivnostima pripreme zemljišta u gospodarskim zonama
 - o izgradnja novih gospodarskih zona (područje tvornice Borovo, gospodarska zona „Dunav“ i Sajmište)
 - o izgradnja Tehnološkog centra Vukovar
 - o realizacija poljoprivredno-prehrambenog centra „Agro Vukovar“
 - o realizacija Projekta Adica
 - o realizacija Arheološko-turističkog parka Vučedol
 - o rekonstrukcija i proširenje Luke Vukovar
- izrada Prometne studiju grada Vukovara u skladu sa Strategijom prometnog razvoja Republike Hrvatske (2017. – 2030.)
 - o realizacija projekta Vukovarske obilaznice
 - o uređenje prometa na području Grada Vukovara
 - o širenje mreže biciklističkih staza
 - o nastaviti s rekonstrukcijom gradskih prometnica
 - o uređenje postojeće i izgradnja nove parkirališne površine u središtu grada
 - o obnova i unapređenje željezničkog prometa
- rekonstrukcija postojeće komunalne infrastrukture
 - o nastaviti s rekonstrukcijom sustava vodoopskrbe
 - o nastaviti s obnovom i rekonstrukcijom sustava odvodnje
 - o nastaviti s aktivnostima gradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u planiranom roku

- poticati korištenje alternativnih izvora energije, a posebno ih primjenjivati prilikom gradnje i/ili rekonstrukcije javnih i društvenih sadržaja
- uređenje desne obale Dunava od ušća Vuke do Vučedola
- uređenje i izgradnja sportskih sadržaja i građevina i površina javne namjene
- izgradnja Ekonomske škole Vukovar
- rekonstrukcija i prenamjena zgrade „Radničkog doma“ u Borovu
- izgradnja i uređenje javnih površina (trgovi, šetnjice, komunalna i putnička pristaništa)
- provedba Plana gospodarenja otpadom 2017-2023
 - o poduzeti mjere kako bi se ubrzalo uređenje odlagališta komunalnog otpada Petrovačka dola sukladno prostorno planskoj dokumentaciji, uz osiguranje dovoljne površine za odlaganje komunalnog otpada do izgradnje regionalne deponije komunalnog otpada
 - o urediti lokacije planiranih reciklažnih dvorišta i poduzeti dodatne aktivnosti kojima bi se povećala razina gospodarenja otpadom u smislu razvrstavanja otpada
 - o smanjiti otpadom onečišćene površine - očistiti divlja odlagališta otpada i poduzeti mjere kojima bi se onemogućilo stvaranje novih
- izrada baze nekretnina u vlasništvu Grada i provjeriti njihov status
- smanjenje demografskih problema starenja stanovništva i znatnog smanjenja broja stanovnika
- koordinacija aktivnosti i međusobno usklađivanje potreba svih upravnih odjela Grada i Županije, nadležnih tijela, komunalnih poduzeća, distributera i vlasnika komunalne i ostale infrastrukture te pravnih i fizičkih osoba, čiji stavovi i odluke mogu doprinijeti bržem i kvalitetnijem razvoju Grada.

2.1.5 Zaštita okoliša i prirode

O zaštiti okoliša na području grada Vukovara brinu institucije na državnoj razini: Sabor RH, Vlada RH, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova europske unije, Ministarstvo kulture i medija, Hrvatske vode, Hrvatske šume i Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Na razini Vukovarsko-srijemske županije djeluje Služba za prostorno planiranje, gradnju i zaštitu okoliša koja uz poslove prostornog uređenja temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji obavlja i poslove temeljem Zakona o Zaštiti okoliša i Zakona o zaštiti prirode. Na razini lokalne samouprave zaštitu okoliša provodi Upravni odjel za komunalno gospodarstvo i graditeljstvo. U Vukovaru je registrirano 28 udruga koje se prema Registru udruga (stanje kolovoz 2022) imaju naznačeno područje djelovanja zaštite okoliša od čega je 15 udruga navelo djelatnost zaštite okoliša. Od ostalih djelatnosti je 5 udruga navelo energetske učinkovitost i održive izvore energije; zatim očuvanje prirode naznačilo je 19 udruga, a zaštitu životinja 7.

U Županiji je registrirana Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Vukovarsko-srijemske županije, kojima upravlja na temelju godišnjeg programa zaštite, očuvanja, održavanja, korištenja i promicanja zaštićenih prirodnih vrijednosti.

Do početka rata okoliš je, usprkos intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji, bio dobro očuvan i održavan. Uočene prijetnje okolišu počinjale su se uzimati sve ozbiljnije te su započeta ulaganja radi njihovog umanjavanja. Rat je degradirao okoliš, a kapaciteti namijenjeni očuvanju okoliša su

uništeni.⁴ Prvenstveno se radi o, nekontroliranoj sječi šumskih prostora, ali i degradaciji prostora parkovne arhitekture unutar samoga grada do koje je došlo tijekom okupacije. Osjetljivi prostori okoliša uglavnom su sustavno zapušteni, a stanje ni danas nije bolje, osobito u dijelu močvara, bara i plavnih prostora, i u osjetljivom sustavu dunavske obale i pripadajućih obalnih i ritskih šuma na adama šireg gradskog područja. Ratnim djelovanjima i nekontroliranom sječom šumskih područja uništena su mnoga prirodna staništa što je smanjilo bioraznolikost. To se osobito odnosi na ptice močvarice i selice.

Prirodni resursi na kojima se razvijao grad Vukovar su plodno tlo (crnica), šume, vodna bogatstva i mineralne sirovine. Najveći dio tala na prostoru grada Vukovara se intenzivno koristi, a tla na južnom području grada, Vukovarskom ravnjaku, smatraju se najkvalitetnijim i najplodonosnijim. Šume na prostoru grada Vukovara spadaju u najkvalitetnije i najljepše nizinske šume u cijelom kraju. Najzastupljenije su zajednice vrba, topola, hrasta lužnjaka, graba, te crne i bijele johe. Autohtonu vegetaciju ovog područja sačinjavaju nizinske plavne šume čije je oblikovanje i razvoj uvjetovano stalno prisutnim većim količinama vode u tlu. Vode kraja bogate su ribom, a niz rukavaca i plitko korito spore rijeke Vuke idealna su mjesta za njihova mrjestilišta. Šume i okolna polja su bogata divljači, osobito ptičjim vrstama od kojih se ističu populacije fazana i prepelica

Na užem području grada Vukovara od zaštićenih dijelova prirode postoji Specijalni rezervat šumske vegetacije „Orlovnjak“. Ostali najvrijedniji prostori prirodnog krajobraza su prostori uz tok rijeke Dunav s bogatim šumama i brojnim rukavcima u kojima obitavaju razne životinjske i biljne vrste; priobalje Dunava sa šumama i sprudovima; plavno priobalje Vuke s rukavcima, barama i močvarama pokrivenim autohtonom vegetacijom; dunavske ade s ritskim šumama (Vukovarska, Vučedolska i Sotinska); klanci i akumulacije Grabova i Vuke.

U Šumskogospodarskoj osnovi područja utvrđuje se ekološka, gospodarska i socijalna podloga za biološko poboljšanje šuma i povećanje šumske proizvodnje. Cilj gospodarenja šumama u Republici Hrvatskoj je održivo i skladno korištenje svih funkcija šuma i trajno poboljšavanje njihova stanja. Na području grada Vukovara nalaze se šumski predjeli (šuma) ukupne površine 1.043,39 ha, od toga je 486 ha gospodarske namjene i 528 ha je zaštitne namjene, te 7,7 ha je posebne namjene i 21,6 ha jesu ostale poljoprivredne i šumske površine.

Vukovarski kulturno-parkovni identitet čine povijesne parkovne cjeline u sklopu dvorca Eltz, vile Knoll, pred Gimnazijom i pred Franjevačkim samostanom. Kao izuzetno vrijedan dio parkovne baštine ističe se i u ovom dijelu Europe rijedak primjer dvostrukog drvoreda platana u Županijskoj ulici, te drvored platana na Priljevu koji je nekada bio dio drvoreda koji se nastavljao od Županijske ulice do Kudeljare. U međuvremenu je jedan red drvoreda u potpunosti posječen, kao i dio drugog reda na potezu od Županijske do silosa. Od drugih važnih parkovnih sadržaja ističe se planski park u Borovu naselju, tzv. „Mazda“ park na Sajmištu, park na Trgu žrtava fašizma te neuređeni park „Najparbašća“ smješten na povišenom platou iznad novog vodotornja na Mitnici. Ratnim djelovanjima uništen je najveći dio drvoreda. Po uređenosti i starosti isticao se drvored kestena u Ul. Bana Jelačića na Mitnici te park dudova u sklopu spomen obilježja „Dudik“.

Vukovar je među rijetkim gradovima koji, gotovo u središtu grada, imaju močvarna područja. Primjere nalazimo uz tok Vuke, ali i između gradskih naselja Mitnice i Lijeve bare, svega petstotinjak metara od središta grada. Takve površine vrlo su važne i za očuvanje identiteta

⁴ To se odnosi na započeto ulaganje u gradski kolektor i druge započete projekte očuvanja vodnih resursa.

grada, koji je nastao na močvarnom prostoru i koji je kroz cijelu svoju povijest bio usko povezan s okolnim plavnim prostorima Dunava i Vuke koji su uvelike određivali njegov razvoj, izgled i širenje. Na području Grada postoji i niz prirodnih obilježja koja su većinom nestala nakon velike poplave 1965. g. kada je detaljno preuređeno gradsko područje. Jedno od tih obilježja je i staro ušće Vuke, koja se nekada u Dunav ulijevala uzvodno kod Veslačkog doma. Takvo ušće spada u rijetke primjere rijeka s uzvodnim ušćem. Zbog rijetkosti takvog ušća i jedinstvenosti ekosustava, u budućnosti je potrebno ozbiljnije razmišljati o mogućnostima revitalizacije. Uz to, potrebno je razvijati svijest o sprečavanju daljnje degradacije vlažnih staništa.

Prema informacijama Agencije za vodne puteve, izgradnjom višenamjenskog kanala Dunav-Sava stvorio bi se prometni koridor Podunavlje - Jadran, koji bi uz plovnu magistralu Europe (Rajna - Majna - Dunav) bio najpovoljniji kombinirani put od Jadrana do srednje Europe, kao i veza Republike Hrvatske Dunavom do crnomorskih luka. Radi se o projektu koji se temelji na UN/ECE klasifikaciji međunarodnih plovnih putova iz 1992. godine i za koji je Hrvatska 1997. godine potpisala AGN ugovor o glavnim unutarnjim plovnim putovima od međunarodnog značenja. Trasa kanala dužine 61,4 km hidrografski je većim dijelom položena užim područjem ili koritom rijeke Vuke, Bosuta, Biđa i Berave. Većim dijelom prolazi preko poljoprivrednog zemljišta i koritima prirodnih vodotoka, a manjim dijelom zemljištem pod šumskom vegetacijom. Osim povezivanja plovidbenih sustava u Europi kanal Dunav-Sava je višenamjenski te uključuje uređenje površinske odvodnje, izgradnja i funkcioniranje drenažnog sustava, izgradnja novih melioracijskih sustava površinskog i podzemnog odvodnjavanja, stabilnost razine postojeće proizvodnje i povećanje kapaciteta za novu proizvodnju i ostalo. Prema prethodnoj studiji utjecaja na okoliš za kanal Dunav-Sava koju je 1997. godine izradio Šumarski fakultet, Sveučilišta u Zagrebu, upozorava se na nepovoljan utjecaj kanala na nizinske šume gornjega Bosuta kroz koje prolazi, te će zasigurno utjecati i na najveću cjelovitu šumu hrasta lužnjaka u Europi, Spačvu, pa je stoga potrebno dugoročnije pratiti tokove podzemnih voda koji je opskrbljuju, budući da oborinama dobiva premalo vode za svoj opstanak. U uvjetima klimatskih promjena ovaj velik infrastrukturni zahvata treba sagledati i u kontekstu mogućih negativnih učinaka na okoliš.

Razminiranje - Od ustroja Hrvatskog centra za razminiranje 1998. godine do kraja lipnja 2009. godine ostvaren je 81 projekt razminiranja u Vukovaru i razminirano 517 ha. Prema informaciji Hrvatskog centra za razminiranje iz Osijeka zaključno sa stanjem 2013. godine u Vukovaru nema minsko sumnjivih prostora. Razminiranje je završeno.

2.1.6 Realizacija projekata u prethodnom programskom razdoblju – prostor i okoliš

PIP - Cilj 3. Prostor i okoliš	Mjerna jed.	2014.-2020.
Ukupna vrijednost plana na razini cilja	Kn	2.246.521.190,67 kn
Ukupna vrijednost realizacije na razini cilja	Kn	146.426.219,18 kn
Ukupno projekata:	Broj	84
- Realizirano 100%	Broj	21
- Projekti se nastavljaju 2021.-2025.	Broj	56
- Projekti od koji se odustalo	Broj	3

2.1.7 SWOT analiza obnove i razvoja prostora i okoliša grada Vukovara

Snage	Slabosti
Izrađena prostorno-planska dokumentacija, dokumenti zaštite okoliša, planovi razvitka komunalne infrastrukture i cestovnog prometa, te topografske karte (<i>geodetsko snimanje kuća izgrađenih u obnovi u tijeku</i>)	Nedovoljan broj parkirališta, garaža i uređenih biciklističkih staza uz sve veći broj osobnih motornih vozila što smanjuje protočnost prometa u središtu grada
Obnovljene obiteljske kuće i višenamjenski objekti	Loša cestovna povezanost Vukovar-Vinkovci-Osijek i nepostojanje gradske obilaznice (jedini povezni pravac prolazi izravno kroz samo središte grada).
Novoizgrađena komunalna infrastruktura prati gradnju novih gradskih područja	Nisu izgrađene potrebne građevine za gospodarenje otpadom (postrojenje za MBO komunalnog otpada, sortirnica, postrojenje za biološku obradu otpada, reciklažno dvorište za građevinski otpad)
Dobro razvijen sustav vodoopskrbe (98% pokrivenost prostora), kontinuirana sanacija sustava vodoopskrbe i etapna izgradnja sustava odvodnje	Energetski neučinkovita i preskupa toplinska energija u Vukovaru.
Zadovoljavajući sustav opskrbe plinom, strujom i toplinskom energijom	Nedovoljna razvijenost civilnog sektora, posebno u području zaštite okoliša
Zadovoljavajuća opremljenost telekomunikacijskim postrojenjima i uređajima	Autobusni kolodvor još nije rekonstruiran
Zadovoljavajući gradski prijevoz putnika	Nema postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda kao ni uređaja za obradu pitke vode; veliki gubici vode u sustavu.
Povijesna baština grada čini ga prepoznatljivom urbanom cjelinom na ovim prostorima, te reprezentativnim sjedištem Županije	Djelomično uništen vodotok Vuke; onečišćenje nadzemnih i podzemnih voda zbog intenzivne poljoprivrede i neodgovarajućeg sustava odvodnje otpadnih voda.
Projekti energetske učinkovitosti zgrada	
Projekti vezani uz održive izvore energije (npr. geotermalni izvori)	
Usvojen Plan gospodarenja otpadom za razdoblje 2017.-2023. i započeta uspostava sustava odvojenog prikupljanja otpada, te postavljeni polupodzemni spremnici za otpad.	
Prilike	Prijetnje
Povoljan geostrateški i geoprometni položaj i dostupnost glavnih prometnih pravaca	Nedovoljna uključenost prostora u prometne tokove (zbog desetljeća isključenosti)
Velika biološka i krajobrazna raznolikost i značajni prirodni resursi (tlo, šume, vode, mineralne sirovine)	Nepostojanje prostornih mogućnosti proširenja luke na kopnenom dijelu (samo unutar dijela riječnog korita);
Struktura poljoprivrednog zemljišta pogodna je za razvoj poljoprivrednih grana, te industrija vezanih uz šumarstvo i poljoprivredu	Moguće zagađenje vodotoka Dunava (prekogranično)
Stalni porast putničkog i teretnog prometa u luci Vukovar	Nekontrolirana sječa šuma

2.2 Analiza obnove i razvoja gospodarstva i gospodarske infrastrukture grada Vukovara

2.2.1 Vukovarsko gospodarstvo

Ratna stradanja koja je pretrpio Vukovar tijekom Domovinskog rata ostavila su teške gospodarske posljedice. Ratne gospodarske štete iznose 4,6 mlrd. kn, a najveću izravnu štetu pretrpjeli su poduzeća Borovo (1,9 mlrd. kn), Vupik (1,3 mlrd. kn) i Vuteks (0,9 mlrd. kn), na kojima se temeljilo vukovarsko gospodarstvo prije rata. U većini velikih predratnih poduzeća završen je stečajni postupak ili su u procesu privatizacije. Opterećena su dugovima, suočena s gubitkom tržišta, velikim oštećenjima objekata, zastarjelom opremom, viškom radnika i nedostatkom visokoobrazovanih stručnjaka. Manji broj ekonomski zdravih gospodarskih subjekata nije bio u mogućnosti ponuditi dovoljno novih radnih mjesta. Zbog toga je bilo nužno otvarati nova poduzeća i privući nova ulaganja. Međutim, manjak slobodnih građevinskih parcela zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa, nepostojanje slobodnih zona, nedostatak poslovnih prostora uslijed oštećenja objekata, nedostatak visokoobrazovanog kadra koji se nije vraćao u Vukovar i dr., otežavali su otvaranje novih poduzeća. Zbog prijeratne orijentacije Vukovara na velike poslovne sustave, malo poduzetništvo bilo je slabo razvijeno i zastupljeno, bez obzira na dugu tradiciju vukovarskog obrtništva. Uslijed promjena zakonske regulative, kao i uvođenjem poticaja i povlastica, poboljšana je poduzetnička klima i potaknut razvoj poduzetništva.

U Strategiji razvoja gospodarstva grada Vukovara za razdoblje 2021.-2031. predstavljena je analiza gospodarskih sektora temeljem pokazatelja poslovanja za 2020. godinu. Prerađivačka industrija je sektor s najvećim udjelom u ukupnoj zaposlenosti među poduzetnicima (28,2%), ali je tek na četvrtom mjestu prema udjelu u ukupnim prihodima, a na trećem prema udjelu u bruto dodanoj vrijednosti. Najveći sektor prema prihodima, izvozu i BDV-u je, očekivano, sektor opskrbe električnom energijom i plinom. Međutim, ovaj sektor zapošljava tek 2,2% ukupne radne snage kod poduzetnika. Vrlo važan sektor jest trgovina koja se nalazi na prvom mjestu prema broju poduzetnika, drugom mjestu prema broju zaposlenih te na trećem mjestu prema udjelu u BDV-u. Među ostale važne sektore spadaju još i poljoprivreda koja čini 8% BDV-a i 7,7% svih zaposlenih među poduzetnicima. Građevinarstvo također značajno doprinosi zaposlenosti kao i BDV-u te se nalazi na trećem mjestu prema broju poduzetnika. Sličnu razinu važnosti bilježe poduzetnici u sektoru prijevoza i skladištenja, koji se nalaze na šestom mjestu prema BDV-u te na petom mjestu prema ukupnom prihodu. Poduzetnici iz područja informacija i komunikacija ostvaruju svega 0,5% ukupnih prihoda, ali zato doprinose ukupnom BDV-u s 2,7%, što ukazuje na njihovu značajnu poslovnu efikasnost. Sektor turizma obuhvaća značajan broj poduzetnika (7,3%), ali ostvaruje tek 0,3% ukupnih prihoda te 1,3% ukupnog BDV-a.

2.2.1 Vukovarsko poduzetništvo i obrt

Uz podatke i osnovne pokazatelje o stanju gospodarstva grada Vukovara koje objavljuje FINA (tablica 12.), ovdje su predstavljene informacije i podaci obuhvaćeni Strategijom razvoja gospodarstva grada Vukovara 2021.-2031. Instituta za razvoj i međunarodne odnose (IRMO). Podaci se u određenim kategorijama ponešto razlikuju, ali su dovoljno indikativni za donošenje zaključaka. Obrađeni su podaci o poslovanju poduzeća iz godišnjih financijskih izvještaja koje objavljuje FINA (odnosno HGK), te DZS-a i Obrtničke komore. Podaci poslovanja poduzeća obuhvaćaju cjelokupno poslovanje poduzetnika sa sjedištem na području grada Vukovara,

uključujući i poslovanje koje se odvija izvan grada Vukovara. U analizi su posebno istaknuti podaci za mikro, mala i srednja poduzeća.

Tablica 12. Osnovni gospodarski pokazatelji grada Vukovara 2020. i 2021. godine

Opis	Iznosi u tisućama kuna, prosječne plaće u kunama		
	GRAD VUKOVAR		
	2020.	2021.	Index
Broj poduzetnika	547	616	112,6
Broj zaposlenih	5.088	5.463	107,4
Ukupni prihodi	12.701.495	24.453.239	192,5
Ukupni rashodi	12.278.919	23.743.668	193,4
Dobit prije oporezivanja	528.134	757.446	143,4
Gubitak prije oporezivanja	105.558	47.875	45,4
Porez na dobit	64.274	79.611	123,9
Dobit razdoblja	464.045	677.850	146,1
Gubitak razdoblja	105.743	47.890	45,3
Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)	358.302	629.960	175,8
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom	4.845	4.852	100,1
UKUPNA AKTIVA = UKUPNA PASIVA	6.817.810	10.973.234	160,9
Izvoz	7.412.477	17.269.840	233,0
Uvoz	265.048	362.107	136,6
Trgovinski saldo	7.147.429	16.907.734	236,6
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	52.098	78.130	150,0

Izvor: FINA, 31.07.2022.

Gospodarstvo grada Vukovara već dulji niz godina bilježi pozitivne rezultate, što pokazuje kako se u potpunosti oporavilo od prethodne gospodarske krize iz 2009. godine te se može ustvrditi da pokazuje svoje najbolje rezultate od mirne reintegracije. Čak i u pandemijskoj 2020. godini većina pokazatelja poslovanja poduzeća bilježi pozitivan trend, što samo potvrđuje sve veću otpornost vukovarskog gospodarstva. U razdoblju 2016. – 2020. ukupni prihodi poduzetnika porasli su s 5,3 milijarde na 12,9 milijardi kuna odnosno za 143%. Premda su za ovaj rast najzaslužniji veliki poduzetnici koji su povećali prihod s 3,4 na 10,2 milijarde kuna, važan porast bilježe mikro, mali i srednji poduzetnici čiji je prihod u promatranom razdoblju narastao s 1,9 na 2,9 milijardi kuna. Posebno je važno što je povećanje prihoda praćeno povećanjem zaposlenosti i povećanjem plaća. Broj zaposlenih kod poduzetnika je prema podacima HGK u razdoblju 2016. – 2020. povećan s 4.329 na 5.337, što je porast od 23,3%. Premda se ne odnose sva ova radna mjesta na grad Vukovar, nema dvojbe da se broj zaposlenih u vukovarskom gospodarstvu značajno povećao od 2016. godine. Broj zaposlenih je u 2020. tek blago smanjen u odnosu na 2019. (s 5.448 na 5.337), što je vrlo dobar rezultat s obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju u RH i veliki pad BDP-a. Međutim, za očekivati je da će se već u 2021. broj zaposlenih ponovno povećati, s obzirom na značajan rast hrvatskog gospodarstva koji bi se trebao kretati na razini od oko 10%.

Kad je riječ o prosječnim bruto plaćama zaposlenih kod poduzetnika, one su u razdoblju od 2016. do 2020. porasle za 26,5%, pri čemu je porast plaća zabilježen čak i u pandemijskoj 2020. godini. Valja istaknuti kako je povećanje plaća na razini grada Vukovara bilo nešto veće nego na razini županije (26,5% prema 22,6%), što je također dobar pokazatelj sve veće uspješnosti

vukovarskih poduzetnika. Porast plaća bilježe sve kategorije poduzetnika, s tim da najveće povećanje bilježe zaposleni kod velikih poduzetnika. Ipak, najveće plaće se i dalje bilježe kod srednje velikih poduzetnika, čije su plaće oko 30% veće od gradskog prosjeka. S druge strane, najniže plaće bilježe mikro poduzetnici, gotovo 22% manje od prosjeka.

Tablica 13. Poslovanje poduzetnika 2016., 2019. i 2020. godine

	2016.	2019.	2020.	Promjena 2020./2016.
Broj poduzetnika	454	560	613	35,0%
Broj zaposlenih	4329	5448	5337	23,3%
Prosječna mjesečna bruto plaća	5701	6708	7213	26,5%
Ukupni prihodi	5.334.832.133	10.064.952.183	12.961.685.040	143,0%
Prihodi od prodaje u inozemstvu	1.058.193.140	4.855.212.023	7.471.741.048	606,1%
Bruto dodana vrijednost	932.593.993	1.225.393.883	1.221.457.733	31,0%
Ulaganja u novu dugotrajnu imovinu	159.546.286	58.260.193	67.321.706	-57,8%

Izvor: Grad Vukovar i IRMO.

Profitabilnost vukovarskih gospodarstvenika mjerena iznosom dobiti prije oporezivanja bila je prilično konstantna te se u prosjeku kretala na razini od oko 570 milijuna dobiti. Istovremeno, prosječna vrijednost zabilježenih gubitaka bila je znatno manja te se kretala na razini od oko 84 milijuna kuna, što znači da je ukupno vukovarsko gospodarstvo poslovalo izrazito pozitivno, a neto rezultat kretao se na razini od oko 486 milijuna kuna godišnje. U odnosu na ukupno ostvarene prihode, dobit prije oporezivanja iznosila je u prosjeku 5,8%, što je nešto bolje od županijskog prosjeka koji je iznosio 5,3%. Međutim, to je ipak prilično niska razina za profitabilnost gospodarstva, koja ograničava mogućnosti za buduća ulaganja u njegov razvoj.

Posebno je važno naglasiti značajan rast izvoza poduzetnika, koji potvrđuje sve snažniju izvoznu orijentaciju poduzetnika. U razdoblju 2016. – 2020. ukupni izvoz povećan je s 1,1 na 7,5 milijardi kuna. Premda je većina ovog povećanja rezultat poslovanja velikih poduzeća (odnosno trgovačkog društva PPD d.o.o.), valja primijetiti kako su mikro, mali i srednji poduzetnici također zabilježili visoki rast izvoza. On je s 222,9 milijuna kuna u 2016. porastao na 543,4 milijuna kuna u 2020., što predstavlja povećanje od 143,8%. S udjelom prihoda od izvoza u razini 19,7%, mikro, mali i srednji poduzetnici ostvaruju veću razinu izvozne orijentiranosti od prosjeka gospodarstva RH (19,0%), kao i u odnosu na prosjek županije (15,4% za mikro, mala i srednja poduzeća). Međutim, prema vrijednosti izvoza po stanovniku, vukovarski mali i srednji poduzetnici i dalje su ispod nacionalnog prosjeka. U 2018. izvoz po stanovniku iz grada Vukovara bio je 20% manji od nacionalnog prosjeka za mikro, male i srednje poduzetnike.

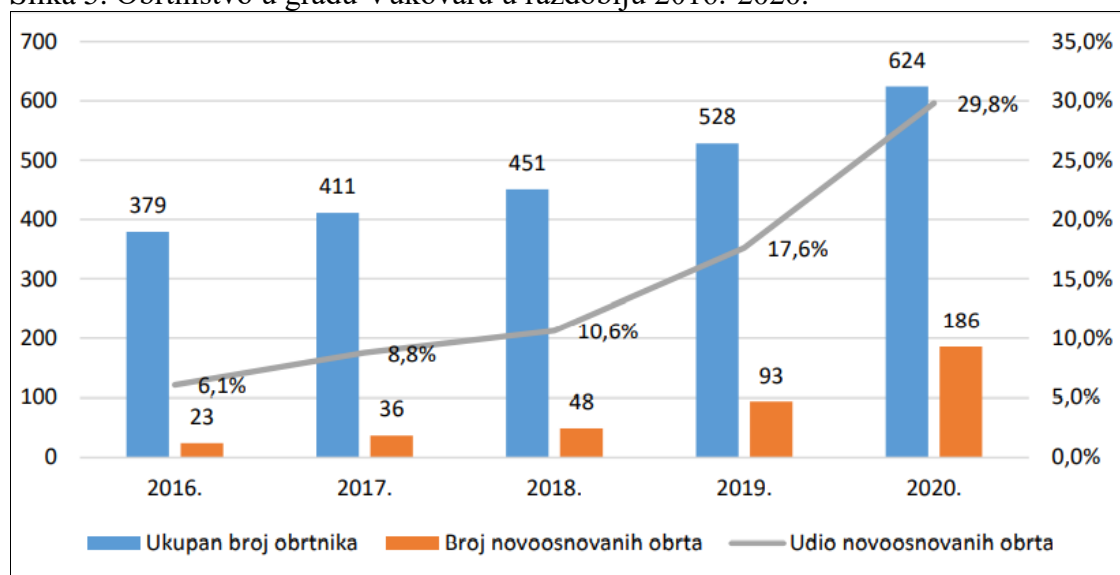
Dobar pokazatelj stanja u vukovarskom gospodarstvu jest bruto dodana vrijednost (BDV) koju su poduzetnici ostvarili. Nju računamo kao zbroj dobiti, rashoda za zaposlene i amortizacije. Prema podacima HGK u 2016. BDV je iznosio 932,6 milijuna kuna, da bi u 2019. narastao na 1,22 milijarde. Istu vrijednost su poduzetnici ostvarili i u 2020. godini. Dakle, tijekom petogodišnjeg razdoblja BDV je povećan za 31%. To je ipak nešto slabije povećanje nego na razini županije, gdje je BDV rastao kumulativno za 40%. Najveći uzrok ovom slabijem rezultatu poduzetnika s područja grada Vukovara jest znatno sporiji rast BDV-a kod mikro, malih i srednjih poduzetnika u Vukovaru u odnosu na županiju (24,7% naprema 37,6%). S druge strane, jedno od područja gdje poduzetnici nisu uspjeli ostvariti poboljšanje jesu ulaganja u dugotrajnu imovinu, odnosno investicije. Naime, prema podacima HGK, vrijednost investicija je sa 159,6 milijuna kuna u 2016. smanjena na svega 58,3 milijuna kuna u 2019., da bi se u 2020. tek blago povećala na 67,3 milijuna kuna. Ukupno su vukovarski poduzetnici u

razdoblju 2016. – 2020. investirali 509 milijuna kuna, odnosno nešto više od 100 milijuna kuna godišnje. To nije zanemariv iznos, ali za budući rast i daljnje smanjenje zaostajanja za nacionalnim prosjekom potrebni su znatno veći iznosi investicija. Samo kao ilustracija, poduzetnici na razini Vukovarsko-srijemske županije investirali su u prosjeku 6,8% ukupno ostvarenog prihoda u razdoblju 2016. – 2020., dok u slučaju grada Vukovara taj udjel iznosi 3,9%. Drugim riječima, intenzitet investiranja poduzetnika na razini županije bio je 70% veći nego na razini grada Vukovara.

Prema podacima HGK, u 2020. godini najviše poduzetnika u županiji registrirano je u Vinkovcima (688, odnosno 30,6%), a slijede Vukovar (613, odnosno 27,2%) i Županja (194, odnosno 8,6%). Vukovarski poduzetnici su u odnosu na ostatak županijskog gospodarstva pokazali mješovite rezultate. S jedne strane, udjel u broju poduzetnika je povećan, a dominantan položaj u pogledu ukupnih prihoda i izvoza je dodatno ojačan zbog nastavka dobrih rezultata PPD-a. S druge strane, udio u investicijama je pao, kao i udio u dobiti i bruto dodanoj vrijednosti. Međutim, vrlo su slični rezultati i kada se gleda samo malo i srednje gospodarstvo, s tim da su pozitivne promjene nešto blaže kod udjela u ukupnim prihodima i prihodima od izvoza. Ipak, s obzirom na rastuće udjele u pogledu broja poduzetnika, ukupnih prihoda i broja zaposlenih, može se ocijeniti da je, ukupno gledano, vukovarsko gospodarstvo snažnije raslo od ostatka županijskog gospodarstva.

Broj obrta u posljednjih pet godina porastao je s 379 u 2016. na 624 u 2020. godini, što predstavlja povećanje od 64,6%. Posebno je važno da je rast broja obrta zabilježen u 2020., što znači da pandemija nije poremetila sve bolje rezultate u obrtništvu. Na razini pojedinih djelatnosti, najviše obrta u 2020. osnovano je u ugostiteljstvu (34 nova obrta odnosno 18,3% svih novoosnovanih obrta) i građevinarstvu (26, odnosno 14%). Ipak, kao što se može vidjeti sa sljedeće slike, najveći udio otpada na ostale nespacificirane uslužne djelatnosti (109, odnosno 58,6%). Spomenute dvije djelatnosti također se ističu po najvećem povećanju godišnjeg broja novoosnovanih obrta u razdoblju 2016. – 2020.

Slika 5. Obrtništvo u gradu Vukovaru u razdoblju 2016.-2020.

Izvor: Podaci HOK Vukovar, slika preuzeta iz Strategije razvoja gospodarstva grada Vukovara 2021.-2031.

Navedeno potvrđuje snažan gospodarski oporavak obrtništva u tim djelatnostima u prethodnom razdoblju, a koji nije zaustavila ni pandemija COVID-19. S druge strane, broj novih obrta u

području metaloprerađivačke te prehrambeno-prerađivačke djelatnosti i dalje je relativno mali (između 5 i 7 godišnje).

2.2.2 Veliki gospodarski subjekti na području Vukovara

Važan nositelj poljoprivredne proizvodnje je **VUPIK plus d.o.o.** i krajem 2021. ima 371 zaposlenika. Nakon što je, u srpnju 2018. od strane vjerovnika izglasana te rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu, potvrđena nagodba u postupku izvanredne uprave nad Agrokor d.d. i njegovim ovisnim i povezanim društvima, započeo je proces pripreme njezine provedbe. S početkom provedbe nagodbe (1. travnja 2019.) izvršen je prijenos gospodarske cjeline na Fortenova Grupa d.d., odnosno na VUPIK plus d.o.o., kompaniju u vlasništvu Fortenova Grupe. Vupik je od siječnja 2010. godine djelovao unutar Agrokor koncerna, najvećeg proizvođača hrane u ovom dijelu Europe.

Velika ulaganja usmjerena su u sve segmente proizvodnje, od ratarstva i stočarstva, preko nove poljoprivredne mehanizacije za ratarsku proizvodnju, sve do rekonstrukcije silosnih kapaciteta u luci, vinarije, rekonstrukcije govedarskih farmi i izgradnje vinogradarske kuće Goldschmidt kapaciteta sto sjedećih mjesta za turističke svrhe. Prati trend proizvodnje zdrave hrane i ekološke standarde navedene u nastavku po djelatnostima:

U ratarskoj proizvodnji, Vupik ukupno obrađuje oko 7.200 hektara poljoprivrednog zemljišta. Blizina Dunava i zemljište najbolje kvalitete, osigurava vrhunske rezultate u proizvodnji žitarica i uljarica. Najzastupljenije ratarske kulture, uz industrijsko i krmno bilje su: pšenica, suncokret, soja, kukuruz i šećerna repa. Osim klasične ratarske proizvodnje, 2015. godine pokrenuta je sjemenska proizvodnja kukuruza, soje i lucerne. Povrtlarska proizvodnja se odvija na površinama oko akumulacije Grabovo na 545 ha površina koje se navodnjavaju s ukupno 10 sustava za navodnjavanje (tipa Centar Pivot). Od povrtlarskih kultura zastupljene su: luk, grašak, kukuruz šećerac i mrkva.

Pretovarna luka – Jedna od najvećih investicija u Vupiku je izgradnja riječnog terminala koji je smješten na Silosu Dunav, na desnoj obali rijeke Dunav. Namijenjena je pretovaru žitarica, uljarica i ostalih sipkih materijala, kapaciteta 200t/h. Kompletno je povezan sa silosom i utovarno istovarnim kapacitetima na željeznici, kao i s kaminskim utovarno istovarnim kapacitetima. Izgrađena je i direktna sušara LAW s aspiracijom i recirkulacijom toplog zraka, kapaciteta 30t/h, koja kao energent koristi plin. Montažom ove sušare ostvarene su brojne uštede, pri čemu je posebna pozornost posvećena zaštiti okoliša i uštedama energije.

Govedarstvo - Vupik raspolaže sa dvije farme za tov junadi, dvije mliječne farme, te jednom farmom za uzgoj rasplodnog podmlatka. Stočna hrana koja se koristi u hranidbi, pripremljena je od sirovina iz vlastite proizvodnje, čime se prati princip kontrolirane sljedivosti. Izvršena su velika ulaganja u izgradnju novih staja, separatora stajskog gnoja, trap silosa i silosa za spremanje voluminozne krme.

Svinjogojstvo – bazirano je na PIC (Pig Improvement Company) genetskoj osnovi, najveće svjetske korporacije kod genetike svinja, te se odvija na četiri proizvodne jedinice (farme). Primjenom najsuvremenijih tehnologija i metoda, uz visoke sigurnosne mjere, stručno vodstvo i visoko osposobljene i educirane djelatnike, osigurava se visok zdravstveni status u svim fazama proizvodnog ciklusa. Stočna hrana koja se koristi u hranidbi svinja, pripremljena je od sirovina iz vlastite proizvodnje, čime se prati princip kontrolirane sljedivosti.

Vinogradarstvo - u vlasništvu Vupika nalazi se 120 hektara vinograda. Velikim investicijama u mehanizaciju, stvoreni su uvjeti za bolju iskorištenost grožđa, a ujedno i poboljšanje kvalitete vina. Povećanjem kapaciteta vinarije, osuvremenjivanjem punionice vina kao i osiguravanjem

vrhunskih tehnoloških uvjeta za proizvodnju, stvaraju se preduvjeti za ponovno pozicioniranje Vupika kao prepoznatljivog proizvođača vina.

Veliki gospodarski subjekt je i **BOROVO d.d.** čija je osnovna djelatnost proizvodnja kožne i gumene obuće i promet obuće te trgovina na malo tim proizvodima. Društvo je 99,9% u vlasništvu Republike Hrvatske, dok 0,01% čine vlastite dionice. Borovo d.d. zapošljava krajem 2021. godine 575 zaposlenika od toga od toga oko trećine radi u 74 maloprodajna objekta diljem zemlje.. Društvu su 21.05.2013. pripojeni Borovo-Standard d.o.o, Borovo-Gumitrade d.o.o, Borovo-Kožna obuća d.o.o., Borovo-Poslovni centar, Borovo Trgovačka mreža i 02.08.2013. Borovo-Tehnički servis d.o.o.

U okviru studije „Utvrđivanje razvojnih konkurentskih i kolaborativnih prednosti i razvojnih potencijala za revitalizaciju gospodarstva Grada Vukovara“ (Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara, 2018.), analizirane su mogućnosti revitalizacije lokacije Borovo. Borovo je danas još uvijek veliki poslovni subjekt. Razoreni objekti trebaju u potpunosti biti porušeni dio pogona je potrebno obnoviti, a zastarjelu tehnologiju zamijeniti novom odnosno modernizirati, što sve skupa zahtijeva značajna financijska sredstva (vidi slike 26. i 27.). Prema podacima o stanju 2017. godine „Borovo“ je djelovalo s kapitalom od 316 milijuna kuna i ukupnom imovinom od 198 milijuna kuna.

Za Borovo je razrađena projekcija razvoja s namjerom poticanja oživljavanja određenih proizvodnji naročito u području gumarstva, odnosno bolje rečeno preradi polimera, što je Hrvatska u najvećoj mjeri izgubila rušenjem „Borova“, a svjetski trendovi u tom području su i te kako gospodarski interesantni. Daljnji razvoj Borova potrebno je promatrati u kontekstu daljnjeg razvoja industrijske proizvodnje Republike Hrvatske te razradom tehničko-ekonomskih studija koje mogu odgovoriti/naznačiti daljnji smjer razvoja tvrtke. Također potrebno je izraditi projektne prijedloge te razmotriti mogućnosti financiranja uklanjanja ratom devastiranih građevina, obnove onih koje imaju potencijal za poslovnu ili neku drugu aktivnost/djelatnost te izgradnje novih iz različitih izvora sredstava.

Prema Urbanističko konzervatorskoj studiji iz 2013. Izrađenoj za Borovo d.d. na prostoru industrijskog i izgrađenog zemljišta, izgrađen je industrijski kompleks kojeg čine:

1. Objekti poduzeća za proizvodnju obuće – 71.074 m²
2. Objekti poduzeća za proizvodnju auto-guma – 51.755 m²
3. Objekti poduzeća za proizvodnju GTR-a – 34.100 m²
4. Objekti poduzeća metaloprerađivačke djelatnosti – 21.148 m²
5. Skladišta sirovina i gotovih proizvoda – 44.000 m²
6. Objekti uprave, razvoja i ostale administrativno-tehničke namjene – 18.000 m²

UKUPNO: 240.077 m² (stanje iz 2013.g.)

Nakon što je Grad Vukovar kupio od tvrtke Borovo parcelu veličine 69 hektara, vrijednu nešto više od 36,3 milijuna kuna stanje imovine se razmjerno promijenilo. Za lokaciju kao što je Borovo potrebno je osmisliti usklađeni urbani revitalizacijski akcijski plan. To se ne odnosi samo na preostale nesrušene objekte i za potrebe gospodarskih funkcija, već strateški pristup cjelokupnoj lokaciji sa svim funkcionalnostima lokacije. Svakako treba uzeti u obzir ulogu i značaj Borova kroz prošlost te sagledati lokaciju Borova u realnoj budućnosti. U priči o Borovu važno je istaknuti da razvojni procesi i pozitivni učinci na gospodarstvo i društvo nastaju kombinacijom lokalnih razvojnih faktora, prepoznavanjem njihova razvojna potencijala i dodatnim (vanjskim) investicijskim poticajem uz potrebnu participaciju dionika i šire javnosti.

Na lokaciji Borova pokrenut je niz aktivnosti, a trebao bi prema urbanističko-konzervatorskoj studiji iz 2013. obuhvatiti sljedeće:

- Rušenje 12 zgrada uništenih tijekom rata
- Upravljanje otpadom nastalim prije i nakon rata
- Poduzetnički inkubator Vukovar u suradnji s Vukovarskom gospodarskom zonom: Projekt izgradnje Poslovno-inovacijskog centra „BIC – Vukovar“
- Razvoj Centra inovativnog poduzetništva, Edukacijskog i Proizvodnog centra i Poduzetničkog inkubatora

Velik teret u organizacijskom, tehničkom i financijskom smislu predstavlja čišćenje terena i eventualna dekontaminacija. Zbog zahtjevnosti i imovinsko-pravnog stanja, očekuje se od vlasnika, tj. Vlade Republike Hrvatske, da donese odluke i pokrene procese obnove. Međutim, ti procesi moraju biti koordinirani sa svih razina, kako bi se mogle donositi odluke, pripremati planovi i tehnička dokumentacija nužna za financiranje i izvođenje radova. Potrebna je jasna dugoročna razvojna vizija uključujući industrijsku, kulturnu, okolišnu i prostornu politiku na svim razinama upravljanja razvojnim politikama. To uključuje interdisciplinarni pristup i višerazinsko upravljanje na svim razinama – državnoj, županijskoj i lokalnoj, ali i makro-regionalnoj te Europskoj razini, zbog specifičnosti geostrateškog položaja Vukovara i Borova uz rijeku Dunav i pograničnom području.

Za gospodarstvo Vukovara od velike je važnosti i rijeka Dunav koji je po veličini i po količini tereta druga najveća europska plovna rijeka koja plovnim putem Rajna-Majna-Dunav. Povezuje Njemačku, Austriju, Slovačku, Mađarsku, Hrvatsku, Srbiju, Rumunjsku, Bugarsku i Ukrajinu. Borovo d.d. i glavni koncesionar Luka Vukovar d.o.o. jesu u državnom vlasništvu. Objekti Borova smješteni su uz lučko područje uzduž Dunava i povezuju središte Grada s Borovo Naseljem. Gradska uprava uspijeva u suradnji s lokalnim institucijama i Fondom za obnovu i razvoj kroz različite projekte malo pomalo vraćati dijelove prostora u gospodarsku funkciju. Iako se radi o projektima koje financijski i stručno podržava Vlada i središnja tijela vlasti, nedostaje jasna koncepcija i cjelovita strategija stavljanja ovog prostora u funkciju. Kompleksnost uvjeta poslovanja Borova i Luke Vukovar vrlo je velika, te se bez obuhvatne razvojne vizije problemi mogu rješavati samo parcijalno ili u interesu samo nekih, a ne većine Vukovaraca. U tom smislu, oslanjanje na buduće ulagače je vrlo važno, no još važnije je da se njihov interes za ostvarenjem dobiti uklapa u širu razvojnu viziju grada, a ne da je ugrožava ili iskorištava. Jačanje konkurentnosti Vukovara uz usku suradnju dionika je ključna.

U smislu daljnjeg razvoja prostora na području Grada značajna je lokacija luke Vukovar. Luka Vukovar je jedina riječna luka u Hrvatskoj smještena na desnoj obali Dunava te omogućava plovnost i dostupnost 365 dana godišnje za sve vrste plovila, uključujući riječno-morske. Ukupna površina lučkog područja pokriva 26 hektara dok dužina operativne obale iznosi 450 metara. Ovaj je prostor usko povezan s prostorom uz željezničku prugu i ulaz u grad, pa je za njegov daljnji razvoj i korištenje od iznimnog interesa utvrditi namjere i pravac razvoja prvenstveno same luke Vukovar. U gospodarskom razvitku grada posebnu važnost imaju ne samo gospodarske djelatnosti, već i sinergija s naizgled neprofitnim i potrošačkim djelatnostima, kao što su kultura, umjetnost i druge, koje daju fizionomiju suvremenog grada, sposobnog za sudjelovanje i konkurenciju u značajnim manifestacijama što će privlačiti ljude iz cijeloga svijeta.

Prvo plinarsko društvo (PPD) privatna je hrvatska tvrtka iz Vukovara koja se bavi trgovinom, uvozom, prodajom i opskrbom prirodnim plinom, u 100%-tnom vlasništvu tvrtke Energia naturalis (ENNA) koja ima 20tak društava u svom vlasništvu. PPD je najveći hrvatski uvoznik

prirodnoga plina. Osnovan je 2001. godine, ima sjedište u Hrvatskoj, a tvrtke u Mađarskoj, Švicarskoj, Italiji, Sloveniji i Bosni i Hercegovini iz kojih posluje diljem Europe. Kupci PPD-a su najveći poslovni i industrijski potrošači, kao i najveći opskrbljivači na distribucijskim područjima. PPD osigurava transportne i skladišne kapacitete u Hrvatskoj i inozemstvu, a prirodni plin uvozi na oba hrvatska interkonektora (Rogatec i Drávaszerdahely). 2017. godine PPD je potpisao 10-godišnji ugovor o kupnji i prodaji plina s tvrtkom Gazprom Export LLC. Danas je PPD jedan od najznačajnijih subjekata na hrvatskom tržištu plina gdje ostvaruje 20% svojih prihoda od prodaje dok ostalih 80% prihoda ostvaruje od prodaje plina u inozemstvu. I prije aktualne energetske krize, PPD ostvaruje iznadprosječne prihode koji značajno utječu na gospodarsku strukturu i pokazatelje grada Vukovara, te je jedan od ključnih opskrbljivača energentima u Hrvatskoj.

U partnerstvu s INA-om, PPD 2018. ulazi u vlasništvo Petrokemije. U Vukovaru je sagrađena suvremena poslovna zgrada, sjedište tvrtke PPD i cijele ENNA grupe. Osniva se tvrtka ENNA Agro. Zatim, 2019. sagrađena je i počela s radom energana na biomasu u Vukovaru. Tvrtka PPD distribucija plina obnavlja plinsku mrežu na području općine Erdut i postaje koncesionar za distribuciju plina na tome području. Povećan je vlasnički udio ENNA grupe u Luci Ploče. Grupa prodaje tvrtke PPD distribucija plina i PPD opskrba kućanstava. Osnovana je tvrtka PPD fueling LNG. ENNA širi poslovanje u sektor voća i povrća – pokreće tvrtke ENNA Fruit.

Luka Vukovar d.o.o. obavlja lučki prekrcaj i skladištenje robe za razne poslovne subjekte iz Hrvatske i inozemstva. Luka-Vukovar d.o.o. ima tehničke osobine E luke prema Europskom ugovoru o glavnim plovnim putovima od međunarodnog značaja (AGN; NN 16/98), status međunarodne luke te je od gospodarskog značaja za Republiku Hrvatsku i ima njezinu osobnu zaštitu. Planiran prosječan broj zaposlenih u 2022. godini je 65 djelatnika. Ukupna površina lučkog područja iznosi 38,5 hektara, a dužina operativne obale, koje uključuje četiri veza, iznosi 450m. Na prostoru luke postoje tri operativna željeznička kolosijeka za rukovanje brod-obala i ukrcavanje/iskrcavanje generalnog i rasutog tereta. Unutarnji cestovni sustav luke sastoji se od glavne lučke ceste, kružnog puta terminala za rukovanje materijalima, zaštićenog od vremena, i gospodarskog puta terminala za kontejnere, koji osigurava pristup sustavu javnih cesta za svaki terminal ili objekt. Trenutni kapaciteti omogućavaju godišnji prekrcaj roba od oko 1.200.000 – 1.500.000 t, ovisno o vrsti tereta. U intermodalnom europskom prometu, Luka Vukovar d.o.o. je postala najvažniji dio prenosnice između unutarnjih europskih plovnih putova, od Dunava preko hrvatskog teritorija, do Mediterana, čime je dobila neizmjerljiv privredni i prometni značaj, ne samo za Hrvatsku nego i za Europu. Luka-Vukovar d.o.o. je od 2018. uključena u projekt Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije pod nazivom „Smart port“ koje mu je cilj kroz digitalizaciju i nove ekološki napredne tehnologije povećati učinkovitost rada.

2.2.3 Poljoprivreda

Kao što je ranije spomenuto, u strukturi površina Grada Vukovara najzastupljenije su poljoprivredne površine sa 56,11% udjela i poljoprivredne površine Grada Vukovara zauzimaju 5,6 tisuća hektara. Prevladava osobito vrijedno obradivo tlo (P1) s udjelom od 91,47%. Šumsko zemljište na području Grada Vukovara zauzima nešto više od tisuću hektara, a pošumljenost je 10,43%.

Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednika koji vodi Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, na području grada Vukovara u 2020. godini ukupno je registrirano

417 poljoprivrednih subjekata. Pozitivno je da broj poljoprivrednih gospodarstava raste te je u odnosu na 2016. povećan za 54 subjekta, odnosno za 14,9%. Prema pravnom obliku, najviše poljoprivrednika je registrirano u obliku OPG-a (2020. godine skoro 81%). Ipak, vidljiva je razlika jer je u odnosu na 2016. godinu taj broj pao, jer je tada iznosio preko 90%. Taj pad se može objasniti činjenicom da je u međuvremenu uvedena kategorija SOPG (samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo).

Na području grada registrirana je samo jedna poljoprivredna zadruga, unatoč tome što se povezivanje poljoprivrednih proizvođača već dugo vremena promovira kao posebno važno pitanje u kontekstu jačanja položaja poljoprivrednika na tržištu. Riječ je o zadruzi *Vrhunsko vukovarsko* koja okuplja male i velike proizvođače te obiteljska poljoprivredna gospodarstva s područja grada Vukovara s ciljem stvaranja prepoznatljivosti kvalitete i izvornosti proizvoda, olakšanog plasmana na tržište i distribucije. Također, cilj zadruge je pomoći proizvođačima u razvoju novih proizvoda, stvaranju identiteta proizvoda kroz nova pakiranja i vizualni identitet proizvoda, kako bi proizvodi mogli dobiti oznaku kvalitete i izvornosti „Vrhunsko vukovarsko”. Zadruga je osnovana na poticaj Grada Vukovara, a financijsku potporu radu su osigurali Grad Vukovar i Fond.

Grad Vukovar kontinuirano osigurava proračunska sredstva za bespovratne potpore u poljoprivredi. U razdoblju od 2016. do 2020. godine za potpore u poljoprivredi ukupno je utrošeno 2,9 milijuna kuna.

2.2.4 Turizam

Vukovarski turizam koji svoje prednosti crpi iz prirodnih ljepota, bogate kulturne i prirodne baštine, te geoprometnog položaja ima značajan potencijal za daljnji razvoj. Mreža institucija koje djeluju zajedno nastoji ovu gospodarsku granu podići na višu razinu. Dobivene su i značajne strane donacije s ciljem uključivanja vukovarskog prostora u međunarodne turističke rute. Postoje i mogućnosti razvoja elitnog lovačkog turizama, te seoskog turizma na seljačkim gospodarstvima. Bogata kulinarska ponuda ovog kraja osnova je razvoja i kvalitetne ponude ugostiteljstva i hotelijerstva. Blizina arheološkog nalazišta Vučedol, parka prirode Kopački Rit, vinorodna područja Iloka, simbol grada Vukovara kao Grada heroja, i prirodne ljepote, dodatna su podloga opravdanosti razvoja turističke ponude ovog područja.

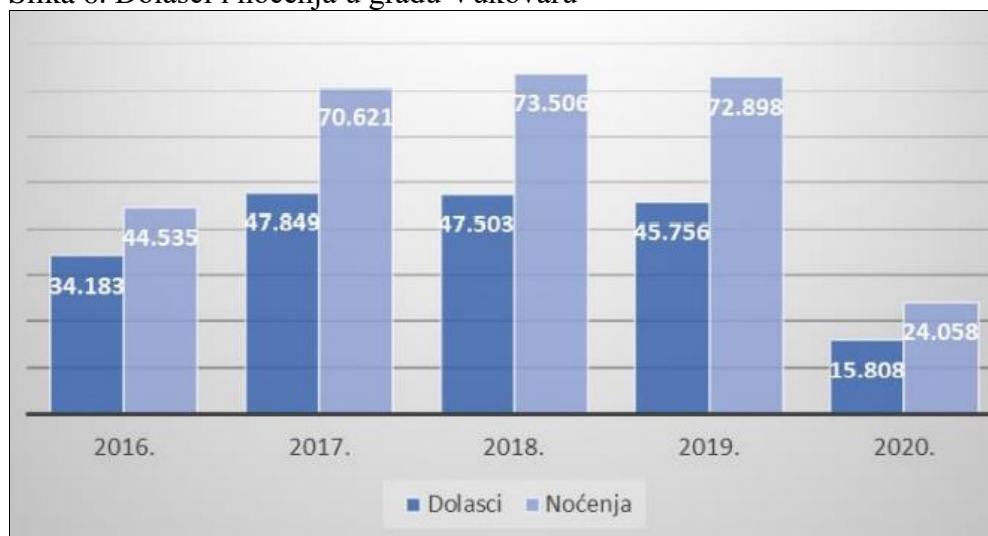
Prema podacima Turističke zajednice grada Vukovara za razdoblje 2016.-2020. turistička kretanja bilježila su pozitivne trendove. Iz godine u godinu kontinuirano se povećavao broj smještajnih kapaciteta kao i smještajnih objekata, povećanje ostvarenog broja noćenja te broj putničkih brodova. Godina 2019. bila je rekordna godina za turizam u gradu. Ostvarene rezultate pratio je i privatni sektor pa je tako i ponuda smještaja rasla. Kao što je istaknuto u analizi stanja Provedbenog programa Grada Vukovara, pandemija koronavirusa negativno je utjecala na pokazatelje u turizmu te je vidljiv značajan pad u 2020. godini. Unatoč tome Vukovar je nastavio raditi na promociji turizma te su u tu svrhu pokrenute virtualne šetnje. Virtualno se mogu obići Franjevački muzej Vukovar te Muzej vučedolske kulture te mjesta sjećanja pod upravljanjem Memorijalnog centra Domovinskog rata Vukovar. U 2021. godini pokrenuta je i panoramska virtualna šetnja 360° Vukovarom.

Grad Vukovar ulaganjima u razvoj i proširenje turističke ponude, a u svrhu autentičnosti i prikaza vremena kojemu svjedoči Vukovarski vodotoranj-simbol hrvatskog zajedništva, prepoznatljivi simbol Domovinskog rata, s ponosom je u 2020. godini otvorio njegova vrata. Od dana otvorenja do danas posjetilo ga je više od 80 tisuća posjetitelja. Obzirom na razaranja

i stradavanja koja je grad Vukovar pretrpio u Domovinskom ratu, memorijalni turizam je u gradu Vukovaru čest motiv za posjet. Vodotoranj je zaštićeno kulturno dobro i memorijalni spomenik, visine 50,33 metra, građen je između 1963. i 1968. godine. Nalazi se na nadmorskoj visini od 156,33 metra i predstavlja jedan od glavnih simbola grada. Tijekom Domovinskog rata pretrpio je više od 600 izravnih pogodaka, a danas je obnovljen i konzerviran te predstavlja jednu od glavnih i jedinstvenih turističkih atrakcija Vukovara. Sadržaji koji su vezani uz memorijalni turizam jesu Mjesto sjećanja – Vukovarska bolnica, Vukovarski vodotoranj, Masovna grobnica i Spomen dom Ovčara, Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata, Spomen dom hrvatskih branitelja na Trpinjskoj cesti, te Križ na ušću Vuke u Dunav.

Dolasci i noćenja prikazana su na slici u nastavku.

Slika 6. Dolasci i noćenja u gradu Vukovaru

Izvor: Podaci Turističke zajednice grada Vukovara, slika preuzeta iz Provedbenog programa grada Vukovara za mandatno razdoblje 2021.-2024.

Podaci u turizmu pokazuju u prvih 6 mjeseci 2022. godine snažan porast u odnosu na isto razdoblje 2021. godine je 330% u dolascima, i 145% u noćenjima. Takav značajan porast proizlazi iz činjenice što 2021. nije bilo dolazaka 8. razreda. Realnije brojke su 70% više dolazaka, te 37% više noćenja. Svakako, rekordna godina bila je 2019., a u prvih 6 mjeseci 2022. već je 5% više noćenja.

Tablica 14. Dolasci i noćenja u gradu Vukovaru

01.-06. 2022.	Broj
Dolasci (sa školskom djecom)	17.200
Noćenja (sa školskom djecom)	27.000
Dolasci (bez školske djece)	6.800
Noćenja (bez školske djece)	15.000
Smještajni objekti	52
Ležajevi	1.040

Izvor: Turistička zajednica grada Vukovara.

Nakon oslobođenja, uništena infrastruktura, ruševine, devastirani smještajni kapaciteti i nedostatak stručnog kadra priječili su razvoj turizma u Vukovaru. Turistička zajednica grada Vukovara osnovana je 22.07.1998., a Turistički ured je započeo s radom 01.07.1999. Posljednjih godina učinjeni su značajni pomaci u radu Turističkog ureda koji organizira brojne

turističke manifestacije, promovira turističku ponudu Vukovara nastupima na sajmovima i u suradnji s medijima organizira dolaske grupama posjetitelja.

Usporedo s razvojem raznih događanja u Vukovaru kao što su konferencije, kongresi, forumi, festivali, i sl. razvija se i ponuda malih gospodarstvenika. Potencijal razvoja turizma čine rijeka Dunav, kulturne znamenitosti prije svega arheološki lokalitet Vučedol, te gradska barokna jezgra i spomen obilježja Domovinskog rata. Zabilježen je i porast broja inozemnih gostiju, čemu doprinose i inozemni kruzeri po Dunavu (vidi tablicu 15.).

Tablica 15. Putnički pristan na Dunavu

	2016.	2017.	2018.	2019.	03/2022.
Broj putnika	27.122	27.162	31.972	49.114	15.000 (očekuje se do kraja godine 31.781)
Broj pristajanja	224	205	231	351	160 (očekuje se do kraja godine 339)

Izvor: Turistička zajednica Grada Vukovara.

Prema informacijama (nacrt) Plana razvoja Vukovarsko-srijemske županije 2021.-2027. riječni krizing u VSŽ započeo je izgradnjom dva putnička pristaništa u Vukovaru i Iloku te posljednjih nekoliko godina prati trend rasta koji se pojavio u ovoj vrsti turizma. Godišnje preko ovih pristaništa na područje VSŽ uđe oko 35.000 gostiju koji se zadržavaju na ovom području uglavnom u poludnevničkim izletima, koji je već uključen u itinerer njihovog aranžmana. Obzirom na velik broj turista koji ovim putem uđu na područje VSŽ, postoji veliki neiskorišteni potencijal u turističkoj ponudi. U kontekstu porasta dolazaka riječnih kruzera, koji je osobito zabilježen u Vukovaru, planirana je izgradnja putničkog pristaništa na području lokacije Vučedol u Vukovaru, u sklopu projekta Arheološkog parka Vučedol. Također, planirana je i izrada klasifikacijske dokumentacije za potrebe pristajanja putničkih plovila u putničkom pristaništu Vukovar. Kao primjer višegodišnjeg projekta Lučke uprave Vukovar bitno je naglasiti pripremu projektne dokumentacije za izgradnju vertikalne obale u luci Vukovar, gdje je planirana izgradnja 300 metara nove okomite obale s pratećom infrastrukturom na dijelu na kojem obala nije izgrađena. Prema podacima Lučke uprave Vukovar za 2021. godinu, najviše turista dolazi iz Sjedinjenih Američkih Država, njih čak 50,00%, potom iz Velike Britanije 10,00%, Kanade 7,00%, Francuske 7,00%, Njemačke 7,00% te Australije 5,00% i ostali 14,00% .

Smještajni kapaciteti u Vukovaru značajno su porasli i trenutno 52 objekta nudi smještaj s ukupno 1040 ležajeva. Razvojem mreže turističke ponude i povećanjem broja smještajnih kapaciteta stalno se radi na zadržavanju turista u Vukovaru. Preduvjet za to je popularizacija Vukovara i okolice kao turističke destinacije, što podrazumijeva suradnju s drugim turističkim zajednicama okolnih gradova i županija (Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske). Suradnja se posebno treba zasnivati na osmišljavanju turističkog proizvoda i integraciji turističke ponude regije (ruralni, lovni, kulturni i drugi vidovi kontinentalnog turizma). Napori poboljšanja turizma u gradu Vukovaru uključuju i edukaciju na seminarima i edukaciju turističkih vodiča u sklopu projekta grada Vukovara za poticanje poduzetništva.

Grad Vukovar je u svibnju 2021. godine revidirao dokument „Grad Vukovar: strateške smjernice razvoja turizma u vremenu od 2016. do 2020. godine“ te su donesene strateške smjernice razvoja turizma grada Vukovara u predstojećem razdoblju do 2026. godine.

Kreiranjem novih sadržaja turističke ponude otvorit će se prostor za novi razvojni iskorak. Jedan od značajnijih prostora za turistički razvoj grada Vukovara je prostor park šume Adica, koji je idealan je za razvoj rekreativnog, zabavnog i edukativnog turizma.

Razvoju novog turističkog proizvoda „**Eko-etno Adica**“ doprinijelo je između ostalih (Grad Vukovar i FORGV) i financiranje sredstvima EU IPA IIIc komponente za regionalnu konkurentnost. Eko-etno Adica nudi sadržaje kojima upotpunjuje turistički proizvod grada Vukovara: restoran Slavonsko-srijemske kuhinje, vinski podrum s kušaonom vina, smještaj, infrastrukturu za sport, rekreaciju i boravak u prirodi. Navedenim sredstvima financirani su 2011. radovi na objektima i obnova park šume. Lokacija je sa središtem grada povezana turističkim vlakčićem. U okviru centra Eko-etno Adica provode se brojne radionice i edukacije sa temom razvoja poduzetništva i turizma. Uz već postojeće sadržaje, novim projektom Adica planira se nastavak revitalizacije i ostvarenje punog potencijala park šume kroz uređenje prostora uz staro korito rijeke Vuke, uređenjem adrenalinsko-edukativnog parka i „čarobne šume“ Adica te uređenja smještajnih kapaciteta (bungalova i kampa).

Arheološko turistički park Vučedol, s Muzejom Vučedolske kulture otvorenim 2014. godine prezentira vučedolsku kulturu. Arheološki lokalitet Vučedol datira od 3000. do 2200. g. pr. Kr. Istraživanja koja su započela prije stotinu godina potvrđuju Vučedol kao jedan od najznačajnijih arheoloških lokaliteta Europe. Stari Vučedolci su se bavili zemljoradnjom, uzgojem stoke, lovom i ribolovom. Na lokalitetu su otkrivene peći za bakar te kalupi za proizvodnju oružja i oruđa, poznavali su mnoge zanate među kojima se ističe proizvodnja keramičkog posuđa, tkalačka vještina i obrada kože. Vučedol pokazuje začetke urbaniziranog područja, otkriveni su stambeni i gospodarski objekti, ulice sa glavnim trgom i izdvojeni prostor Gradac sa značenjem akropole. Vučedolci su poznavali i računanje vremena. Počeci vučedolskog kalendara mogu se tražiti u razdoblju nakon 3000. g. pr. Kr. Što je više stotina godina starije od najstarijeg europskog kalendara (Stonehenge). Otvorenjem muzeja povećava se turistička ponuda grada Vukovara.

2.2.5 Tržište rada na području Vukovara

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) krajem lipnja 2022. godine u gradu Vukovaru je zaposleno 8.281 osoba, što čini 16,5% zaposlenih u županiji, od toga je 48% žena te 52% muškaraca.

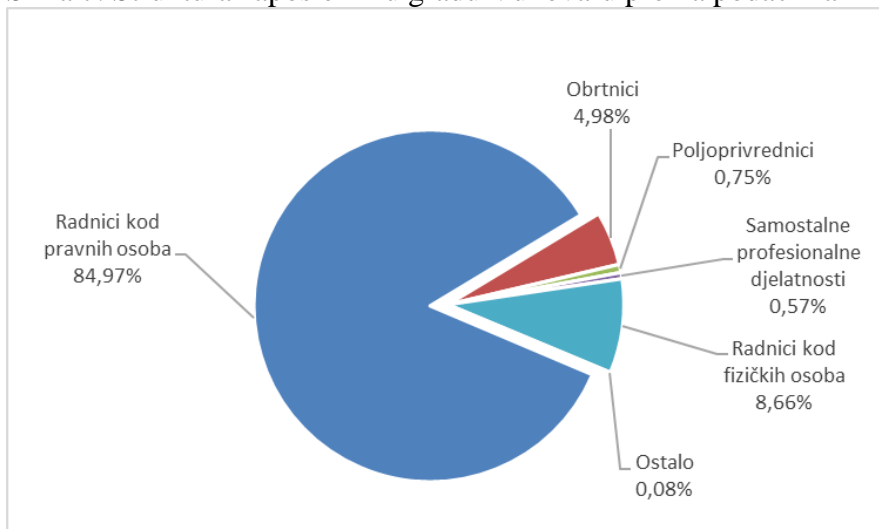
Prema podacima Porezne uprave krajem kolovoza 2022. godine evidentirano je 8.576 obveznika u kategoriji zaposlenih osoba. Većina zaposlenih prima prosječnu neto plaću u rasponu od 3.501 do 4.500 kuna (2.443 zaposlenih ili 28,5% od ukupnog broja obveznika).

Kao što je istaknuto u Strategiji razvoja gospodarstva grada Vukovara 2021.-2031. grad Vukovar unatoč krizi i negativnim trendovima bilježi kontinuiran rast broja radnih mjesta. Promatrajući razdoblje od 2016. do 2020. godine vidljiv je porast od 1.177 radnih mjesta, tj. povećanje od 13%. Grad Vukovar susreće se s izazovom nedovoljnog broja postojeće radne snage određenih zanimanja u odnosu na potrebe poslodavaca. Rješenju istog pristupio je na način dodjele gradskih stipendija učenicima srednjih škola deficitarnih zanimanja.

Kao što je istaknuto u Strategiji razvoja gospodarstva grada Vukovara 2021.-2031. grad Vukovar unatoč krizi i negativnim trendovima bilježi kontinuiran rast broja radnih mjesta. Promatrajući razdoblje od 2016. do 2020. godine vidljiv je porast od 1.177 radnih mjesta, tj. povećanje od 13%. Grad Vukovar susreće se s izazovom nedovoljnog broja postojeće radne

snage određenih zanimanja u odnosu na potrebe poslodavaca. Rješenju istog pristupio je na način dodjele gradskih stipendija učenicima srednjih škola deficitarnih zanimanja.

Slika 7. Struktura zaposlenih u gradu Vukovaru prema podacima HZMO 30.06.2022.

Izvor: HZMO, 2022.

Temeljem informacija o zaposlenju tijekom 2021. godine, iz evidencije HZMO na području Vukovarsko-srijemske županije zaposleno je 7.270 osoba odnosno 6,5% manje nego tijekom 2020. godine. U ukupnom broju zaposlenih, žene imaju udjel od 57,2% (4.157). U mjere sufinanciranja zapošljavanja, samozapošljavanja, obrazovanja i stručnog osposobljavanja za rad uključena je 1.481 osoba. Temeljem pozitivno ocijenjenih zahtjeva zaposlene/samozaposlene su 942 osobe, u obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje je uključeno 445 osoba, dok su u očuvanje radnih mjesta uključene 94 osobe. Sezonsko zapošljavanje u turizmu na moru predstavlja znatan udjel u ukupnom zapošljavanju, kako u Republici Hrvatskoj, tako i u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Međutim, zbog COVID-19 pandemije, u sezoni 2021. godine s područja Vukovarsko-srijemske županije zaposlio se tek 921 radnik, što u odnosu na 2020. godinu čini povećanje od 14,1% no u odnosu na broj zaposlenih prije COVID-19 pandemije, u 2019. godini, to je smanjenje od 43,9%. Tijekom 2021. godine, Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Vukovar je kao partner sudjelovao u provedbi 6 projekata.

U gradu Vukovaru za razdoblje od 2004. do 2021. godine zabilježeno je prosječno godišnje smanjenje broja nezaposlenih osoba od 6,9%. U ukupnom broju nezaposlenih, žene imaju prosječan udjel od 56,0%. Ukoliko se promatra struktura nezaposlenih u gradu Vukovaru prema razini obrazovanja vidi se da se unazad osamnaest godina ona nije bitno mijenjala odnosno najbrojnije su osobe sa završenom srednjom školom za zanimanja u trajanju do 3 godine i školom za KV i VKV radnike (u prosjeku 35,7%), te osobe sa završenom osnovnom školom (u prosjeku 26,2%). Obzirom na razinu obrazovanja, najveći prosječni pad broja nezaposlenih bilježi se kod osoba sa završenom osnovnom školom (-9,1%) te kod osoba sa završenom srednjom školom za zanimanja u trajanju do 3 godine i školom za KV i VKV radnike (-8,8%). Porast u navedenom razdoblju bilježimo jedino kod nezaposlenih osoba sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem, doktoratom (0,9%).

Tablica 16. Nezaposlenost u gradu Vukovaru (2024.-2021.)

T14 Nezaposlenost od 2004. do 2021. godine u gradu Vukovaru (mjesečni prosjek)									
Godina*	UKUPNO		Bez škole i nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina	Gimnazija	Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat
	Ukupno	Žene	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno
2004.	3.433	2.054	74	951	1.483	653	118	92	62
2005.	3.336	1.951	65	878	1.436	694	104	95	64
2006.	3.156	1.870	55	829	1.330	686	97	92	68
2007.	2.972	1.761	63	905	1.043	704	90	103	65
2008.	2.762	1.616	66	845	913	676	89	107	66
2009.	2.755	1.552	56	802	919	693	99	115	71
2010.	2.909	1.551	47	780	996	755	105	131	96
2011.	2.628	1.423	44	690	891	696	96	124	88
2012.	2.772	1.480	40	695	963	749	82	138	106
2013.	2.927	1.526	40	727	1.013	803	83	147	114
2014.	2.803	1.465	34	694	926	778	78	167	125
2015.	2.377	1.284	30	593	794	640	69	148	102
2016.	1.963	1.082	27	483	649	516	55	135	99
2017.	1.571	882	26	14	379	222	518	252	402
2018.	1.278	717	27	303	413	317	40	93	86
2019.	1.030	569	22	239	328	279	27	70	65
2020.	1.197	674	33	243	389	328	32	93	79
2021.	1.010	553	29	188	311	299	30	81	73

* Statistički podaci o nezaposlenosti na razini gradova i općina se u statističkim izvješćima prikazuju od 2004. godine

Izvor: HZZ Vukovar, 2022.

Prema podacima HZZ-a za 2021. o nezaposlenima prema dobnoj strukturi u gradu Vukovaru primjećuje se veći udio mladih u strukturi nezaposlenih koji u dobnoj skupini od 15 do 29 godina čini 32,34% od ukupnog broja nezaposlenih. Gotovo jednak udio od gotovo 32 posto nezaposlenih obuhvaća dobne skupine od 30 do 44 godine. U PU Vukovar prosječan mjesečni broj nezaposlenih osoba do 29 godina života smanjen je u odnosu na 2020. godinu za 12,0%, broj osoba u dobi između 30 i 44 godine smanjen je za 19,0%, dok se prosječan mjesečni broj osoba preko 45 godina života smanjio za 22,5%.

Tablica 17. Nezaposleni prema dobnoj strukturi (2021.)

Dobna skupina/godina	Broj	%
15-19	48	4,75%
20-24	132	13,07%
25-29	147	14,55%
30-34	96	9,50%
35-39	122	12,08%
40-44	103	10,20%
45-49	104	10,30%
50-54	95	9,41%
55-59	96	9,50%
Više od 60	68	6,73%
UKUPNO 2021.	1.011	100,00%

Izvor: HZZ Vukovar, 2022.

Broj zaposlenih iz evidencije Zavoda, u razdoblju od 2004. do 2021. godine, bilježi prosječan godišnji pad od 1,1%. Obzirom na razinu obrazovanja u prethodnih osamnaest godina u prosjeku se najviše zaposlilo osoba sa završenom srednjom školom za zanimanja u trajanju do 3 godine i školom za KV i VKV radnike (37,6%), slijede osobe sa završenom srednjom školom za zanimanja u trajanju od 4 i više godina (29,7%) te osobe sa završenom osnovnom školom (17,5%). Najmanji prosječan udjel u zaposlenima s područja grada Vukovara imaju osobe bez škole i s nezavršenom osnovnom školom (0,5%), zatim osobe sa završenom gimnazijom

(2,9%), fakultetom, akademijom, magisterijem, doktoratom (5,6%) te osobe sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem i višom školom (6,1%).

2.2.6 Podržavajuća gospodarska infrastruktura i projekti

U cilju osiguranja osnovnih infrastrukturnih uvjeta za malo i srednje poduzetništvo i privlačenja domaćih i stranih ulagača, posljednjih godina su uložena znatna proračunska sredstva u uređenje Poduzetničke zone Priljevo, Gospodarske zone Vukovar i Podunavske slobodne zone.

Poduzetnička zona Priljevo zauzima oko 40.931 m². Zona je namijenjena proizvodnim, skladišno-distribucijskim, proizvodno-uslužnim i uslužno-trgovačkim aktivnostima.

Gospodarska zona Vukovar smještena je na zapadnom prilazu Vukovaru. Od središta je udaljena 4 km. Zauzima 33 ha na sjecištu željeznice s državnim cestovnim prometnicama prema Vinkovcima i Osijeku. Dobro je cestovno povezana s 39 km udaljenim čvorom Županja na autocesti Zagreb - Lipovac, preko 16 km udaljenim Vinkovcima, najvećim željezničkim čvorištem u Hrvatskoj. Zbog blizine i dobre prometne povezanosti sa susjednim državama Bosnom i Hercegovinom, Mađarskom i Srbijom, Gospodarska zona Vukovar može imati dominantnu ulogu u međunarodnom tranzitu roba. Jedna od najbitnijih komparativnih prednosti Gospodarske zone je smještaj u neposrednoj blizini Luke na Dunavu.

Gospodarska zona Dunav osnovana je 26. studenoga 2018. godine, a osnivač, upravitelj i nositelj razvoja Gospodarske zone Dunav je Grad Vukovar. Gospodarska zona Dunav obuhvaća ukupnu površinu od 513.331 m², nalazi se u zapadnom dijelu grada Vukovara u blizini državne ceste D2 (smjer Osijek - Vukovar - Ilok). Elektroenergetski izvor i plinoenergetski izvori - magistralni vod je uz rubni dio zone. Glavni vodoopskrbni cjevovod u kontaktu je s zonom. Dostupne su TK instalacije i veze uz rubni dio zone. Prostor zone odvojen je od područja guste naseljenosti. Na predmetnom zemljištu moguća je, u skladu s Generalnim urbanističkim planom Grada Vukovara izgradnja objekata radi privođenja gospodarskoj namjeni (I – proizvodna namjena). Prodaja zemljišta obavlja se putem Javnog natječaja (objavljen u listopadu 2021., <https://www.vukovar.hr/natjecaji/15744-javni-natjecaj-za-prodaju-zemljista-u-gospodarskoj-zoni-dunav>). Investitor/kupac može ostvariti potporu, odnosno povlaštenu cijenu zemljišta u vidu umanjenja kupoprodajne cijene zemljišta za 30%, 60% i 80%, ovisno o visini ulaganja i broju otvaranja novih radnih mjesta. U planu je izrada projektne dokumentacije za izgradnju infrastrukture unutar obuhvata zone. Navedeno zemljište trenutno se koristi za poljoprivrednu obradu.

Podunavska slobodna zona d.o.o. Vukovar prva je slobodna zona u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Otvorena je 2003. godine i ima 421 zaposlenih. Osnivači su Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara i poduzeće Filir d.o.o.. Ugovor o koncesiji sklopljen je na 25 godina. Zona raspolaže sa 15.000 m² zatvorenog i 3.600 m² otvorenog poslovnog prostora.

Poduzetnički inkubator Vukovar: U kolovozu 2012. grad Vukovar je u suradnji s **Vukovarskom gospodarskom zonom d.o.o.** pokrenuo projekt izgradnje Poslovno inovacijskog centra pod nazivom „**BIC – Vukovar**“. Projekt se realizira na prostoru Gospodarske zone i veličine je 15.776 m² a u svom sastavu će imati Centar inovativnog poduzetništva, Edukacijski i Proizvodni centar i Poduzetnički inkubator. Projekt će se provoditi u nekoliko faza. Prvu fazu obnove objekta zgrade Poly bivšeg kombinata Borovo financirao je FORGV kroz proračun 1021/2013. Cilj cijelog projekta je otvaranje 500-1000 radnih mjesta sa smještajem 25-30 poduzetnika.

Razvojnu agenciju Vukovar d.o.o. (VURA) osnovalo je Gradsko vijeće Grada Vukovara 2008. godine. Osnovne djelatnosti VURE su prema osnivačkim dokumentima: gospodarenje poslovnim zonama i poduzetničkim inkubatorima; razvoj i potpora tehnološki utemeljenom i inovativnom poduzetništvu; poduka poduzetnika za primjenu standarda i normativa; savjetovanje u vezi s poslovanjem i upravljanjem; istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnijenja; poslovno informiranje; organiziranje poduke za poduzetnike, seminara i savjetovanja; izrada razvojnih, investicijskih, marketinških i drugih ekonomsko financijskih programa i studija, ugovora i druge dokumentacije; identifikacija razvojnih prilika, projekata i programa; upravljanje postojećim i novim razvojnim programima; potpora tehnološki utemeljenom i inovativnom poduzetništvu; poticanje poslovne suradnje, tehnološkog transfera i komercijalizacije rezultata istraživanja; tehnička pomoć glede programa međunarodne i međuregionalne suradnje usmjerenih na tehnološki razvoj i razvoj inovativnog poduzetništva; izrada gospodarskih projekata i studija i dr.

Grad Vukovar pokrenuo je projekt lokalnog *brendiranja*. „Vrhunsko vukovarsko“ zadruga, osnovana je u rujnu 2018. godine na inicijativu grada Vukovara kao zadruga koja okuplja male i velike proizvođače te obiteljska poljoprivredna gospodarstva s područja grada Vukovara i okolice s ciljem stvaranja prepoznatljivosti kvalitete i izvornosti proizvoda, olakšanog plasmana na tržište i distribucije. Također, cilj je pomoći proizvođačima u razvoju novih proizvoda, stvaranju identiteta proizvoda kroz nova pakiranja i vizualni identitet proizvoda, a kako bi proizvodi mogli dobiti oznaku kvalitete i izvornosti „Vrhunsko vukovarsko.“

Financijska potpora gospodarstvenicima i projektima razvoja gospodarstva u Vukovaru obuhvaća sredstva iz proračuna Grada Vukovara, sredstva Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara, te poticaje Ministarstva gospodarstva, Ministarstva poduzetništva i obrta i drugih institucija na središnjoj razini. Sredstva na raspolaganju iz gradskog proračuna su relativno skromna u odnosu na mogućnosti financiranja projekata gospodarskog razvoja putem Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara kao i Intervencijskog plana za grad Vukovar. Fond osim što je sudjelovao u formiranju lokalnog jamstvenog fonda agencije VURA u prošlom razdoblju, provodi programe sufinanciranja gospodarskih projekata. Sufinanciranje poduzetničkih projekata dodjeljuje se kao državna potpora male vrijednosti, za projekte financirane vlastitim sredstvima poduzetnika, i to 25% od iznosa vlastitih ulaganja za proizvodne projekte i projekte u poljoprivredi i 15% za ostale projekte. Fond sufinancira i gospodarske projekte koji se financiraju iz kreditnih linija poslovnih banaka i drugih financijskih institucija. Stimulativnim se sufinanciranjem potiču proizvodni projekti.

Zbog prepoznate potrebe poduzetnika koji prijavljuju EU projekte za podrškom u pripremi i sufinanciranju projekata, Fond je u suradnji s Ekonomskim institutom, Zagreb razvio model sufinanciranja gospodarskih projekata koji omogućuje optimalno financiranje poduzetničkih projekata. Model ima za cilj ubranu ekonomsku revitalizaciju i jačanje konkurentnosti gospodarskih subjekata, s naglaskom na posebne ciljeve:

- Ubrzana obnova građevinskih objekata i objekata infrastrukture u funkciji poduzetništva
- Tehničko-tehnološka modernizacija i proširenje postojećih kapaciteta
- Pokretanje novih poduzetničkih aktivnosti i razvoj poduzetništva s ciljem postizanja boljih poslovnih rezultata i mogućnosti izlaska na strana tržišta
- Promicanje zelenog gospodarstva, energetske učinkovitosti i ekoloških standarda u proizvodnim procesima, te povećanje razvojnih potencijala u skladu s eko i drugim međunarodnim standardima

- Zadržavanje postojećih i stvaranje novih radnih mjesta

Od posebnog značaja i dodatno se vrednuju gospodarski projekti koji dokazuju osjetljivost socijalno ugroženim kategorijama stanovništva, zapošljavaju mlade, promiču jednake mogućnosti i zaštitu okoliša.

Uprava Grada Vukovara ima važnu ulogu promotora gospodarskog razvoja Vukovara. Uloga gradske uprave je strateško promišljanje smjernica gospodarskog razvoja grada i sukladno tome proračunsko financiranje programa i projekata razvoja grada. Radi se o horizontalnim poticajima stvaranja uvjeta za poduzetničku i gospodarsku aktivnost općenito. Logistička podrška razvoju poduzetništva od strane Grada međutim nije dovoljno zaživjela u praksi. Glavna prepreka su, čini se, postojeći kapaciteti uprave Grada Vukovara, nedostatni za strateško osmišljavanje i provedbu programa i projekata razvoja gospodarstva grada, što bi trebao biti prioritet. Obzirom na potrebe, raspoloživi ljudski resursi su ograničeni.

Zaključno, na području grada ne postoji jedinstveni centar odnosno institucija za informiranje, savjetovanje i edukaciju poduzetnika. Niz postojećih institucija bi trebao koordinirano djelovati u cilju zajedničkog stvaranja povoljnih uvjeta za razvoj gospodarstva. Tu se posebice podrazumijeva unapređenje suradnje na realizaciji zajedničkih programa razvoja gospodarstva između Grada Vukovara - Odjela za gospodarstvo i Gradskog vijeća, Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara, agencije VURA-e, Hrvatske gospodarske komore – Županijske komore Vukovar i drugih.

2.2.7 Ključni podaci i pokazatelji rezultata sufinanciranih gospodarskih projekata

PIP - Cilj 1. Gospodarstvo	Mjerna jed.	2014.-2020.
Ukupna vrijednost plana na razini cilja	kn	975.157.212,38 kn
Ukupna vrijednost realizacije na razini cilja	kn	97.441.430,17 kn
Ukupno projekata:	broj	80
- Realizirano 100%	broj	21
- Projekti se nastavljaju 2021.-2025.	broj	40
- Projekti od koji se odustalo	broj	20

2.2.8 SWOT analiza obnove i razvoja gospodarstva grada Vukovara

Snage	Slabosti
Raspoloživa i uređenje nove gospodarske infrastrukture (slobodna, gospodarska i poduzetnička zona)	Unatoč rastućem broju poduzetnika i obrta, poduzetnički sektor i dalje je relativno nerazvijen i otežano prati nove tehnološke trendove digitalizacije, te zelene i energetske tranzicije
Kontinuirana ulaganja iz gradskog proračuna te Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara za razvoj poduzetništva na području grada	Neravnoteža na tržištu rada i nedostatak kvalificirane radne snage u rastućim industrijama i uslužnim djelatnostima
Kontinuiran rast broja aktivnih poduzeća i obrta	Kapaciteti grada i razvojnih institucija za poticanje razvoja gospodarstva su ograničeni
Pozitivan trend pokazatelja gospodarskog razvoja unatoč globalnim krizama što ukazuje na rastuću otpornost gospodarstva (COVID pandemija, rat u Ukrajini) kao i rastuću konkurentnost vukovarskog gospodarstva u regionalnim i nacionalnim okvirima	Nedostatak specijaliziranih potpornih institucija za gospodarstvo npr. centara kompetencija za pojedine industrije koji bi nudili napredne poslovne usluge te povezivali znanstveno-istraživačke institucije i gospodarstvo
Koriste se raspoloživi programi poticaja i pomoći za gospodarstvo	Nepostojanje sustavnog pristupa privlačenju ulaganja
Obnovljeni i povećana ulaganja u turističke uslužne i smještajne kapacitete	Nedostatak opremljenih poduzetničkih zona i spremnih većih površina za ulaganja
Luka Vukovar je jedina hrvatska teretna luka na Dunavu, koja je otvorena cijele godine za promet	Velika predratna proizvodna poduzeća još uvijek nisu završila predstečajne procese i posluju u otežanim uvjetima (Borovo)
Nova ulaganja u energetiku i obnovljive izvore energije	Slaba uključenost poduzetnika u proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (primjerice kroz ulaganje u fotonaponske sustave)
Pozitivna iskustava postojećih ulagača koji nastavljaju i šire proizvodnju na području Vukovara, kao i uspješni primjeri start-up poduzeća primjer su i dobar poticaj za druge ulagače	Značajno zaostajanje u razini plaća u pojedinim gospodarskim sektorima (turizam, trgovina, prerađivačka industrija, IT) otežava zadržavanje domaće radne snage na području grada te privlačenje radne snage iz drugih područja
Značajna iskustva s provedbom EU projekata koji se odnose na povećanje zapošljivosti radne snage i poboljšanje kvalitete obrazovanja	Slaba umreženost poduzetnika putem klastera i drugih oblika povezivanja na zajedničkim projektima i/ili lancima proizvodnje
Postojanje snažnih poljoprivrednih subjekata na području poljoprivrede	Slaba organiziranost, povezanost i nepovoljna obrazovna struktura poljoprivrednih proizvođača
Zadruga Vrhunsko vukovarsko kao pozitivan primjer uspješnog brendiranja i povezivanja poljoprivredno-prehrambenih proizvoda	Niska razina digitalizacije u poljoprivredi
Jačanje turističkog imidža grada uslijed povećanja broja turističkih događanja i	Nedovoljna promidžba grada Vukovara kao turističke destinacije i zadržavanje turista u

ukupne ponude zahvaljujući strateškom pristupu razvoju turizma	Vukovaru
Značajno ojačana turistička ponuda kroz brojna memorijalna obilježja (Vodotoranj, Vukovarska bolnica, Ovčara i dr.), te obilježja kulturne i prirodne baštine (Vučedol, Dunav, Adica i druga sportsko-rekreacijska infrastruktura)	Manjak kvalitete kao i ukupnih smještajnih kapaciteta na području grada ukl. kampove
Prilike	Prijetnje
Institucionalna potpora gospodarskim projektima i postojanje programa poticanja razvoja gospodarstva i obnove gospodarske infrastrukture	Postojeća strateška infrastruktura u nadležnosti središnje države (luka, željeznica) ne prati u dovoljnoj mjeri potencijale povoljnog geoprometnog i strateškog položaja grada Vukovara
Porezne i druge pogodnosti za poduzetnike na području grada Vukovara ostvaruju na temelju Zakona o obnovi i razvoju grada Vukovara te drugih povezanih zakona	Iseljavanje i nastavak negativnog demografskog trenda sve više smanjuje ukupni potencijal buduće radne snage s područja grada
Nova Karta regionalnih potpora (2022.-2027.) omogućuje dodjelu regionalnih potpora do 70% za mikro i mala poduzeća, do 60% za srednje poduzetnike i do 50% za velike poduzetnike (povećanje za 25% u odnosu na sadašnje uvjete)	Globalne krize uslijed pandemija i političke nestabilnosti u susjednim zemljama te rat u Ukrajini
Prirodni resursi za razvoj gospodarstva, posebno uslužnih djelatnosti i turizma	Niska konkurentna sposobnost hrvatskog gospodarstva općenito
Dostupnost izvora financiranja EU i mogućnost zajedničkog prijavljivanja projekata i prekogranične suradnje	Neravnoteže na hrvatskom tržištu rada i sustav obrazovanja koji ne prati potrebe gospodarstva
Strateški plan Zajedničke poljoprivredne politike za Republiku Hrvatsku 2023.-2027. omogućuje naseljima grada Vukovara osnivanje lokalnih akcijskih grupa (LAG) i kandidiranje razvojnih projekata	Neriješeni imovinsko-pravni odnosi koji koče obnovu i gospodarski razvoj
Povoljan geostrateški položaj i prometna povezanost šire mogućnosti za razvoj djelatnosti prometa i transporta (npr. razvoj Luke Vukovar)	Posljedice klimatskih promjena i elementarne nepogode (poplave, suše i sl.)
Mogućnost korištenja željezničkog prijevoza za potrebe gospodarstva	
Relativno niski troškovi radne snage posebno u metaloprerađivačkom i IT sektoru prilika je za investitore	
Veleučilište „Lavoslav Ružička“ kao važan „osigurač“ kvalitetne radne snage te čimbenik jačanja suradnje gospodarstva i obrazovanja	

2.3 Analiza obnove i razvoja društva grada Vukovara (odgoj, obrazovanje, znanost, kultura, sport, civilno društvo, zdravstvo, socijalna skrb i branitelji)

Prema privremenim podacima popisa stanovništva 2021. godine Vukovar je imao 23.536 stanovnika. Na razini Vukovarsko-srijemske županije evidentirano je 144.438 stanovnika od toga 74.428 žena i 70.010 muškaraca. Radno sposobnih stanovnika (15-64 godine) bilo je 63,3%. U Gradu Vukovaru je broj stanovnika kontinuirano opadao od 1991. godine, te je sada na razini 1961. godine. Pad stanovništva u odnosu na 2011. godinu je gotovo 15%, a u odnosu na 1991. godinu oko 50%.

Tablica 18. Stanovništvo VSŽ i Grad Vukovar, Službeni popisi 1991.-2021.

	Popis 1991.	Popis 2001.	Popis 2011.	Popis 2021.	Indeks 2021./2011.
Vukovarsko-srijemska županija	231.241	204.768	179.521	144.438	80,4
Grad Vukovar	46.735	31.670	27.683	23.536	85,0

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011. i 2021. godine.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS) i godišnjim izvješćima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o prirodnom kretanju stanovništva, vitalni indeks pokazuje jasan trend smanjenja kako na razini Vukovarsko-srijemske županije tako i na nacionalnoj razini. Podaci o prirodnom kretanju stanovništva su prikazani u tablici u nastavku.

Tablica 19. Prirodno kretanje stanovništva u Vukovarsko-srijemskoj županiji

Godina	Živorodeni	Mrtvorodeni	Umrli	Prirodno kretanje	Vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih)	Prosjek RH
	Vukovarsko-srijemska županija					Prosjek RH
2017.	1.302	8	2.362	- 1.060	55,1	68,4
2018.	1.279	4	2.283	- 1.004	56,0	70,1
2019.	1.293	7	2.193	- 900	59,0	69,8
2020.	1.227	6	2.447	-1.220	50,1	62,9
2021.	1.272	6	2.533	-1.267	50,0	58,2

Izvor: DZS, Priopćenja i HZJZ, Izvješća o prirodnom kretanju u Hrvatskoj, po godinama.

Pristup obrazovanju, znanstvena djelatnost, kulturna ponuda, raspoloživost športskih i drugih sadržaja u slobodno vrijeme uključivo aktivnosti u udrugama i vjerskim zajednicama, značajno doprinose kvaliteti života i rada u gradu. Ponuda društvenih sadržaja i usluga snažno utječe na razvoj grada jer je jedan od važnih motiva za povratak ili ostanak u gradu, posebice mladih ljudi i obitelji s djecom.

Društvene djelatnosti u Vukovaru su u nadležnosti različitih institucija, od gradskih, županijskih i državnih, sve do pojedinačnih ustanova koje svaka u svojoj domeni vode brigu o društvenom razvoju grada. Upravne poslove vezane za društvene djelatnosti državne razine u Vukovaru obavlja Služba za opću upravu Vukovarsko-srijemske županije. Poslove županijske razine obavlja niz upravnih odjela, i to za: obrazovanje i društvene djelatnosti; sport, mlade i demografiju, te turizam i kulturu. Upravni odjel za društvene djelatnosti Grada Vukovara obavlja poslove kojima se osiguravaju potrebe građana u području kulture i tehničke kulture,

poslove koji se odnose na ljudska prava, ravnopravnost spolova, prava nacionalnih manjina, odnose s vjerskim zajednicama i razvojem civilnog društva, promicanja zaštite i unaprjeđenja kvalitete življenja, socijalne skrbi i unaprjeđenja zdravstvene zaštite. Zatim, Upravni odjel za obrazovanje, sport i branitelje obavlja poslove kojima se osiguravaju potrebe građana u području odgoja i obrazovanja, sporta te zaštite i promicanja prava hrvatskih branitelja iz domovinskog rata.

Grad Vukovar utvrđen je kao jedno od pilot područja za provedbu *Programa integrirane fizičke, gospodarske i socijalne regeneracije malih gradova na ratom pogođenim područjima* kojeg provodi Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Program integrira aktivnosti specifičnog cilja:

- 9b1 „Održiva fizička, socijalna i gospodarska regeneracija pet depriviranih pilot područja s ciljem smanjenja socijalnih nejednakosti, isključenosti i siromaštva" investicijskog prioriteta 9b „Pružanje podrške fizičkoj, gospodarskoj i socijalnoj obnovi ugroženih zajednica u urbanim i ruralnim područjima" *Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija" 2014.-2020.*, i
- 9.i.2 „Jačanje aktivnog uključivanja kroz implementaciju integriranih puteva prema regeneraciji 5 nerazvijenih pilot područja" investicijskog prioriteta 9.i „Aktivna uključenost, uključujući s ciljem promicanja jednakih mogućnosti te aktivnog sudjelovanja i poboljšanja zapošljivosti" *Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali" 2014-2020.*

U okviru navedenog Programa Gradu Vukovaru je u ožujku 2017. godine odobren Intervencijski plan kojeg je Gradsko vijeće Grada Vukovara donio u veljači 2017. godine. Intervencijski plan Grada Vukovara sastoji se od projekata u području društveno-gospodarskog razvoja koji se provode do kraja 2023. godine:

- Izgradnja Ekonomske škole Vukovar
- Rekonstrukcija zgrade Radničkog doma u Borovu naselju
- Program za socijalnu koheziju i povećanje zaposlenosti
- Obnova nogometnog stadiona u Vukovaru
- Centralna kuhinja za prehranu djece u vrtićima
- Izgradnja gradske tržnice
- Razvoj poduzetništva u gradu Vukovaru
- Projekt Adica
- Jačanje kapaciteta za provedbu Intervencijskog plana grada Vukovara
- Razvoj dodatnih obrazovnih sadržaja i modernizacija sportske dvorane Borovo naselje

2.3.1 Odgoj i obrazovanje

Na području grada Vukovara provodi se predškolski odgoj djece te osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje. Predškolski odgoj i osnovnoškolsko obrazovanje u nadležnosti su Grada, za srednje školstvo nadležna je Županija, dok je visoko školstvo u nadležnosti središnje države.

Prema podacima iz Provedbenog programa za razdoblje 2021.-2024., na području Grada Vukovara djeluje sedam osnovnih škola i dva dječja vrtića. Ukupno je u vrtićkoj godini 2020./2021. u dječje vrtiće upisano 791 dijete. Broj objekata dječjih vrtića je 10 te je u 2021. godini osim vrtića Bogdanovci, pridodan i vrtić Petrovci. Obzirom na značajan broj porasta djece polaznika vrtića, Grad Vukovar je tijekom 2016.-2020. otvorio 8 novih odgojnih skupina u oba gradska vrtića (Dječji vrtić Vukovar 1 i Dječji vrtić Vukovar 2).

Tablica 20. Broj upisane djece u vrtiće u gradu Vukovaru

Godina	Broj upisane djece u vrtiće
2016./2017.	676
2017./2018.	653
2018./2019.	665
2019./2020.	761
2020./2021.	791

Izvor: Grad Vukovar.

Dječji vrtići i osnovne škole na području grada Vukovara provodili su i sudjelovali u brojnim EU i nacionalnim projektima u proteklom razdoblju. Trenutno dječji vrtići provode EU projekt "Super je biti različit" koji je usmjeren na unaprjeđenje, razvoj i provedbu novih programa rada s darovitom djecom i djecom sa poteškoćama u razvoju (poteškoće iz autističnog spektra) Dječjeg vrtića Vukovar I i Dječjeg vrtića Vukovar II. Projektom će se unaprijediti kvaliteta života darovite djece i djece s poteškoćama u razvoju, njihovim uključivanjem u postojeće i nove programe dječjih vrtića. Ponuda sadržaja za djecu predškolskog uzrasta obogaćena je i aktivnostima društva „Naša djeca“ koje u Vukovaru organizira dječje igraonice, kreativne radionice i događanja za djecu.

U Vukovaru djeluje sedam *osnovnih škola* s dvije područne škole u Vukovaru, te po jednom u Lipovači i Sotinu. U Vukovaru djeluje i specijalna OŠ Josipa Matoša za djecu i mladež s teškoćama u razvoju, kao jedina ustanova tog tipa u Vukovarsko – srijemskoj županiji. U OŠ Dragutina Tadijanovića djeluje i Osnovna glazbena škola Vukovar s odjelima za glasovir, gitaru, harmoniku, flautu, tamburu, violinu i suvremeni ples. Otkako je Grad Vukovar 2019. godine preuzeo osnivačka prava osnovnih škola na području grada Vukovara, sveukupno je uloženo 24.811.559,00 kuna u investicijsko održavanje, dugotrajnu imovinu i poboljšanje pedagoških standarda.

Tablica 21. Broj upisane djece u osnovne škole (OŠ) u gradu Vukovaru

Godina	Broj upisane djece u OŠ
2017./2018.	1889
2018./2019.	1840
2019./2020.	1814
2020./2021.	1787

Izvor: Grad Vukovar.

U školskoj godini 2021./2022. u osnovne škole je upisano 1.874 učenika što je 4,9% više nego godinu prije kada je broj učenika u odnosu na prethodnu godinu bio 1,5% niži nego 2019/2020.

Tablica 22. Osnovne škole u Gradu Vukovaru, školska godina 2021./2022.

Osnovna škola	Učenici	Kapacitet	Popunjenost (%)	Zaposleni	Učitelji
OŠ Antuna Bauera	318	400	79,50	65	50
OŠ Blage Zadre	317	480	66,04	46	31
OŠ Dragutina Tadijanovića	362	476	76,05	87	66
OŠ Mitnica	308	280	110,00	45	32
OŠ Nikole Andrića	196	448	43,75	50	40

OŠ Siniše Glavaševića	373	400	93,25	71	62
Ukupno	1.874	2.484	75,44	364	281
OŠ Josipa Matoša za djecu i mladež s teškoćama u razvoju	59	60	98	35	26
Osnovna glazbena škola Vukovar	205	205	100	26	21

Izvor: Grad Vukovar, 2022.

Očekuje završetak obnove OŠ Nikole Andrića, za koju je Grad Vukovar u proračunu osigurao 1.997.520,00 kn. Kako bi se uredio i vanjski okoliš, postavila rasvjeta i osigurala dodatna parkirališna mjesta za roditelje, Grad Vukovar je osigurao dodatan prostor kupnjom dviju čestica koje će biti prenamijenjene u tu svrhu. Svi naponi koje Grad Vukovar ulaže u najbolje moguće uvjete života očituju se u neporecivim brojkama koje govore o povećanju broja upisane djece u vrtiće, a što je vidljivo u sljedećoj tablici. Pozitivan trend porasta broja djece rezultat je povećanog broja radnih mjesta na području grada, dodjele kadrovskih stanova mladim obiteljima te demografskim mjerama koje Grad Vukovar osigurava.

Osnovne škole provode EU projekt „Bez brige za užinu 3“ kojim se djeci iz socijalno ugroženih obitelji te obiteljima s troje i više djece koji su korisnici dječjeg doplatka osigurava besplatna prehrana. Također osnovna škola Dragutin Tadijanović provodi projekt „Drugi dom“ kroz koji je osiguran produženi boravak za djecu prvih i drugih razreda. Od preuzimanja osnivačkih prava nad osnovnim školama Grad Vukovar ulaže puno truda kako bi sva djeca imala najbolje uvjete pohađanja nastave. Osigurana je preobuka, bilježnice, radne bilježnice, troškovi osiguranja te pomoćnici u nastavi. Osiguran je i produženi boravak u svim vukovarskim osnovnim školama čime je učenicima osiguran boravak u školi i nakon nastave, osiguran ručak, pisanje zadaće te odmor i igra, a zaposlenim roditeljima time je osigurana sigurnost njihove djece. U tu svrhu adaptirane su prostorije u školama. U program produženog boravka tijekom 2020.g. utrošeno je 700.000 HRK, a za 2021.g. predviđeno je 1.200.000 HRK.

Srednjoškolsko obrazovanje organizirano je u četiri srednjoškolske ustanove.

Gimnazija Vukovar provodi redovito srednjoškolsko obrazovanje učenika u programima jezične, prirodoslovno-matematičke i opće gimnazije. U svakom programu postoji po jedan odjel na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu te jedan po modelu A na srpskom jeziku i ćirilichnom pismu. U školskoj godini 2013./2014. bilo je upisano 387 učenika, dok je u školskoj godini 2021./2022. upisano 312 učenika, što je još uvijek znatno ispod kapaciteta gimnazije. Škola, naime raspolaže kapacitetima za upis 576 učenika. U Gimnaziji Vukovar u 2021./2022. školskoj godini ukupno je zaposleno 75 djelatnika, od kojih je 61 nastavnik.

Tehnička škola Nikole Tesle Vukovar je obrazovna ustanova za srednjoškolsko strukovno obrazovanje mladih i odraslih. U školskoj godini 2013./2014. broj upisanih u redovnom programu je 432 učenika, dok je u programu obrazovanja odraslih bilo upisano 80 odraslih. Tehnička škola Nikole Tesle provodi obrazovanje u četiri strukovna područja, kako slijedi: strojarstvo, elektrotehnika, geologija-rudarstvo-nafta i kemijska tehnologija, te strukovna područja obrade kože i kemijske tehnologije za odrasle za 21 zanimanje. U 2021./2022. školskoj godini ukupno je zaposleno 99 djelatnika od kojih je 80 nastavnika.

Srednjoškolsko obrazovanje mladih i odraslih provodi se i u *Srednjoj strukovnoj školi Marko Babić* u kojoj se provode programi iz strukovnih područja:

- ugostiteljstva i turizma,
- poljoprivrede, veterine i prehrane,
- ekonomije, trgovine, i poslovne administracije,
- osobne i usluge zaštite,
- srednje i niže obrazovanje odraslih.

Škola ima kapacitete za upis od 700 do 750 učenika u redovnom programu i u programu obrazovanja odraslih. U školskoj godini 2013./2014. broj upisanih u redovnom programu bio je 519 učenika, dok je program obrazovanja odraslih pohađalo 10 polaznika. U školskoj godini 2021./2022. broj upisanih u redovnom programu je 238 učenika, dok je u programu obrazovanja odraslih nema upisanih polaznika (program je u mirovanju do početka 2022./2023. šk.godine). U 2021./2022. školskoj godini u školi je zaposleno 87 zaposlenika. U okviru strukovne škole djeluje školski frizerski salon, kozmetički salon, restoran, slastičarna i putnička agencija (ima dozvolu za rad, no trenutno je u statusu mirovanja) sve otvorene za javnost.

Ekonomska škola Vukovar u školskoj godini 2013./2014. upisuje 420 polaznika, dok je u školskoj godini 2021./2022. upisano ukupno 219 učenika. Učenici se obrazuju u području ekonomije, trgovine i poslovne administracije. U Ekonomskoj školi Vukovar zaposleno je 70 osoba od čega je 58 nastavnika.

U Vukovaru djeluje i jedini učenički dom na području Vukovarsko-srijemske županije-*Dom učenika Vukovar*. Kapacitet doma je 120 osoba, a u školskoj godini 2021./2022. smješteno je 39 učenika. Učenički dom otvoren je 1936. godine, a 1991. je devastiran. Sadašnje kapacitete obnovili i opremili su Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i FORGV 2011. godine. U domu je zaposleno 18 osoba.

Od ulaganja u infrastrukturu završena je obnova Tehničke škole Nikole Tesle Vukovar na kojoj su u 2021. godini ugrađene fotonaponske ćelije na krovu škole. Izrađen je i predan na natječaj projekt fotonaponskih ćelija za Srednju strukovnu školu Marko Babić Vukovar. Ministarstvu turizma i sporta u 2022. godini predan je zahtjev za sufinanciranje projektno-tehničke dokumentacije izgradnje školske sportske dvorane. U Ekonomskoj školi sanirani su stropovi te je izvršena energetska obnova škole u 2019. godini. Za Gimnaziju Vukovar, u suradnji sa Građevinskim i arhitektonskim fakultetom u Osijeku, napravljeni su projekti sanacije klizišta i kapilarne vlage. Sve škole sudjeluju u Erasmus+ projektima razmjene učenika i nastavnika.

Gradskim planovima predviđena je i izgradnja novog objekta Srednje ekonomske škole na Olajnici.

Tablica 23. Broj upisanih učenika u vukovarske srednje škole 2017.-2022.

Naziv Škole Šk.god.	Ekonomska škola Vukovar	Gimnazija Vukovar	Srednja strukovna škola Marko Babić Vukovar	Tehnička škola Nikole Tesle Vukovar	UKUPNO UČENIKA PO GODINAMA
2017./2018.	261	351	365	394	1371
2018./2019.	236	334	325	361	1256
2019./2020.	221	317	280	369	1187
2020./2021.	224	319	225	391	1189
2021./2022.	219	312	238	380	1149

Izvor: ŠeR-školski e-rudnik

Tablica 24. Broj zaposlenika po srednjoškolskim ustanovama

Redni broj	Djelatnici	Ekonomska škola Vukovar	Gimnazija Vukovar	Srednja strukovna škola Marko Babić Vukovar	Tehnička škola Nikole Tesle Vukovar
1.	Nastavnici	58	61	75	80
2.	Ravnatelj	1	1	1	1
3.	Pedagog	1	1	1	1
4.	Psiholog	-	1	-	-
5.	Defektolog	1	-	-	-
6.	Knjižničar	2	1	2	1
7.	Tajnik	1	1	1	1
8.	Administracija	1	-	1	1
9.	Računovodstvo	1	1	1	1
10.	Tehničko osoblje	4	8	5	8
Ukupan broj zaposlenika:		70	75	87	92

Izvor: UO za obrazovanje i društvene djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije

U Vukovaru djeluje Dom učenika Vukovar, *ustanova osnovana od strane VSŽ*, kapaciteta 110 osoba, trenutno je u domu smješteno 50 učenika. Učenički dom otvoren je 1936. godine, a 1991. je devastiran. Sadašnje kapacitete obnovili i opremili su Ministarstvo i FORGV 2011. U Učeničkom domu zaposleno je 18 osoba.

Osim smještaja učenika višak smještajnih kapaciteta u obliku najma prostora nude se sportskim skupinama i udrugama vezano uz djelatnost SOV-a (Sportskih objekata Vukovar).

Kapaciteti srednjih škola su dostatni, čak nadmašuju potrebe. Škole, međutim, djeluju u neadekvatnim uvjetima i u većini njih potrebno je urediti prostorije škole, područja oko škole, izgraditi sportsku dvoranu i sl. Od ulaganja u infrastrukturu završena je obnova Tehničke škole i Učeničkog doma. Gradskim planovima predviđena je i izgradnja novog objekta Srednje ekonomske škole na Olajnici.

Visokoškolsko obrazovanje u Vukovaru provodi se na Veleučilištu Lavoslav Ružička. Veleučilište je osnovano 2005. godine kao nastavak prijašnjih dislociranih studija Sveučilišta u Osijeku i Splitu. U školskoj godini 2021./2022. upisano je 936 studenata na tri studija: fizioterapeutski, upravni studij i studij trgovine.

Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru

Strategija razvoja VEVU za razdoblje 2021.-2027. definira šest ključnih područja rada Veleučilišta na temelju kojih su oblikovani strateški i specifični ciljevi te zadaci (aktivnosti) za njihovu provedbu.

Ključna područja rada Veleučilišta prema kojima su oblikovani strateški ciljevi razvoja su:

1. Studijski programi i studenti
2. Stručni i znanstveno-istraživački rad
3. Mobilnost i međunarodna suradnja
4. Veleučilište u zajednici
5. Razvoj institucijskih resursa
6. Osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete

Tablica 25. Broj studenata upisanih na preddiplomske stručne studije (Fizioterapija, Trgovina, Upravni studij) i specijalistički diplomski stručni studij

Ak. god.	Redoviti studenti	Izvanredni studenti	Ukupno VEVU
2019./2020.	399	471	870
2020./2021.	389	534	923
2021./2022.	373	563	936

Izvor: Veleučilište Lavoslav Ružička.

Popis provedenih značajnijih projekata u prethodnom razdoblju i projekata u tijeku

1. Projekt „Izgradnja studentskog doma u Vukovaru“ (poziv „Modernizacija, unaprjeđenje i proširenje infrastrukture studentskog smještaja za studente u nepovoljnom položaju“, šifra poziva KK.09.1.2.01).

Nositelj projekta je Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru, projekt je sufinanciran iz sredstava Europskog regionalnog fonda za razvoj, Operativni program Konkurentnost i kohezija (broj ugovora KK.09.1.2.01.0011), iznos bespovratne potpore 22.931.080,83 kn, razdoblje trajanja projekta 01.04.2016.-01.08.2018. Projektnim sredstvima financira se izgradnja i opremanje studentskog doma „Leopold“ u Vukovaru. Izgradnjom prvog studentskog doma u Vukovaru, kapaciteta 108 ležajeva, povećava se dostupnost visokog obrazovanja kroz smanjenje troškova studiranja, posebice za studente u nepovoljnom položaju, te se unapređuje studentski standard na Veleučilištu „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru.

2. Projekt „STEP UP – unaprjeđenje i razvoj stručne prakse za studente VEVU“ (poziv „Razvoj, unaprjeđenje i provedba stručne prakse u visokom obrazovanju“, šifra poziva UP.03.1.1.04).

Nositelj projekta je Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru, projektni partneri su VURA – Razvojna agencija Vukovar d.o.o., Učilište Studium – ustanova za obrazovanje odraslih i Ekonomska škola Vukovar, projekt je sufinanciran iz sredstava Europskog socijalnog fonda, Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.“ (broj ugovora UP.03.1.1.04.0048), iznos bespovratne potpore 3,991,785.30 kn, razdoblje trajanja projekta 09.03.2020.-09.03.2023. Cilj projekta „STEP UP“ je unaprjeđenje i provedba stručne prakse za studente Veleučilišta "Lavoslav Ružička" u Vukovaru na Poslovnom i Upravnom odjelu kako bi im se omogućilo stjecanje praktičnih znanja i vještina u skladu s potrebama tržišta rada te povećanje zapošljivosti. Ciljne skupine projekta su studenti koji sudjeluju u projektnim aktivnostima, studenti koji pohađaju stručnu praksu, nastavno i nenastavno osoblje. Temeljem prijedloga radne skupine, razvojem web i mobilne aplikacije kao inovativnog modela praćenja provedbe stručne prakse, opremanjem praktikuma za stručnu praksu i uvođenjem novih informacijskih sustava (softvera) te uspostavom Centra za razvoj karijere unaprijediti će se programi stručne prakse što će osigurati studentima transfer konkretnih znanja i vještina te razvijanje odnosa s poslodavcima i kontinuirano usklađivanje studijskih programa s potrebama tržišta rada.

3. Projekt „STTeh – Digital Tools and Methods for Safe Transfer Techniques for Caregivers in Today's Health Care Sector“ (Project 2020-1-DK01-KA204-075155).

Nositelj projekta je The Municipality of Aarhus, CFT (Center of Assisted Living Technologies), a Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru je jedan od projektnih partnera (u projektu sudjeluje ukupno sedam partnera iz Danske, Švedske, Španjolske, Cipra i Hrvatske), projekt je financiran kroz Erasmus+ program od strane Danish Agency for Higher Education, Key Action: Cooperation for innovation and the exchange of good practices, vrijednost projekta 249.803 eura, razdoblje provedbe 01.09.2020.-30.04.2022. Cilj projekta je kreiranje inovativnih načina poučavanja

primjenom metode „Peer Learning“ (vršnjačkog učenja) u svrhu poboljšanja poučavanja tehnika sigurnog transfera za invalidne osobe i osobe s poteškoćama u kretanju.

4. Projekti Erasmus+ mobilnosti za studente i osoblje
Projekti mobilnosti odnose se na financiranje odlaznih i dolaznih mobilnosti studenata, nastavnika i nenastavnog osoblja, a financiraju se sredstvima Erasmus+ programa kroz ključne aktivnosti KA103 i KA107. Za objavu poziva i dodjelu sredstava u Hrvatskoj je nadležna Agencija za mobilnost i programe EU. Veleučilište je u razdoblju od 01.01.2018. godine do 31.12.2021. godine provelo projekata mobilnosti u vrijednosti cca. 332.000 eura. Cilj projekata je provedba individualnih mobilnosti studenata i osoblja između partnerskih visokih učilišta u programskim i partnerskim zemljama. Individualne mobilnosti studenata provode se u svrhu studija na inozemnom visokom učilištu i u svrhu provedbe stručne prakse, dok se individualne mobilnosti osoblja provode u svrhu podučavanja (nastavno osoblje) i u svrhu osposobljavanja (nenastavno osoblje).
5. Projekt „Život u pokretu“ (poziv „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za popularizaciju STEM-a“, šifra poziva UP.04.2.1.10).
Nositelj projekta je Europski dom Vukovar, Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru je jedan od projektnih partnera, projekt je sufinanciran iz sredstava Europskog socijalnog fonda, Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.“ (broj ugovora UP.04.2.1.10.0057), ukupna vrijednost projekta 2.769.177,79 kn (EU sufinancira 85%, Vlada RH 15%), razdoblje trajanja projekta 29.06.2021.-29.0.2023. Cilj projekata je kreiranje novih i inovativnih STEM sadržaja te jačanje kapaciteta civilnog društva za popularizaciju STEM-a.

Grad Vukovar također svake školske i akademske godine osigurava stipendije za studente i učenike srednjih škola deficitarnih zanimanja. Broj dodijeljenih stipendija (2016. -2020.) studentima je 924, a učenicima 71.

Poslijediplomsko obrazovanje potiče se programom sufinanciranja poslijediplomskog i doktorskog obrazovanja polaznika s područja grada Vukovara. Program je ustanovio Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara, a u svrhu poticanja poslijediplomskog obrazovanja u razdoblju 2009.-2013. godine izdvojeno je 1.489.920,69 kn za 125 naknada.

U sklopu Učilišta Studium provode se programi za odrasle:

- osposobljavanje, usavršavanje i prekvalifikacije u strukama poljoprivrede, zdravstva, turizma i ugostiteljstva, prometa, graditeljstva i geodezije, ekonomije-trgovine-poslovne administracije, elektrotehnike i računarstva i osobnih usluga;
- škola stranih jezika: engleski, poslovni engleski, njemački, francuski i talijanski.

Godišnje programe u Učilištu Studium završi 100 polaznika.

Na području grada Vukovara djeluju dvije privatne škole stranih jezika. Škola stranih jezika *Troha* ima kapacitet 200 polaznika, a pruža poduku engleskog, njemačkog, francuskog, talijanskog i poslovnog jezika za sve uzraste. Trenutno škola ima 60 polaznika osnovnoškolskog uzrasta te 40 odraslih polaznika, a 90% polaznika pohađa nastavu engleskog jezika. Od 2013. djeluje i druga privatna škola stranih jezika *Linguapax*, koja može primiti 300 polaznika, no trenutno programe pohađa njih 188. Programi se odvijaju za različite dobne skupine engleskog jezika, a od jeseni 2014. se provode programi njemačkog, talijanskog jezika i informatičko obrazovanje. Ponudu programa cjeloživotnog učenja valja obogatiti kako bi se stručnost lokalne radne snage približila potrebama dinamičnog tržišta rada.

2.3.2 Znanost

Od 2006. godine u Vukovaru djeluje područni centar Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar (Zagreb), koji se bavi znanstvenim istraživanjima različitih aspekata uspostave i obrane današnje hrvatske države. Razlozi osnivanja Centra temelje se na značenju Vukovara, no istražuju se i druge društveno-humanističke teme (povijesne, demografske, sociološke, psihologijske, religijske, gospodarske) važne za Grad Vukovar, Vukovarsko-srijemsku županiju i istočnu Hrvatsku. Centar Vukovar će u tom smislu pokušati stvoriti snažniju intelektualnu i akademsku jezgru, koja može postati značajnim pokretačem poslijeratne obnove i revitalizacije te društveno-gospodarskog napretka toga kraja. Zapošljava 5 djelatnika: jednog znanstvenog savjetnika, jednog višeg asistenta i tri doktoranda. U aktivnosti Centra ubrajaju se podupiranje, organiziranje, prikupljanje i čuvanje raznolike povijesne građe, dokumenata i izvora o stvaranju hrvatske države i o Domovinskom ratu, ali i o svim drugim aspektima društvenog, povijesno-političkog, demografskog, ekonomskog i kulturnog razvoja kraja. Cilj mu je i pokretanje ili podupiranje izdavačke djelatnosti, napose pisanja i tiskanja knjiga, monografija i zbornika radova o Domovinskom ratu, Gradu Vukovaru, Vukovarsko-srijemskoj županiji i istočnoj Hrvatskoj.

U Vukovaru je 2. travnja 2008. godine osnovana ustrojbeno jedinica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti pod nazivom Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u Vukovaru. Zavod je počeo sa radom 15. prosinca 2011. Zavod sudjeluje uz Ekonomski institut iz Zagreba i Institut Ivo Pilar iz Vukovara u realizaciji projekta „Revitalizacija i reindustrijalizacija industrijskih urbanih središta u Vukovarsko srijemskoj županiji i širem okruženju s posebnim osvrtom na Grad Vukovar“. U Zavodu je trebalo zaposliti tri djelatnika ali je zbog pomanjkanja financijskih sredstava zaposlen samo jedan.

2.3.3 Kultura

Kulturna baština Vukovara je iznimno bogata u arheološkom i povijesnom smislu. Brojna su arheološka nalazišta neolitika, brončanog, starijeg i mlađeg željeznog doba. Najznačajnije nalazište Vučedol uključeno je u projekt nastavka arheoloških istraživanja lokaliteta kojim će biti osigurana sredstva za izgradnju arheološkog parka s replikama vučedolskih kuća. Dva najznačajnija nalaza 4.000 godina stare vučedolske kulture postali su simboli grada: Vučedolska golubica i Vučedolska čizmica.

Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Vukovaru brine o očuvanju kulturnih dobara i baštine u gradu. Ratna razaranja 1991. godine i neovlašteno rušenje u vrijeme okupacije uzrokovali su veliko uništenje povijesne jezgre. Na području povijesne urbanističke cjeline Vukovara utvrđena je ratna šteta na ukupno 118 spomeničkih i ambijentalnih građevina. Obnovljen je veliki dio povijesnih građevina posebice u baroknoj jezgri grada, u kompleksu Muzeja Eltz, Franjevački samostan i zgrada Gimnazije. U čuvanje i obnovu kulturne baštine putem muzejskih zbirki, izložbi, izdavačke djelatnosti i organizacije srodnih manifestacija uključen je i *Gradski muzej Vukovar*. Gradski muzej član je Muzejske udruge istočne Hrvatske te svojim aktivnostima obogaćuje kulturni i društveni život grada.

Čuvari kulture i tradicije ovoga kraja su brojna kulturno-umjetnička društva. Jedno od najstarijih u Vukovaru je HKGD Dunav, dok manjinske zajednice svojim kulturno-umjetničkim djelovanjem čuvaju tradiciju i običaje svojih matičnih zemalja te obogaćuju kulturnu scenu

Vukovara.

Prema Izvješću o stanju u prostoru Grada Vukovara (2017. – 2020.) na području Grada Vukovara, prema Registru kulturnih dobara RH, nalazi se 49 zaštićenih i preventivno zaštićenih kulturnih dobara upisanih u Registar kulturnih dobara RH, a dijele se na pojedinačno zaštićena kulturna dobra i kulturno-povijesne cjeline, memorijalnu baštinu te arheološka nalazišta. Na listi zaštićenih kulturnih dobara 32 su pojedinačno zaštićena kulturna dobra, 2 kulturno-povijesne cjeline, 7 lokaliteta memorijalne baštine i 8 arheoloških nalazišta, od čega su 3 trajno zaštićene arheološke zone i 5 trajno zaštićenih pojedinačnih nalazišta.

Osim materijalnih, u Vukovaru je moguće identificirati i niz nematerijalnih kulturnih dobara koje valja sačuvati, kao npr. priče o Vukovaru i spomen na značajne osobe iz gradske povijesti. Sve navedeno dio je identiteta Grada i kao takvo treba postati i dijelom njegova kulturnog, turističkog i drugih djelovanja. Unatoč velikim naporima ulozenim u dosadašnju obnovu kulturnih dobara i baštine grada Vukovara, obnova kulturnih dobara nije dovršena. U narednom programskom razdoblju iskazana je potreba za daljnjom obnovom objekata sakralne arhitekture pod zaštitom.

U nastavku su prikazani objekti na kojima su potrebni radovi:

Slike 8. i 9. GAŠPAROVA APOTEKA, V. Nazora 2 (k.č.br.1928)

Potrebno je napraviti projekt cjelovite obnove u skladu s budućom namjenom i provesti postupak kroz sustav eDozvola.

Procijenjena vrijednost radova za projekt: 400.000,00 kn

Procijenjena vrijednost radova konstruktivne sanacije i uređenja pročelja: 2.200.000,00 kn

Slika 10. KUĆA MILANKOVIĆ, V. Nazora (k.č.br.1923)

Prije rušenja napravljen je arhitektonski snimak postojećeg stanja na temelju kojeg treba napraviti projekt faksimilne rekonstrukcije.

Procijenjena vrijednost izrade dokumentacije: 400.000,00 kn

Napomena: vrlo složeni vlasnički odnosi (Velepromet i 15 privatnih vlasnika)

Slika 11. i 12. KUĆA KOLARIĆ, V. Nazora 4 (k.č.br.1927)

Napravljeni su izvedbeni nacrti povijesnog pročelja, a treba napraviti cjeloviti projekt faksimilske rekonstrukcije.

Procijenjena vrijednost izrade dokumentacije: 200.000,00 kn

Slika 13. KUĆA GNUS –
TURISTIČKA ZAJEDNICA,
Strossmayerova 15 (k.č.br.1731)

Napravljen je projekt obnove za cijelu kuću i izdana potvrda glavnog projekta

Potrebno je osigurati sredstva za izvođenje radova.

Procijenjena vrijednost radova:
1.500.000,00 kn

Slika 14. KURIJA ADAMOVIĆ
(k.č.br.1746)

Prije rušenja napravljen je arhitektonski snimak postojećeg stanja na temelju kojeg treba napraviti projekt faksimilne rekonstrukcije i definirati buduću namjenu

Procijenjena vrijednost izrade dokumentacije: 500.000,00 kn
Vlasnik: Grad Vukovar – potrebno definirati buduću namjenu i provjeriti da li Grad ima potrebe za izgradnjom te kuće

Slika 15. ZGRADA NEKADAŠNJE
BANKE SDK (k.č.br. 2163)

Iako je napravljen projekt obnove potrebno je raditi novi prema važećoj regulativi.

Procijenjena vrijednost radova za izradu dokumentacije: 300.000,00 kn

Slika 16. SECESIJSKA UGLOVNICA
(Ugao Zmajeve ulice i Ulice dr. Franje
Tuđmana) (k.č.br.2166/2)

Potrebno je napraviti projekt faksimilske rekonstrukcije.

Procijenjena vrijednost za izradu dokumentacije: 600.000,00 kn

Napomena: složeni vlasnički odnosi

Slika 17. KUĆA RADIVOJEVIĆ („TEHNIČAR“) (k.č.br.1812/7)

Napravljena je dokumentacija. Potrebno je osigurati sredstva za izvođenje radova.
Procijenjena vrijednost radova: 2.000.000,00 kn

Slika 18. i 19. KUĆA POJIĆ-ĆIRIĆ - uređenje svih pročelja (k.č.br.2026/1)

Postoje detaljni nacrti rekonstrukcije pročelja. Izvedbeni projekt s troškovnicima s izvedbom radova: 350.000,00 kn

Slika 20. KUĆA U ULICI DR. F. TUĐMANA 34 (k.č.br.2125)

Uređenje uličnog pročelja sa stolarijom
Procijenjena vrijednost radova:
200.000,00 kn

Slika 21. KUĆA U ULICI DR. F. TUĐMANA 36 (k.č.br.2124)

Uređenje uličnog pročelja sa stolarijom i izrada projekta
Procijenjena vrijednost radova:
420.000,00 kn

Slika 22. KUĆA U ULICI DR. F. TUĐMANA 38 (k.č.br.2123)

Potrebno je obnoviti ulično pročelja sa stolarijom

Procijenjena vrijednost radova:

100.000,00 kn

Slika 23. i 24. ZGRADA NEKADAŠNJEG MAGISTRATA, Ulica dr. Franje Tuđmana 13, (k.č.br.1846/1)

Izrada drvenog izloga, Procijenjena vrijednost radova: 100.000,00 kn

Slika 25. BATA-VILLE

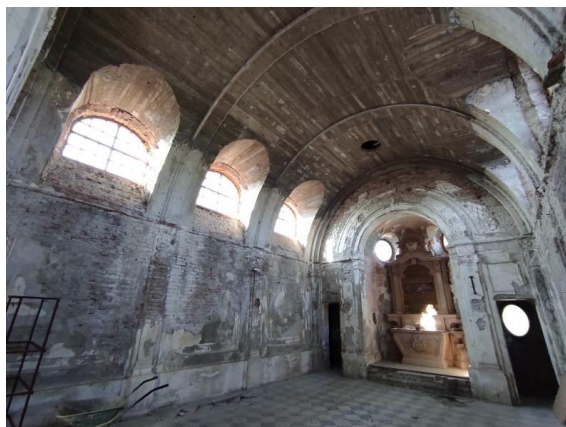
Izrada urbanističkog plana uređenja Kulturno-povijesne cjeline Bata-villea, predviđenog GUP-om, ili detaljnog plana uređenja, kako bi se riješili brojni problemi u korištenju prostora i provela zaštita kulturne baštine.

Površina zaštićene cjeline: 652.405,33 m²

Slika 26., 27 i 28. MAUZOLEJ ELTZ (KAPELA KRISTOVA UZAŠAŠĆA) – Uređenje unutrašnjosti

Izrađena je projektna dokumentacija. Zadnjih pet godina izvedena je konstruktivna sanacija, obnova pročelja i dio okoliša (djelomično je sanirana ograda), financirano od Grada Vukovara i Ministarstva kulture i medija. Procijenjena vrijednost radova: 800.000,00 kn.

Uređenje pročelja u kulturno-povijesnoj cjelini

Opći cilj je poboljšati izgled šireg i užeg središta grada uređenjem pročelja na nekoliko građevina. Građevine su oštećene ratnim djelovanjima 1991. g. i narušavaju svojim izgledom gradsku jezgru te je neophodna obnova njihovih pročelja. Projektom se namjerava obnoviti vrijednije stilske građevine, značajne u Kulturno-povijesnoj cjelini grada te time ujedno zaustaviti njihovo daljnje propadanje i omogućiti stavljanje u upotrebnu funkciju.

Posebni ciljevi su: izrada projektne dokumentacije i izvedba radova na kulturnim dobrima, uređenje pročelja.

Slika 29. KUĆA DESPOTOVIĆ, Jelačićeva 4 (k.č.br.3821) – uređenje uličnog pročelja sa stolarijom, ulično pročelje 150m², dvorišno 270m²

- A. Konzervatorsko-restauratorska istraživanja s izvješćem,
- B. Izvedbeni projekt s troškovnikom,
- C. Izvedba radova s nadzorom (sveukupno 300.000,00 kn);

Slika 30. KUĆA ANDRIJE BIRO,
Radićeve 66 (k.č.br.3714), uređenje uličnog
pročelja, ulično pročelje 90 m²

- A. Konzervatorsko-restauratorska istraživanja s izvješćem,
- B. Izvedbeni projekt s troškovnikom postoji,
- C. Izvedba radova s nadzorom (sveukupno 215.000,00 kn)

Državni arhiv u Vukovaru je javna ustanova u kulturi koja se bavi čuvanjem, zaštitom, obradom, korištenjem i istraživanjem arhivskog gradiva, uglavnom zapisa ili dokumenata od trajnog značenja za kulturu i povijest Vukovarsko-srijemske županije. Arhiv vrši stručni nadzor nad stvarateljima i imateljima arhivskog i registraturnog gradiva na području Vukovarsko-srijemske županije. Državni arhiv u Vukovaru osnovan je Uredbom Vlade Republike Hrvatske 2007. godine. S radom je počeo 2008. godine, a zapošljava 7 djelatnika. Posluju na dvije lokacije: u Vukovaru, gdje se nalazi Uprava arhiva i u Vinkovcima. Državni arhiv u Vukovaru čuva i arhivsko gradivo povezano s djelovanjem Gradske i Županijske uprave, kao i gradivo koje se odnosi na poslovanje relevantnih poslovnih subjekata na spomenutom području od osamostaljenja Republike Hrvatske tj. od početka procesa mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja. Krajem 2017. godine svečano je otvorena nova zgrada Državnog arhiva u Vukovaru. Obnovu zgrade Državnog arhiva u Vukovaru financirao je Fond. Činom svečane primopredaje arhivskog fonda 2018. Vukovarsko vlastelinstvo, zajedno s preostalim 75 fondova i zbirki iz područja uprave, pravosuđa i gospodarstva, dovršen je proces preuzimanja arhivskog gradiva iz Državnog arhiva u Osijeku. U 2022. Državni arhiv u Vukovaru, nizom kulturnih i znanstvenih manifestacija i događanja, obilježava 15. godišnjicu svoga osnutka i djelovanja. U posjedu Arhiva se nalazi gotovo 800 arhivskih fondova i zbirki, odnosno 2500 d/m arhivskog gradiva. Arhiv nadzire 396 stvaratelja i imatelja arhivskog gradiva.

U okviru programa javnih potreba u području kulture, tehničke kulture i turizma financirano je u prvoj polovici 2021. godine 19 korisnika s 5,18 milijuna kuna, te 34 korisnika u drugoj polovici 2021. za što je izdvojeno nešto više od 5 milijuna kuna. Najviše sredstava (65% u prvoj polovici te 78% u drugoj polovici 2021.) se izdvaja za ključne gradske ustanove u kulturi kao što su Gradska knjižnica Vukovar, Gradski muzej Vukovar te JUK Hrvatski dom Vukovar. Grad također sufinancira djelovanje HAZU i Turističku zajednicu u Vukovaru. U Gradu se redovito odvijaju kulturna događanja u organizaciji Odsjeka za kulturu grada Vukovara, Hrvatskog doma Vukovar, Gradskog muzeja Vukovar, i drugih institucija.

Gradska knjižnica Vukovar obnovljena je 2001. godine. Posjeduje zavidnu knjižnu građu i razinu opremljenosti odjela za odrasle, dječjeg odjela i studijskog odjela, s pratećim sadržajima. Gradska knjižnica u 2022. godini ima 20 zaposlenika i djeluje na četiri lokacije: Centralna knjižnica u Vukovaru i Ogranci: Borovo naselje, Sotin i Lovas. Gradska knjižnica posjeduje 108.365 jedinica knjižnične građe, provodi programske aktivnosti kao što su brzo čitanje, Vaše zdravlje u Vašim rukama, Predavanja iz popularne psihologije i pedagogije, Internetski kriminal, Hrana za dugu mladost, i dr. Organizira brojna događanja kao što su Chill out, Antirecesijski sajam, Jesenji susret s piscima i glumcima, Mjesec hrvatske knjige, S knjigom

točno u sridu, Grad to ste vi, Puzalica, Noć knjige, i dr. U Gradskoj knjižnici upisano je 2022. godine 5.600 članova, od čega 1.500 djece i 4.100 odraslih. U tijeku 2012. godine knjižnične usluge i programe koristi oko 70.000 korisnika. Uz financijsku podršku Američkog Veleposlanstva, Gradska knjižnica provodi projekt „Američkog kutka“ u okvir kojeg se provode besplatni programi i radionice. Od 2016. godine Gradska knjižnica je potpuno informatizirana, a 2019. uloženo je u Digitalnu zbirku knjižnice. Od 2020. godine planirana je cjelokupna energetska obnova prostora Gradske knjižnice Vukovar kroz projekt energetske obnove tvrtke Tehnoston.

Javna ustanova u kulturi Hrvatski dom Vukovar osnovana je 15. veljače 2008. godine, a osnivač je Grad Vukovar. Djelatnost Ustanove čine: priprema i organizacija izvođenja dramskih predstava, glazbeno scenskih događaja, lutkarskih i drugih scenskih djela i predstava gostujućih kazališta i kazališnih 13 družina, organizacija koncerata i drugih manifestacija od interesa za Grad, prezentacija i interpretacija života i rada Lavoslava Ružičke te upravljanje objektima Hrvatski dom i Ružičkina kuća. Ustanova ima jednu posebnu ustrojstvenu jedinicu – Kazališna družina Scena Martin. Ustanova provodi EU projekt Cooltura čija je svrha osigurati potrebna sredstva za razvoj novih kulturnih sadržaja te uključivanje djece i mladih u kulturne aktivnosti, što će omogućiti i njihovu bolju socijalnu integraciju. Ukupna vrijednost projekta je 1.330.560,76 kuna, iznos EU potpore 100%. Važnije manifestacije koje Ustanova provodi su: Festival glumca, Dani smijeha, Kino pod zvijezdama i Vukovarske adventske svečanosti - program u suradnji.

Nakon 15 godina od obnove Hrvatskog doma i Ružičkine kuće uočeni su nedostaci i kvarovi na objektima koje je nužno otkloniti te obnoviti pojedine dijelove kako bi rad mogao nesmetano teći. Oba su objekta zaštićeni spomenici kulture koji zahtijevaju značajna financijska sredstva, budući da svako ulaganje mora biti usklađeno s konzervatorskim uvjetima. U dijelu Hrvatskog doma i aneksu Ružičkine kuće ravna su krovista koja propuštaju vlagu zbog dotrajalosti nakon obnove i nužna je njihova sanacija. Zbog svog položaja ista bi bila pogodna podloga za instalaciju solarnih ploča. Prostori se neprekidno koriste za brojne svrhe te osim redovnih programa prostor se iznajmljuje udrugama i ustanovama na području grada Vukovara. Domaćin su učenicima osnovnih škola iz cijele Hrvatske u sklopu provedbe programa Škole mira koju provodi Memorijalni centar Domovinskog rada Vukovar, prilikom koje je nužno osigurati uz prikladan prostor i odgovarajuću profesionalnu opremu za projekcije.

Amaterska scena Martin godinama uspješno djeluje u Hrvatskom domu Vukovar te okuplja velik broj publike, pružajući i kreirajući kulturni sadržaj svima, bez obzira na dob. Zbog čestih gostovanja i prijevoza scenografije i kostimografije u različita mjesta diljem Vukovarsko-srijemske županije, i drugih gostovanja diljem Hrvatske i šire, potrebno je kombi vozilo. Istovremeno, mogao bi se osigurati redoviti prijevoz učenicima i publici iz Borova naselja čiji svaki dolazak na predstavu iziskuje dodatne troškove prijevoza.

Gradski muzej Vukovara upošljava 22 djelatnika i objekt muzeja od 6.000 m² obnoven je 2011. godine. Stalni postav prezentira arheološku prošlost vukovarskog kraja, povijesni razvoj Vukovara, etnografsku baštinu i tradicijske kulture, Domovinski rat kroz bitku za Vukovar, život vukovaraca u progonstvu te povratak i obnovu života u Vukovaru. Gradski muzej je nakon razminiranja terena, 2001. nastavio arheološka istraživanja Vučedola koja vodi dugogodišnji istraživač dr.sc. Aleksandar Durman. Zahvaljujući rezultatima njegovih istraživanja snimljene su dvije dokumentarne televizijske serije: Vučedol-akropola na Dunavu i organizirane izložbe: Vučedol: 3000 godina prije Kr. u Klovićevim dvorima u Zagrebu, Vučedolski Orion - najstariji europski kalendar u Gradskom muzeju Vukovar, Arheološkom muzeju u Zagrebu i Narodnom

muzeju u Ljubljani te izložbu Zašto svi bogovi metalurgije šepaju - golubica ili jarebica u Gradskom muzeju u Vukovaru i Galeriji Klovićevi dvori u Zagrebu.

Gradski muzej Vukovar sudjeluje u dva projekta u sklopu jedinstvenog projekta Vlade RH, a koje pod nazivom "Obnova i revitalizacija kulturne baštine Ilok-Vukovar-Vučedol", provodi Ministarstvo kulture RH. To su projekti izgradnje Arheološkog parka i Muzeja vučedolske kulture na Vučedolu i projekt otvorenja stalnog postava Gradskog muzeja Vukovar u obnovljenom dvorcu Eltz.

Najpoznatija *kulturna događanja u Vukovaru* su: Festival komorne glazbe, Vukovarske adventske svečanosti, Vukovar Film Festival, Vukovarsko lutkarsko proljeće, Festival Glumca, Bonofest, festival duhovne glazbe, Hip-Hop festival, Vinkovo, Ljeto u Vukovaru-kulturno-zabavna manifestacija, Ružičkini dani, sastanak tehničara i tehnologa Slavonije i Baranje sa dijelom posvećenim promicanju lika i djela Lavoslava Ružičke, i brojne druge pojedinačne izložbe, koncerti, događanja i umjetničke radionice. Od festivala provode se VUF ljetni glazbeni festival, Festival tamburaške glazbe, Vukovar street art, Rolling wheels urbani festival, Obilježavanje mira i tolerancije i VuFis vukovarski festival igre i smijeha. Vukovarsko kino „Borovo“, koje se nalazi u gradskoj četvrti Borovo naselje, jedino je na području Vukovarsko-srijemske županije. Nakon završene obnove objekta „Golubica mall“ (bivša Nama) 2013. je otvoreno kino Cinestar.

Lokalni mediji su Hrvatski radio Vukovar, Radio Dunav, Radio Borovo i Vukovarske novine. Suvremeni oblici komunikacije (internet portali i slično) zahtijevaju daljnju modernizaciju lokalnih medija. Kulturni život grada obogaćuju svojim aktivnostima i raznovrsne udruge u kulturi i amaterska kulturno-umjetnička društva (6 KUD-ova).

2.3.4 Sport

Grad Vukovar temeljem Zakona o sportu osigurava kroz Program javnih potreba u sportu na području grada Vukovara provođenje programa i aktivnosti. Krovna organizacija je Zajednica sportskih udruga Grada Vukovara s 52 članicom, od kojih su 5 pridružene članice. Osigurane su plaće za 2 djelatnika. Na području Zajednice djeluje jedan savez – Nogometno središte Vukovar s 27 članica. Prema podacima Grada trenutno su na području Vukovara registrirana 1354 sportaša od čega ih je 328 sportašice. Isto tako, u klubovima treniraju i djeca (početnici) kojih je svake godine sve veći broj, a trenutno klubovi broje 348 djevojčica i 361 dječaka.

U dodjeli sredstava primjenjuje se Pravilnik o uvjetima i kriterijima za financiranje programa sportskih udruga – klubova grada Vukovara; Pravilnika o kriterijima, mjerilima i postupcima za organizaciju i sufinanciranje sportskih manifestacija na području grada Vukovara; Pravilnik o stipendiranju sportaša; te Kriteriji za sufinanciranje rada stručnog kadra.

U okviru Programa javnih potreba u sportu Grad Vukovar izdvojio je u 2021. godini za 165 korisnika nešto više od 8 milijuna kuna, od čega je 55% odnosno 4,4 milijuna kuna izdvojeno za izgradnju, rekonstrukciju i opremanju sportskih građevina, te 20% ili 1,6 milijuna kuna za gospodarenje i korištenje sportskih građevina kojima upravlja Javna ustanova Sportskih objekti Vukovar. Za provedbu Programa javnih potreba u sportu Grada Vukovara u 2022. godini sukladno izmjenama i dopunama od 7. srpnja 2022. planirano je 9,5 milijuna kuna i u tablici u nastavku je prikazana raspodjela po programskim područjima.

Tablica 26. Program javnih potreba u sportu Grad Vukovar 2021.

Rb.	Programsko područje	Planirani iznos
I.	PROGRAMSKI SADRŽAJ "A"	4.055.078,43 kn
1.	Poticanje i promicanje sporta	528.015,00 kn
2.	Sportske aktivnosti djece i mladeži	80.000,00 kn
3.	Sustav sportskih priprema i natjecanja	734.000,00 kn
4.	Djelovanje sportskih udruga – klubova	2.067.716,37 kn
5.	Sportska rekreacija i sportske aktivnosti osoba s invaliditetom	64.036,85
6.	Zajednica sportskih udruga grada Vukovara	420.000,00
7.	Sportski savezi	161.310,21
II.	PROGRAMSKI SADRŽAJ „B“	5.452.344,30 kn
1.	Zajednički program	86.000,00 kn
2.	Gospodarenje, izgradnja, rekonstrukcija i opremanje sportskih građevina značajnih za Grad Vukovar	2.366.344,30 kn
3.	Gospodarenje i korištenje sportskih građevina kojima upravlja Javna ustanova „Sportski objekti Vukovar“	3.000.000,00 kn
UKUPNO (Programski sadržaj A + B)		9.507.422,73 kn

Izvor: Grad Vukovar, 2022.

Odlukom Gradskog vijeća Grada Vukovara 5. srpnja 2016. godine osnovana je Javna ustanova za upravljanje sportskim objektima grada Vukovara „Sportski objekti Vukovar“ (SOV). Osnovna djelatnost Ustanove je upravljanje i održavanje sportskih građevina u vlasništvu Grada Vukovara, sportska poduka i sportska rekreacija.

Ustanova upravlja sljedećim sportskim objektima i građevinama:

1. Plivalište Vukovar
2. ŠRC Lijeva bara
3. Sportska dvorana Borovo naselje
4. Teniski tereni Vukovar
5. Zemljište za sport i rekreaciju (vanjski sportski tereni Sportske dvorane)
6. ŠC Trpinjska cesta
7. Nogometni stadion Borovo naselje
8. Atletski stadion Vukovar
9. Klizalište Vukovar

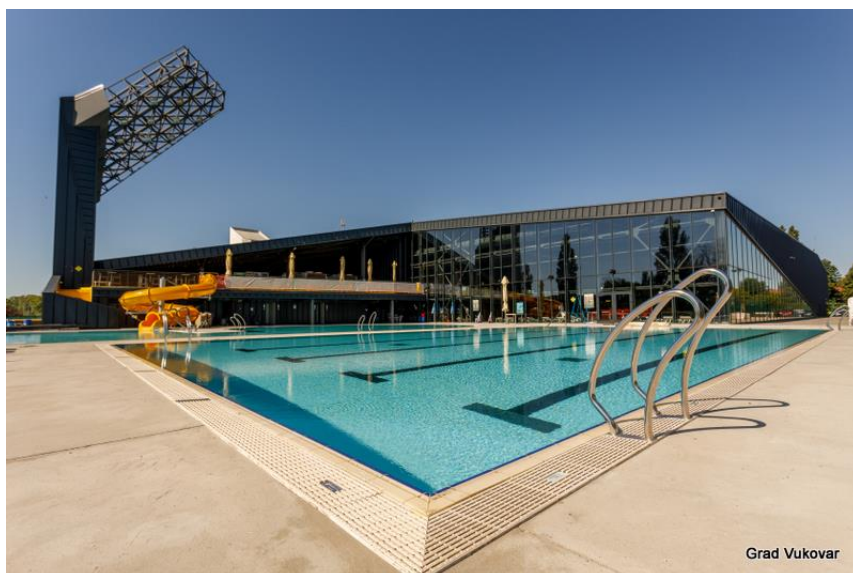
Programi Ustanove pomno se planiraju za svaku godinu, a sve u svrhu razvoja sporta i sportske rekreacije te kvalitete života i zdravlja građana. Jedan od primarnih ciljeva je optimizacija troškova poslovanja Ustanove kao i pronalazak novih načina i metoda racionalnijeg upravljanja rashodima poslovanja, unaprjeđenje i proširenje usluga te povećanje vlastitih izvora financiranja osobito iz EU fondova. U prethodnom razdoblju sudjelovali su kao nositelji ili partneri u čak 9 EU projekata te u nacionalnim i regionalnim projektima čime osiguravaju brojne besplatne i sufinancirane programe za korisnike. U budućnosti im je cilj nastaviti raditi na poboljšanju kvalitete postojećih objekata i proširenju sportskih programa za sve skupine, sportske aktivnosti djece, mladih i odraslih te sportske aktivnosti osoba s invaliditetom.

Kao što je navedeno u *Provedbenom programu grada Vukovara za razdoblje 2021-2024.*, Plivalište Vukovar godišnje bilježi više od 150.000 posjeta, ako tome dodamo više od 50.000 korisnika Sportske dvorane, 8.000 posjetitelja Tenis centra, uz korisnike Klizališta, drugih otvorenih terena dolazimo do zbilja frekventnih lokacija u gradu Vukovaru. Grad Vukovar kroz djelovanje ustanove Sportski objekti Vukovar uspješno nastavlja dugu povijesnu tradiciju

kojom je obilježen kao grad sporta, budući da sport ima punu podršku šire društvene zajednice i prepoznat je kao područje od općeg društvenog interesa, koji pridonosi zajednici kroz mnoge direktne i indirektno koristi.

Jedan od značajnijih projekata izgradnje sportske infrastrukture provedenih u Vukovaru je izgradnja i opremanje Plivališta Vukovar (slika 31.).

Slika 31. Plivalište Vukovar

Izvor: Grad Vukovar, 2022.

Od otvorenja 2017. godine, Plivalište Vukovar je u pet godina posjetilo 652 tisuće korisnika što je više od 130 tisuće korisnika prosječno godišnje, pri čemu je 2021. bila rekordna sa 165 tisuća korisnika i ove brojke svjedoče o najfrekventnijem mjestu u gradu. Plivalište Vukovar je moderan sportsko rekreacijski centar te uz svoje prateće uslužne djelatnosti omogućuje građanima potpuno zadovoljavanje svih potreba za kretanjem, zabavom i ugodnim okruženjem. Prostor Plivališta podijeljen je u tri osnovna segmenta - bazeni, VUgym fitness centar te prostori saune i ugostiteljske ponude. U tom prostoru zajednički interes poslovanja pronašli su i drugi obrtnici upotpunjujući usluge Plivališta. Plivalište Vukovar zbog svoje kvalitetne ponude, osim građana rekreativaca, svakodnevno koriste i brojni sportski klubovi - Plivački i Vaterpolo klub Vukovar, Ženski odbojkaški klub Vukovar, Hrvatski nogometni klub Vukovar 1991, Gimnastički klub Vukovar, Spasilački klub Dunav te povremeno drugi klubovi iz našeg grada i okolice. Vrlo često Plivalište Vukovar domaćin je plivačkim i vaterpolo ekipama koje zbog dobrih uvjeta dolaze na sportske pripreme. Plivalište Vukovar najčešće ugošćuje hrvatsku paraplivačku reprezentaciju i hrvatsku plivačku reprezentaciju.

Sportski objekti Vukovar na Plivalištu provode i 12 svojih redovnih programa koji su podijeljeni na mokre, koji se odvijaju na bazenu i suhe, koji se odvijaju u fitness centru. U okviru Plivališta vrlo je popularna i Rođendaonica.

Poseban trud uloženo je u omogućavanje korištenja Plivališta u doba pandemije. Gledano kroz programske aktivnosti, sadržaje i posjećenost Plivalište je prilagođeno novim uvjetima rada osiguravajući svim korisnicima sigurnost pri tome zadržavajući kvalitetu i raznovrsnost ponude. Interes korisnika za sadržaje koje nude SOV izuzetno je velik, a slika koju Plivalište

stvara o gradu Vukovaru, izuzetno je pozitivna. Sve navedeno ostvareno je prvenstveno zbog stručnosti ljudi koji kreiraju i provode programe na Plivalištu, oslušuju potrebe građana. Grad Vukovar kroz djelovanje ustanove Sportski objekti Vukovar uspješno nastavlja dugu povijesnu tradiciju kojom je obilježen kao grad sporta. Sport u gradu Vukovaru ima punu podršku šire društvene zajednice i prepoznat je kao područje od općeg društvenog interesa, a baš kao takav pridonosi zajednici kroz mnoge direktne i indirektno koristi.

SOV sudjeluje u nizu projekata sufinanciranim iz EU izvora:

- INsport (broj ugovora UP.02.1.1.08.0054); nositelj je Javna ustanova za upravljanje sportskim objektima Grada Vukovara „Sportski objekti Vukovar“, a partneri su Grad Vukovar, OŠ Josipa Matoša Vukovar, Udruga roditelja djece s poteškoćama u razvoju Vukovarski leptirići. Ukupna vrijednost projekta je 1,46 milijuna kuna, a proveden je u razdoblju ožujak 2019. do ožujka 2022. godine. Opći cilj projekta bio je povećati inkluziju djece i mladih s poteškoćama u razvoju u život zajednice kroz sport. Specifični cilj projekta bio je osigurati veću dostupnost sportskih programa i sadržaja za djecu i mlade s poteškoćama u razvoju na području grada Vukovara. Ciljane skupine bile su djeca i mladi s teškoćama u razvoju.
- Sportom kroz život (broj ugovora UP.02.1.1.08.0056); nositelj je Javna ustanova za upravljanje sportskim objektima Grada Vukovara „Sportski objekti Vukovar“, a partner je Grad Vukovar. Ukupna vrijednost projekta bila je 971 tisuća kuna. Projekt je trajao od ožujka 2019. do ožujka 2021. godine. Svrha projekta bila je unaprjeđenje kvalitete života djece iz socijalno ugroženih obitelji s područjima Grada Vukovara s ciljem smanjenja siromaštva i socijalne nejednakosti. Opći cilj bio je povećati dostupnost sportskih sadržaja za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti na području Grada Vukovara. Ciljana skupina bili su djeca i mladi u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti.
- Swim (broj ugovora UP.02.1.2.01.0038); nositelj je Javna ustanova za upravljanje sportskim objektima Grada Vukovara „Sportski objekti Vukovar“. Ukupna vrijednost projekta je 1,4 milijuna kuna, a projekt se provodi od prosinca 2019. do prosinca 2022. godine. Cilj projekta je razvoj novih sportskih sadržaja te povećanje dostupnosti sportskih aktivnosti za djecu od 1. do 4. razreda osnovne škole na području Grada Vukovara. Ciljana skupina jesu Djeca od 1. do 4. razreda osnovne škole na području grada Vukovara.
- Što sve sportom mogu ja! (UP.02.1.1.08.0050); nositelj je Udruga roditelja djece s poteškoćama u razvoju Vukovarski leptirići, a partneri su Javna ustanova za upravljanje sportskim objektima Grada Vukovara „Sportski objekti Vukovar“, Društvo „Naša djeca“ Vukovar, Vukovarsko- srijemska županija. Ukupna vrijednost projekta je 1,5 milijuna kuna. Projekt se provodio u razdoblju od siječnja 2019. do siječnja 2022. godine. Cilj projekta bio je Djeci s teškoćama u razvoju Vukovarsko srijemske županije osigurati preduvjete te izjednačene mogućnosti za sudjelovanje u sportskim aktivnostima. Ciljana skupina jesu djeca s teškoćama u razvoju u dobi od 3 do 18 godina.
- Za jedno – ZAJEDNO! (broj ugovora UP.04.2.1.07.0063); nositelj je Mirovna grupa mladih Dunav, a partneri su Javna ustanova za upravljanje sportskim objektima Grada Vukovara „Sportski objekti Vukovar“, Grad Vukovar, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Centar za poduzetništvo Osijek, Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek, Hrvatski Crveni križ Gradsko društvo Crvenog križa Vukovar, Samo pozitivno udruga za promicanje pozitivnih vrijednosti Vinkovci, Vaterpolo klub Vukovar, Plivački klub Vukovar, Vukovarski triatlon klub, Košarkaški klub “Borovo” Vukovar, Hrvatski rukometni klub “Borovo”. Ukupna vrijednost projekta bila je gotovo 2 milijuna kuna, a projekt se provodio od svibnja 2020. do svibnja 2022. godine. Cilj projekta bio je povećati iskorištenost javnih prostora za društveni život u lokalnoj zajednici kroz civilno-javno partnerstvo i međusektorsku suradnju unaprjeđenjem kapaciteta na razini partnerstva te osiguranjem

- društvenih sadržaja na dobrobit zajednice, osobito u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Ciljana skupina bile su Organizacije civilnog društva i partneri, volonteri, zaposlenici i članovi organizacija civilnog društva, djeca i mladi, građani i lokalna zajednica.
- Plivaj bolje, trči brže i kroz život vozi duže (UP.02.1.2.01.0047); nositelj projekta je Udruga kineziologa grada Vukovara, a partneri su Plivački klub Vukovar, Vaterpolo klub Vukovar, Vukovarski triatlon klub, OŠ Siniše Glavaševića Vukovar, OŠ Dragutina Tadijanovića Vukovar. Ukupna vrijednost projekta bila je 1,26 milijuna kuna, a projekt se provodio od prosinca 2019. do lipnja 2021. godine.
 - Socijalna i motivacijska potpora hrvatskim braniteljima – SIMPA (UP.02.2.2.10.0010); nositelj je Udruga policije vukovarskih branitelja Domovinskog rata grada Vukovara, a partner je Koordinacija udruga proisteklih iz Domovinskog rata grada Vukovara. Ukupna vrijednost projekta bila je 1,87 milijuna kuna i provodio se od veljače 2019. do veljače 2021. godine.
 - GYMNASTICS FOR YOUTH - GYM4U je projekt kandidiran u okviru programa Erasmus+, ključna akcija je Sport, a vrsta aktivnosti: kolaborativna partnerstva, aktivnost je podrška malim kolaborativnim partnerstvima u sportu (Projektna ref.: 622359-EPP-1-2020-1-HR-SPO-SSCP).

Uspješnom provedbom navedenih projekata u području sporta prepoznaje se iznimna važnost sportskih objekata za društveni razvoj grada, kao i suradnju organizacija civilnoga društva.

2.3.5 Civilno društvo, vjerske zajednice i manjine

Grad Vukovar provodi *Program javnih potreba u području društvenih djelatnosti* kojim osigurava financiranje programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge na području grada. Programom su poticani novi načini i postupci jačanja demokratskog ustroja društva, podupirale su se partnerska suradnja i zajedničke aktivnosti udruga, njihovo povezivanje te razmjena iskustava i primjera najbolje prakse. Aktivnom politikom prema djeci i mladima radilo se na unapređivanju položaja djece i mladih, njihovom aktivnom uključivanju u javni život zajednice kroz organizirane oblike djelovanja. U 2021. godini sufinancirani su putem javnog natječaja programi i projekti iz područja zaštite ljudskih prava i razvoja civilnog društva, demokratizacije, zaštite okoliša i održivog razvoja i izvaninstitucionalnog obrazovanja. Zbog pandemije izazvane virusom COVID 19 otkazane su pojedine kulturno turističke manifestacije tijekom 2020. i 2021. godine te su neke udruge otkazale pojedine projektne aktivnosti.

Prema podacima iz Registra udruga Ministarstva pravosuđa i uprave na području Grada Vukovara djeluje 238 aktivnih udruga civilnog društva od kojih je najviše sportskih udruga. Neke od njih opisane su u nastavku.

- *Europski dom* Vukovar udruga je posvećena obnovi i revitalizaciji društvene zajednice u Vukovaru, a aktivnosti su usmjerene ka povećanju tolerancije, zajedništva, komunikacije i pro-europskih načela.
- *Vukovarski institut za mirovna istraživanja i obrazovanje* udruga je angažirana u obrazovanju i davanju psihosocijalne potpore stanovništvu te radu s mladima i osobama s posebnim potrebama. U svom djelovanju povezuju lokalnu i državnu upravu s privatnim sektorom, potiču suradnju na svim razinama i na taj način doprinose lokalnom razvoju. Udruga iskazuje potrebu za financijskom potporom za osnivanje škole zdravog življenja, obiteljskog savjetovišta i provedbu programa za nezaposlene osobe.

- Društvo „Hrvatska žena“ okuplja članice na predavanjima, radionicama, humanitarnim akcijama, kulturno-umjetničkim programima koja pridonose jačanju uloge i mjesta žena u društvu.
- Centar za socijalno podučavanje PRONI također se bavi mladima u Vukovaru nudeći im putem Info centra za mlade obrazovne aktivnosti van sustava redovnog školovanja, savjete, informacije, sudjelovanje na tribinama i radionicama. PRONI u Vukovaru u suradnji s PRONI centrima u drugim gradovima i drugim institucijama sudjeluje u istraživanjima vezanim za mlade, organizira okrugle stolove, parlaonice i slično, a intenzivirana je i međunarodna suradnja.

Među aktivnije civilne udruge svrstavaju se i Mirovna grupa mladih „Dunav“, Udruga za zaštitu životinja „Daj šapu“, PROANIMA kreativka-udruga za kreativno osmišljavanje slobodnog vremena djece i VUKA Vukovarska udruga kulturnog aktivizma. Civilne udruge u Vukovaru bave se raznovrsnim aktivnostima što ukazuje na perspektivan razvoj civilnog društva u gradu.

U Vukovaru postoji više *vjerskih zajednica*: rimokatolička, pravoslavna, evanđeosko-pentekostna, kršćansko-adventistička, grkokatolička i islamska. Najzastupljenija je rimokatolička, pa pravoslavna crkva. U Vukovaru djeluju i udruge nacionalnih manjina Mađara, Nijemaca i Austrijanaca, Rusina i Ukrajinaca.

2.3.6 Civilna zaštita

Civilna zaštita nalazi se pod djelokrugom rada Ravnateljstva civilne zaštite, Područnog ureda civilne zaštite Osijek, Službe civilne zaštite Vukovar. Unutar Ministarstva unutarnjih poslova RH s 1. siječnjem 2019. godine ustrojeno je Ravnateljstvo civilne zaštite, u sklopu kojeg su ustrojene Područni uredi civilne zaštite te Službe civilne zaštite. Između ostalog, tijekom 2018. godine Služba civilne zaštite primila je 66.000 poziva na broj 112. Služba civilne zaštite na raspolaganju je svim građanima, a Grad Vukovar će nastojati pružiti svu potrebnu logističku pomoć s ciljem da Služba i u budućnosti bude na vrlo visokoj razini učinkovitosti te na raspolaganju svim građanima Vukovarsko-srijemske županije.

Prema analizi stanja civilne zaštite grada Vukovara iz 2021. godine, Stožer civilne zaštite čine 12 članova, a načelnik stožera civilne zaštite je gradonačelnik. Plan djelovanja civilne zaštite donesen je 2019. godine i usklađen je s procjenom rizika od velikih nesreća za grad Vukovar. Postrojba civilne zaštite opće namjene ima 42 obveznika. Grad Vukovar potpisao je sporazum o sufinanciranju opremanja i osposobljavanja operativnih snaga i udruga od interesa za sustav civilne zaštite za razdoblje 2020.-2024. Sporazum su potpisali 5 gradova i županija.

U Vatrogasnoj zajednici grada Vukovara djeluje aktivno Javna vatrogasna postrojba (JVP) i dva dobrovoljna vatrogasna društva (DVD Vukovar i DVD Sotin). Planom zaštite od požara grada Vukovara utvrđene su zadaće i područje djelovanja Javne vatrogasne postrojbe i dobrovoljnih vatrogasnih društava. JVP Vukovar je sa svojim raspoloživim kapacitetima sudjelovala na vježbama operativnih snaga kao i na vlastitim vježbama u svrhu unaprjeđivanja samog rada i poboljšanja osposobljenosti vatrogasaca kao i postrojbe u cjelini. Uz 38 profesionalnih vatrogasaca na raspolaganju je 15 dobrovoljnih vatrogasaca DVD Vukovar koji se uključuju u aktivnosti JVP Vukovar. Postrojba je u potpunosti opremljena vozilima. Grad Vukovar je u proračunu za 2021. godinu izdvojio 6,3 milijuna kuna za rad Javne vatrogasne postrojbe. JVP u svom radu koristi plovilo za spašavanje ljudi na vodi i iz vode. JVP raspolaže

tlačnom crpkom HYDRO SUB 60 čiji je protok 20 tisuća litara u minuti i koristi se za crpljenje vode u poplavama.

Pravne osobe za sustav civilne zaštite jesu Komunalac d.o.o., Vodovod grada Vukovara d.o.o. Vukovar, te Tehno stan Vukovar. Okosnicu sustava zaštite i spašavanja čine službe i pravne osobe koje imaju zadaće u sustavu zaštite i spašavanja. Aktivnosti prilikom angažiranja na poslovima zaštite i spašavanja uključuju Dom zdravlja Vukovar, Lučka kapetanija Vukovar, Veterinarske stanice Vukovar, HEP terenska jedinica Vukovar, Hrvatske vode, VGO Osijek, ured Vukovar; Hrvatski crveni križ, Centar za socijalnu skrb, Vukovar, te Hrvatske gorske službe.

2.3.7 Zdravstvo

Stanovnicima grada Vukovara osigurane su zdravstvene usluge i usluge socijalne skrbi. Za unapređenje zdravstvene zaštite u Gradu Vukovaru zadužen je Upravni odjel za društvene djelatnosti, a na razini Vukovarsko-srijemske županije je odgovornost koordinacije zdravstvenih ustanova. Prema podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje na području regionalnog ureda Vinkovci 2021. godine bilo je 160.027 osiguranika što je 1,1% manje nego prethodne godine. O zdravstvu brine niz ustanova od kojih dio pruža izravne usluge zdravstvene zaštite, a dio je nadležan za javno zdravstvo, unaprjeđenje zaštite zdravlja građana, provedbu prava zdravstvene zaštite i druge aktivnosti vezane za funkcioniranje sustava zdravstva u Vukovaru.

Dom zdravlja Vukovar je zdravstvena ustanova čiji je osnivač Županija Vukovarsko-srijemska te pruža zdravstvene usluge na području od Iloka do šire okolice Vukovara na površini većoj od 500 km². Zdravstvene ambulante nalaze se u Domu zdravlja koji djeluje na dvije lokacije - na Sajmištu i u Borovu naselju. Stanovništvu su u ambulantomama na raspolaganju liječnici opće prakse, stomatolozi, ginekolozi, pedijatri, te ortodont.

Središnje ustanove za zdravstvenu skrb u Vukovaru su Nacionalna memorijalna bolnica Vukovar (NMB) i Dom zdravlja Vukovar. Dok su zgrade Opće bolnice Vukovar najvećim dijelom obnovljene, nužna je sanacija zgrada Doma zdravlja. Veliki problem s kojim se susreću obje ustanove je deficitarnost i velika fluktuacija medicinskog kadra.

Nacionalna memorijalna bolnica Vukovar je pravni sljednik Opće županijske bolnice Vukovar i bolnice hrvatskih veterana.⁵ Odlukom o proglašenju Zakona o prijenosu osnivačkih prava nad Općom županijskom bolnicom Vukovar i bolnicom hrvatskih veterana na Republiku Hrvatsku (NN 25/2020) osnivač postaje Republika Hrvatska. Stupanjem na snagu Zakona o prijenosu osnivačkih prava nad Općom županijskom bolnicom Vukovar i bolnicom hrvatskih veterana na Republiku Hrvatsku prava i dužnosti osnivača u ime RH obavljat će Vlada Republike Hrvatske putem Ministarstva zdravstva. Sukladno odredbama zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 150/08) NMB Vukovar je ustanova na sekundarnoj razini zdravstvene zaštite u kojoj se obavljaju djelatnosti: bolničkog liječenja, specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite, dnevne bolničke opskrbe u okviru ambulatnog liječenja, medicinsko-biokemijski laboratorij, bolničkog ljekarništva. Svojom djelatnošću NMB Vukovar osigurava zdravstvenu zaštitu osiguranicima s područja Vukovarsko-srijemske Županije (50 000 osiguranika što čini 32% od ukupno osiguranih osoba u Vukovarsko-srijemskoj županiji), kao i svim osiguranicima iz

⁵ Vlada Republike Hrvatske je 25.08.2022. prihvatila prijedlog da se Nacionalna memorijalna bolnica Vukovar preimenuje u Nacionalnu memorijalnu bolnicu 'Dr. Juraj Njavro' Vukovar.

ostalim županijama kojima je potrebna zdravstvena zaštita. Ugovorom s HZZO-om, a temeljem javne zdravstvene mreže, utvrđeni su kapaciteti obzirom na vrstu zdravstvene djelatnosti. Sukladno tome NMB Vukovar ima ugovoreno 106 postelja za liječenje akutnih bolesti, 20 postelja za produženo liječenje, 5 postelja za liječenje kroničnih bolesti kao i 114 stolaca dnevnih bolnica. Na dan 30.09.2021. godine je u NMB Vukovar zaposleno ukupno 683 djelatnika od čega je zdravstvenih djelatnika 531 odnosno 78%, a nezdravstvenih djelatnika 1,52 odnosno 22%. U NMB Vukovar specijalizaciju obavlja 40 doktora medicine i 1 magistra farmacije. Prema Financijskom planu NMB za 2022. s projekcijama za 2023. i 2024. godinu, investicije u zdravstvenu infrastrukturu predviđene su kao što je prikazano u tablici 27. u nastavku:

Tablica 27. Financijski plan NMB do 2024. godine (u kunama)

	2021.	2022.	2023.	2024.
Investicije u zdravstvenu infrastrukturu	4.776.317,00	4.956.474,00	5.510.474,00	5.532.621,00
Izravna kapitalna ulaganja	4.422.478,00	4.121.474,00	4.631.474,00	4.641.474,00
Administracija i upravljanje	181.133.478,00	150.146.737,00	149.948.205,00	151.236.163,00

Izvor: NMB, Plan poslovanja 2022. i projekcija za 2023. i 2024. godinu, prosinac 2021.

Sredstva za *Izravna kapitalna ulaganja* namijenjena su obnavljanju dotrajale medicinske opreme i nabavci suvremene medicinske opreme koja će omogućiti pružanje adekvatne zdravstvene skrbi osiguranicima, prema planu nabave za 2022. godinu. Planirani i projicirani iznosi su usklađeni s limitima koje je dostavilo Ministarstvo zdravstva za NMB.

Specifičnost Vukovara i okolice jest da se radi o posebnom dijelu ratom razorene Hrvatske gdje se procjenjuje da čak 70% stanovništva ima posebne potrebe u smislu starosti, bolesti ili su žrtve rata. Za usporedbu, u područjima Hrvatske koja nisu imala takve razorne posljedice rata, prosječno 10-12% populacije čine osobe s takvim posebnim potrebama. Dio osoba s posebnim potrebama čine osobe s invaliditetom. Prema podacima Hrvatskoj zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) i Analize stanja Plana razvoja Vukovarsko-srijemske županije 2021.-2027. na području VSŽ 2021. živi 21.365 osoba s invaliditetom, od čega je 13.519 osoba muškog spola (63% od ukupnog broja osoba s invaliditetom), a 7.846 ženskog spola (37% od ukupnog broja osoba s invaliditetom). Invaliditet je prisutan u svim dobnim skupinama, a najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11.161 (52% od ukupnog broja osoba s invaliditetom) je u dobnoj skupini 20-64 godine. VSŽ ima nešto povoljnije pokazatelje prevalencije osoba s invaliditetom u ukupnom broju stanovnika (14,2%) u odnosu na nacionalni prosjek (14,4%) te se nalazi na 13. mjestu od svih županija RH po udjelu osoba s invaliditetom u populaciji. Posebne potrebe imaju žrtve rata, bilo osobno bilo kao članovi obitelji, stradalnici izravno ili oni koji su traumatizirani posljedicama rata. Te osobe zahtijevaju institucionaliziranu i sustavnu medicinsku pomoć koja se može adekvatno pružiti u okviru Centra za rehabilitaciju žrtava rata. U ožujku 2022. godine u Osijeku je otvoren regionalni centar za veterane Domovinskog rata. Regionalni centar za savjetodavnu i psihosocijalnu podršku veterana iz Domovinskog rata, vrijedan više od dva milijuna kuna, uređen i opremljen je u suradnji s američkim veleposlanstvom u Hrvatskoj

2.3.8 Socijalna skrb

U Gradu Vukovaru osigurana je pomoć najugroženijem stanovništvu. *Upravni odjel za društvene djelatnosti* obavlja poslove kojima se osiguravaju potrebe građana u području *socijalne skrbi*.

Tablica 28. Ostvarena prava socijalnih pomoći Centra za socijalnu skrb, Vukovar (2021.)

Naziv pomoći	Br. korisnika mjesečna razina	Utrošena sredstva I.-XII.2021	Udio u ukup. naknadama
<i>Dopl. za pomoć i njegu</i>	707	4.849.232	17%
Doplatak-puni iznos	494	3.661.689	
Doplatak-smanjeni iznos	213	1.187.543	
<i>Jednokratna pomoć</i>	57	588.490	2%
Jednokratna pomoć u novcu	42	577.780	
Pogrebni troš. korisnika	15	10.710	
<i>Osobna invalidnina</i>	390	6.881.423	24%
Osobna invalidnina puni	390	6.881.423	
<i>Smj. u udomit. obitelj</i>	250	4.097.352	14%
Smještaj- djeca	73	1.839.762	
Smještaj- odrasli	66	2.118.231	
Smještaj za osob. potrebe	111	139.359	
<i>Os. socijalna nak. i pomoć</i>	81	1.159.246	4%
Jedn. dod. za slučaj smrti	2	104.512	
Usluge odvjetnika i pravnog savjetovanja	1	109.115	
Troškovi vještačenja-obitelj	2	24.680	
Troškovi vještačenja-posl.spos.	14	304.165	
Usluge starateljstva	1	2.598	
Nadzor nad rod. skrbi	1		
Mjera stručne pomoći i potpore	46	358.500	
Mjera intenzivne str. pomoći	10	133.000	
Ostvarenje osobnih odnosa	2	20.400	
Usluge platnog prometa	1	97.716	
Izvan sudska nagodba	1	4.560	
<i>Osposobljavanje za samostalan život i rad</i>	15	68.420	0%
Naknada do zaposlenja	15	68.420	
<i>Naknade u vezi s obrazovanjem</i>	2	91.876	0%
Financijska potpora studentima	1	76.000	
Novčana pomoć za pokriće tr. prijevoza	1	15.876	
<i>Osobna naknada udom.</i>	107	1.044.050	4%
Osobna naknada udom.	104	908.390	
Naknada za standardno udomiteljstvo	3	135.660	
<i>Zajamčena minimalana naknada</i>	533	6.198.405	21%
Zajamčena minimalna naknada	533	6.198.405	
<i>Privr. uzdr. djeteta</i>	33	264.134	1%
PZU djeteta	33	264.134	
<i>Naknada roditelju –njegovatelju</i>	62	3.972.759	14%
Naknada roditelju –njegovatelju	62	3.972.759	
SVEUKUPNO	2.237	29.215.387	100%

Izvor: Centar za socijalnu skrb Vukovar, 2022.

Isti odjel zadužen je i za poslove kulture i tehničke kulture, poslove koji se odnose na ljudska prava, ravnopravnost spolova, prava nacionalnih manjina, odnose s vjerskim zajednicama i razvojem civilnog društva, promicanja zaštite i unaprjeđenja kvalitete življenja i unaprjeđenja zdravstvene zaštite. Brigu o socijalno ugroženim stanovnicima i invalidima u Vukovaru vode humanitarne udruge i udruge socijalne skrbi, posebno kroz projekte deinstitucionalizacije.

Centar za socijalnu skrb Vukovar nadležan je za područje gradova Vukovara i Iloka te općina Bogdanovci, Borovo, Lovas, Tompojevci, Tovarnik, Trpinja i Negoslavci sa pripadajućim

naseljima. Mjesna nadležnost Centra u cijelosti se odvija na području od posebne državne skrbi. Centar organiziran je na način da se poslovi obavljaju u sjedištu Centra i dio poslova u Podružnici u Iloku te dio poslova u Podružnici Obiteljski centar. Podružnica Obiteljski centar djeluje u Vukovaru od travnja 2015. godine. Podružnica obiteljski centar obavlja dio djelatnosti Centra i to: savjetodavnu ulogu koja se odnosi na brak, roditeljstvo, obiteljske i partnerske odnose, razvoj socijalizacijskih vještina djece i mladih, razvoj komunikacije i tolerancije u mladenačkim i partnerskim odnosima, organizira i provodi edukacije posvojitelja, obiteljsku medijaciju, potiče volonterski rad, potiče programske aktivnosti namijenjenih edukaciji i promidžbi obiteljskih vrijednosti te obavlja poslove vezane uz obavljanje djelatnosti dadilje. Tokom 2021. godine nastavljena je suradnja kroz projekte i aktivnosti sa Domom za starije i nemoćne Ilok, kroz projekt „Prijevoz starijih osoba u gradu Iloku“, Udrugom „Breza“ Osijek kroz projekt „Together“, UZOSIO- Golubicom kroz projekat „Možemo i mi“ Crvenim križem, Udrugom „Žena“ Vukovar, Konjičkim klubom „Dunavski raj“ Vukovar, Europskim domom, Društvom multiple skleroze Vukovarsko-srijemske županije kao i ostalim udrugama na području Vukovara i županije. U nastavku je tablica s podacima o broju korisnika i vrstama pomoći te utrošenim sredstvima na području djelovanja Centra za socijalnu skrb, Vukovar.

Tablica 29. Vrste pomoći isplaćene u razdoblju 2015.-2021. godine

Rbr.	Vrsta (oblik) pomoći	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
1.	Zajamčena minimalna naknada	11.658.243 kn	11.371.171 kn	10.193.614 kn	8.760.668 kn	7.303.315 kn	6.967.869 kn	6.198.405 kn
2.	Doplatak za pomoć i njegu	2.361.525 kn	2.533.195 kn	2.764.478 kn	2.986.302 kn	3.789.693 kn	4.136.91 kn	4.849.232 kn
3.	Skrb izvan vlastite obitelji	3.791.551 kn	4.016,56 kn	4.029.669 kn	3.899.348 kn	4.162.181 kn	4.014.025 kn	4.097.352 kn
4.	Jednokratna novčana pomoć	420.145 kn	462.343,00 kn	460.254 kn	529.451 kn	546.000 kn	522.400 kn	588.490 kn
5.	Osobna invalidnina	4.380.352 kn	4.005.255 kn	4.428.527 kn	5.019.237 kn	5.168.865 kn	6.456.666 kn	6.881.423 kn
6.	Naknada roditelju njegovatelju	1.668.026 kn	1.803.774 kn	1.929.983 kn	2.122.631 kn	2.288.932 kn	3.192.911 kn	3.972.759 kn
7.	Osobna naknada udomitelju	578.672 kn	611.436 kn	613.304 kn	600.589	999.629 kn	1.043.036 kn	1.044.050 kn
8.	Pomoć za uzdrž. djeteta	518.317 kn	471.117 kn	383.606 kn	323.830 kn	220.046 kn	412.592 kn	264.134 kn
9.	Prijevoz učenika srednjih škola	10.980 kn	16.148 kn	15.976 kn	15.876 kn	15.876 kn	15.876 kn	15.876 kn
10.	Naknada za redovito studiranje	26.760,00 kn	65.890 kn	8.000 kn	44.000 kn	56.000 kn	76.000 kn	76.000 kn
11.	Ostale naknade i pomoći	947.800 kn	804.633 kn	597.283 kn	766.902 kn	927.954 kn	1.048.903 kn	1.159.246 kn
12.	Naknada do zaposlenja	128.318 kn	124.792 kn	125.830 kn	105.638 kn	95.266 kn	84.041 kn	68.420 kn
	UKUPNO	26.490.689,00	26.286.313 kn	25.565.934	25.188.371	25.571.257	27.971.226	29.215.387

Izvor: Centar za socijalnu skrb, Vukovar, 2022.

Kroz programe Grada Vukovara, pravo na pomoć imaju samci, obitelji i samohrani roditelji, a provode se sljedeći oblici socijalne skrbi:

- pomoć za podmirenje troškova stanovanja
- pomoć za novorođenčad
- materijalne pomoći za predškolsku djecu (pomoć za prehranu, subvencioniranje cijene za smještaj u vrtiće i ostalo)
- materijalne pomoći za školsku djecu (školski obrok, produženi boravak, udžbenici, stipendije, ljetovanja, zimovanja i ostali oblici)
- materijalne pomoći za studente (stipendije, trošak studentskog života)
- materijalne pomoći za umirovljenike (novčana mjesečna pomoć, ostali oblici)
- subvencioniranje troškova prijevoza (OŠ, SŠ, studenti, umirovljenici, ostale kategorije)
- pomoć i njega u kući (usluge pomoći u kući, subvencioniranje dostave hrane, ostali oblici)

- subvencioniranje smještaja (prenoćišta, ustanove socijalne skrbi)
- zdravstvena zaštita
- pravo na posebnu zaštitu sudionika Domovinskog rata
- ukop nezbrinutih osoba
- ostali oblici jednokratne pomoći (novčane pomoći u prevladavanju posebnih poteškoća, paketi hrane i higijenskih potrepština osobama na socijalnoj skrbi, pomoć obiteljima sa većim brojem djece, i sl.)
- prehrana u pučkim kuhinjama
- sufinanciranje civilnog društva (za starije i nemoćne, za mlade, za osobe s invaliditetom, za socijalno ugrožene građane)

Socijalni program Grada Vukovara obuhvaća 8336 korisnika u 2021. godine i za program je izdvojeno iz gradskog proračuna 4,47 milijuna kuna u prvoj polovici 2021. te 3.1 milijuna kuna u drugoj polovici 2021. godine. Program obuhvaća naknade za troškove stanovanja, troškove ogrijeva, dječje ljetovanje, božićnice za umirovljenike, naknade za božićne blagdane, naknade za novorođenče, pučku kuhinju, prijevoz za starije osobe, sredstva za Gradsko društvo crvenog križa te druge oblike naknada od interesa za Grad.

Kroz Program u području društvenih djelatnosti u prvoj polovici 2021. godine financirano je 64 korisnika u iznosu od 1,4 milijuna kuna iz proračuna Grada Vukovara. A u drugoj polovici 2021. godine financirano je dodatnih 23 korisnika sa 525 tisuće kuna. U okviru Programa financirane su usluge kod pružatelja usluga za djecu s poteškoćama u razvoju, tekuće donacije udrugama, potpore radu vijećima nacionalnih manjina, redovnu djelatnost Crvenog križa, službu traženja, vatrogasna zajednica, zaštita potrošača, te obilježavanje važnijih obljetnica i očuvanje uspomena na domovinski rat, te tekuće donacije udrugama proisteklim iz Domovinskog rata i održavanje Doma branitelja.

U gradu Vukovaru postoji *Dom za starije i nemoćne osobe* koji je obnovljen 2007. godine, smještajnog kapaciteta 108 osoba. U okviru stalnog smještaja Dom pruža usluge stanovanja, prehrane, njege, brige o zdravlju, socijalnog rada, psihosocijalne rehabilitacije, fizikalnu terapiju, radnu terapiju, radne aktivnosti, aktivnog provođenje vremena i organiziranog prijevoza, ovisno o utvrđenim potrebama i izboru korisnika. Također, pruža usluge poludnevnog i cjelodnevnog boravka, pomoći i njege u kući, te smještaj za oboljele od Alzheimerove demencije i drugih demencija (raniji stadiji bolesti).

Grad Vukovar u okviru brige za stare i nemoćne provodi EU projekt „Pokloni mi osmijeh II“ sufinanciran u 100%-tnom iznosu bespovratnih sredstava iz Europskog socijalnog fonda, u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. Vrijednost projekta iznosi 4.877.060,00 kuna. Kroz ovaj projekt zaposleno je 55 žena pripadnica ciljane skupine koje će 12 mjeseci pružati uslugu potpore i podrške te higijenske potrepštine za 330 starijih i nemoćnih osoba i osoba u nepovoljnom položaju na području grada Vukovara, čime se doprinosi poboljšanju kvalitete njihovog života i povećanju socijalne uključenosti. Dugi niz godina s ciljem unaprjeđenja kvalitete života starijih osoba Grad Vukovar u ljetnim mjesecima za 2.000 umirovljenika organizira odlazak na izlet u Bizovačke toplice.

U procesu deinstitucionalizacije potrebna su ulaganja u odgovarajuću infrastrukturu i kojim bi se osiguralo proširenje i uređenje kapaciteta organiziranog stanovanja. Projekt priprema UZOSIO Golubica Vukovar i svrha mu je unapređenje socijalne infrastrukture radi osiguranja uvjeta za provođenje deinstitucionalizacije i prevenciju institucionalizacije. Planirano je uređenje i opremanje 2 stana u vlasništvu Udruge za organizirano stanovanje uz postojeće 2

stambene zajednice, ukupno čini raspoloživo 4 stambenih zajednica za organizirano stanovanje za ukupno 22 korisnika u vlasništvu prijavitelja. Uređenjem prostora zajednica doprinosi se razvoju mreže socijalne usluge organiziranog stanovanja. Doprinos ovog projekta je osiguranje kapaciteta za povećanje broja korisnika socijalnih usluga kod prijavitelja za novih 4 odraslih osoba s invaliditetom.

2.3.9 Branitelji i njihove obitelji

Vukovarski branitelji i stradalnici i njihove obitelji posebna su skupina kojoj treba posvetiti svu moguću pažnju kako bi im se barem dijelom nadoknadilo sve što su braneci Vukovar i Hrvatsku izgubili ili propustili u pogledu zdravlja, radne sposobnosti, obrazovanja i zaposlenja.

Zakonom zajamčena prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i njihove obitelji u nadležnosti su Ministarstva hrvatskih branitelja Republike Hrvatske (MHB). MHB obavlja upravne i stručne poslove koji se odnose na pravni položaj, rješavanje pravnog položaja i drugih pitanja hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata (dalje: HRVI) i mirnodopskih vojnih invalida, hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, članova obitelji smrtno stradalog ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, mirnodopskih i civilnih invalida Drugog svjetskog rata te članova njihovih obitelji i osoba stradalih na obavljanju obvezne vojne službe od 15. svibnja 1945. godine do 17. kolovoza 1990. godine i članova njihovih obitelji te osoba stradalih u obavljanju vojnih i redarstvenih dužnosti u stranoj zemlji u okviru mirovnih misija. MBH obavlja stručne poslove usmjerene promicanju vrijednosti Domovinskog rata i očuvanju digniteta njegovih sudionika i stradalnika, obilježavanju mjesta stradavanja, unaprijeđenju opsega sveobuhvatne skrbi, poticanju projekata u cilju poboljšanja kvalitete življenja, povećanju stupnja obrazovanja i konkurentnosti hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji te upoznavanju šire javnosti sa svim značajnim događajima i mjestima iz Domovinskog rata. U djelokrugu Ministarstva obavljaju se stručni i drugi poslovi koji se odnose na traženje nestalih osoba iz Domovinskog rata, organizaciju ekshumacija masovnih i pojedinačnih grobnica na području Republike Hrvatske, prikupljanje i obradu podataka o ekshumiranim žrtvama u cilju identifikacije te organizaciju identifikacije posmrtnih ostataka žrtava i njihovu sahranu. Ministarstvo obavlja i poslove koji se odnose na očuvanje spomena na žrtve Drugog svjetskog rata i poslijeratnog razdoblja. U nadležnosti Ministarstva je *Javna ustanova Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar*.

Služba za opću upravu u Vukovarsko-srijemskoj županiji nadležan je za provođenje Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i rješava zahtjeve za ostvarivanje njihovih prava sukladno nacionalnim mjerama u okviru djelokruga Ministarstva hrvatskih branitelja. Služba provodi godišnji plan javnog natječaja za sufinanciranje programa udruga iz Domovinskog rata. Također, zaprima zahtjeve za: usluge osoba za pružanje njege i pomoći HRVI⁶ 100% I skupine; ukop hrvatskih branitelja; jednokratnu novčanu pomoć; utvrđivanje činjenice je li rana, ozljeda, ili bolest neposredna posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta RH; priznavanje statusa HRVI; priznavanje prava na besplatne udžbenike; te naknadu za nezaposlene.

Vukovarskim braniteljima i obiteljima branitelja, osim potpore temeljem zakonom zajamčenih prava, nužna je i dodatna potpora. Ona se kvalitetno ne može pružati pojedinačno niti neformalnim skupinama, i stoga se institucionalizirano pomažu udruge proizašle iz

⁶ Status hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata (HRVI).

Domovinskog rata financiranjem njihovih potreba i aktivnosti. Grad Vukovar u svom Proračunu za 2022. godinu izdvaja 290.000,00 kn za područje vezano uz branitelje.

Tablica 30. Program za branitelje u 2022. godini

Branitelji	Iznos
Promicanje vrijednosti Domovinskog rata i unaprjeđenje kvalitete života i pružanje psihosocijalne pomoći braniteljima, stradalnicima, invalidima i obiteljima poginulih i nestalih hrvatskih branitelja	160.000,00
Obilježavanje važnih obljetnica i očuvanja uspomena na Domovinski rat	55.000,00
Obilježavanja u organizaciji Savjeta za branitelje	60.000,00
Održavanje Doma branitelja	15.000,00
Ukupno	290.000,00

Izvor: Grad Vukovar, 2022.

Grad Vukovar sudjeluje u financiranju 15 braniteljskih udruga proisteklih iz Domovinskog rata s područja grada Vukovara.

Javna ustanova *Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar (MCDR Vukovar)* institucija je osnovana Uredbom Vlade Republike Hrvatske koja čuva sjećanje na Domovinski rat i Bitku za Vukovar kroz memorijalne, obrazovne, znanstvene, turističke i međunarodne djelatnosti. Ustanova je počela s radom u siječnju 2014. godine. Jedna od osnovnih aktivnosti MCDR-a Vukovar provedba je programa obveznih jednodnevnih i dvodnevnih posjeta Vukovaru učenika osmih razreda osnovnih škola iz cijele Republike Hrvatske. Kroz program učenici se educiraju o vrijednostima Domovinskog rata i značaja Bitke za Vukovar u obrani teritorijalne cjelovitosti i suvereniteta Republike Hrvatske, a što obuhvaća i posjećivanje memorijalnih mjesta na širem području grada Vukovara. MCDR Vukovar upravlja i održava određene memorijalne lokacije na širem području grada Vukovara. Osim navedenog, u program upoznavanja s vrijednostima Domovinskog rata i Bitke za Vukovar koje provodi MCDR Vukovar uključeni su i: Spomenik na Trgu žrtava Ovčare, Spomen obilježje masovne grobnice žrtava iz Domovinskog rata Ovčara, Križ na Lužcu, Središnji križ, Spomen obilježje Bogdanovci, Spomen obilježje Kukuruzni put, Spomen obilježje Sotin-Skendera, Spomenik 12 redarstvenika, Spomen obilježje masovne grobnice Nova ulica. MCDR Vukovar posebnu pozornost pridaje obilježavanju obljetnica, upravljanju i održavanju objekata, prikupljanju, obradi i prezentaciji memorijalno-dokumentacijskog gradiva u vezi s Domovinskim ratom, prikupljanju i čuvanju artefakata iz Domovinskog rata, pripremi i opremanju stalnog tematsko-kronološkog postava, uređenju i opremanju mjesta sjećanja te revitalizaciji već postavljenih vanjskih i unutarnjih eksponata, kao i promociji vrijednosti Domovinskog rata.

Projekt „Posjet učenika osmih razreda Vukovaru“ obuhvaća sve osnovne škole Republike Hrvatske te u njemu od 2016. godine sudjeluje oko 40 000 učenika osmih razreda i njihovih pratitelja svake školske godine. Učenici kroz predavanja i obilazak memorijalnih lokacija na širem području grada Vukovara uče o Domovinskom ratu i Bitci za Vukovar. Učenici obilaze Spomen dom hrvatskih branitelja na Trpinjskoj cesti, izložbene postave u krugu Memorijalnog centra, Mjesto sjećanja – Vukovarsku bolnicu 91, Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata, Spomen dom Ovčaru, masovnu grobnicu na Ovčari, hangare Veleprometa, ruševine Borovo Commerca, spomen obilježje Kukuruzni put – Put spasa te crkvu sv. Filipa i Jakova. Također, učenici uče i o kulturnoj baštini grada Vukovara obilazeći Gradski muzej Vukovar i Muzej vučedolske kulture. MCDR Vukovar financira prijevoz, prehranu, smještaj i ulaznice za

sve učenike te oni ne snose nikakve troškove terenske nastave. Učenici su smješteni u hostelu koji ima kapacitet od 330 kreveta, a prehrana im je organizirana u restoranu, koji se kao i hostel nalazi u sklopu Memorijalnog centra. Prema podacima ih Provedbenog programa MHB 2021.-2024., od osnutka Ustanove, Vukovar je u sklopu projekta „Posjet učenika osmih razreda Vukovaru“ posjetilo 160 561 učenika osmih razreda i njihovih pratitelja.

Tablica 31. Projekt „Posjet učenika osmih razreda Vukovaru“

ŠKOLSKA GODINA	UČENICI I PRATITELJI
2014./2015.*	6093
2015./2016.	16 722
2016./2017.	36 831
2017./2018.	34 721
2018./2019.	38 709
2019./2020.	26 698
2020./2021.	603
2021./2022.	32 972

Izvor: MCDR Vukovar, 2022.

*2014/2015 pilot-projekt „Posjet učenika osmih razreda Vukovaru“ u kojem su sudjelovali učenici iz slavonskih županija. Pilot projekt je prerastao u nacionalni projekt.

Javna ustanova MCDR Vukovar čuva sjećanje na Domovinski rat i Bitku za Vukovar kroz memorijalne, obrazovne, znanstvene, turističke i međunarodne djelatnosti. Kroz upoznavanje posjetitelja s vrijednostima Domovinskog rata i Bitke za Vukovar povezuje memorijalne objekte koji su njenoj nadležnosti: Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar, Spomen dom Ovčara i Spomen dom hrvatskih branitelja na Trpinjskoj cesti. Primarna djelatnost Javne ustanove MCDR Vukovar provedba je programa obvezne terenske nastave predmeta Povijest za učenike osmih razreda svih osnovnih škola u Republici Hrvatskoj.

Tablica 32. Broj posjetitelja Memorijalnom centru domovinskog rata i spomen domovima

GODINA	BROJ POSJETITELJA		
	MCDRVU	Spomen dom Ovčara	Spomen dom hrvatskih branitelja na Trpinjskoj cesti
2018.	20 096	/	25 478
2019. *	23 422	26 531	28 066
2020.	7 653	18 007	10 062
2021.	20 060	38 013	20 920
2022. **	7 593	22 220	10 772

Izvor: MCDR Vukovar, 2022.

* Od 17. ožujka do 4. svibnja 2019. su Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar, Spomen dom Ovčara i Spomen dom hrvatskih branitelja na Trpinjskoj cesti bili zatvoreni za posjetitelje zbog epidemije COVID-19. Podaci o broju posjetitelja za Spomen dom Ovčara je od rujna do prosinca 2019.g. kada je upravljanje objektom preuzela Javna ustanova „Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar“.

** Podaci o broju posjetitelja se odnose na razdoblje od siječnja do srpnja 2022.

MCDR Vukovar predstavlja središnju točku svih aktivnosti, lokaliteta i organizacija povezanih sa sjećanjem na Domovinski rat i na tragediju Vukovara. Turistički segment uključuje individualne i skupne posjete, a posjetitelji mogu razgledati nekoliko postava:

- Izložba „Bitka za Vukovar“:
- Rekonstrukcija srpskih koncentracijskih logora „Stajicevo“ i „Begejci
- Izložba pješackog naoružanja korištenog u Domovinskom ratu
- Ekspoziti na otvorenom (razno topničko, raketno-topničko i oklopno naoružanje korišteno u Domovinskom ratu)
- Simulacija bojnog polja „Ojačana brigada u obrani“
- Prikaz minskog polja
- Virtualna stvarnost „Samostalni zrakoplovni vod“

Spomen dom Ovčara čuva sjećanje na ranjenike i civile odvedene iz vukovarske bolnice, zatvorene i mučene u bivšem poljoprivrednom hangaru, a potom pogubljene. Najveći dio zarobljenika pogubljen je nedaleko od hangara kamo su ih pod okriljem tame odvozili na egzekuciju. Danas je hangar pretvoren u spomen-dom u kojemu se nalaze fotografije i imena osoba koje su ondje provele svoje posljednje sate života, kao i njihovi osobni predmeti.

Spomen dom hrvatskih branitelja na Trpinjskoj cesti izrađen je u Borovu naselju kraj mjesne zajednice u kojoj je 1991. godine bilo zapovjedništvo toga dijela grada u znak sjećanja na sve poginule pripadnike 204. vukovarske brigade. Zgrada je napravljena u obliku čvrsto stisnute šake koja simbolizira snagu kojom se Vukovar branio od agresije. U središtu je ponor s kupolom uništenog tenka bivše JNA, a oko njega su ispisana imena svih poginulih pripadnika 204. vukovarske brigade. Na 12 zidnih ekrana mogu se vidjeti ratne fotografije i videosnimke ratnih događanja te čuti ratna izvješća. Ispred spomen-doma stoji tenk kao znak sile koju su slomili hrabri branitelji te bista Blage Zadre, junaka grada Vukovara koji se borio i vodio branitelje upravo u tom dijelu grada.

Hrvatsko društvo logoraša srpskih koncentracijskih logora registrirana je u Zagrebu a djeluje u Vukovaru putem ogranka Grada Vukovara, podružnice Vukovarsko-srijemske županije u Vukovaru i Centra za istraživanje ratnih zločina, Vukovar. Hrvatsko društvo logoraša zastupa interese svih logoraša na području Vukovara, pomaže i razvija aktivnosti članstva na očuvanju stečevina Domovinskog rata, a posebice spoznaja i događanja u vezi sa zatočeništvom u srpskim koncentracijskim logorima. Udruga ima 3200 članova i za svoje članove organizira razne radionice, sportska natjecanja, obilježavanja Dana logoraša i drugih datuma vezanih uz Domovinski rat, te daje pomoć oboljelim logorašima, obiteljima logoraša i oboljelima od PTSP-a.

Udruga *HVIDR-a* je dragovoljna udruga hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, koji su se udružili radi zaštite i promicanja zajedničkih nacionalnih, humanitarnih, socijalnih, zdravstvenih, športskih, kulturnih i drugih interesa i ciljeva, te zajedničkih uvjerenja, bez namjere stjecanja dobiti. Cilj Udruge HVIDR-a Vukovar je socijalna i pravna zaštita njenih članova. Na području grada Vukovara prema podacima Ureda državne uprave evidentirano je oko 2.000 hrvatskih ratnih vojnih invalida. U Udruzi HVIDR-a Vukovar djeluje oko 500 članova. Temeljne udruge HVIDR-a grada Vukovara, Vinkovaca, Županje, Iloka i Otoka udružene su u Županijsku zajednicu udruga HVIDR-a na području Vukovarsko – srijemske županije (700 članova), koja je pravna osoba udružena u Zajednicu županijskih zajednica HVIDR-a Republike Hrvatske. Zajednica udruga HVIDR-a Vukovarsko – srijemske županije nema zaposlenih osoba. Čelnici i ostali članovi udruge su volonteri angažirani na organizaciji športskih natjecanja, druženju djece branitelja te obilježavanju obljetnica.

Udruga dragovoljaca veterana Domovinskog rata Grada Vukovara osnovana je radi zbližavanja branitelja i članova njihovih obitelji, obilježavanje obljetnica, pomoći u rješavanju otvorenih pitanja branitelja i članova njihovih obitelji, te okuplja 400 članova.

Udruga nezavisni dragovoljci hrvatski-Ogranak Vukovar okuplja 35 članova na aktivnostima očuvanja stečevina Domovinskog rata.

Udruga maloljetnih dragovoljaca Domovinskog rata RH je nevladina, nestranačka, braniteljska udruga proizašla iz Domovinskog rata. Djeluje na području RH i šire. Članovi su osobe koje su u dobi od 14 do 17 godina početkom agresije na područje RH dragovoljno izravno stupile u borbu u sklopu oružanih formacija RH (HV-a, HOS-a, Policije) i tako provele najmanje 100 dana ukoliko prije toga nisu bile ranjene ili oboljele. Udruga broji preko 800 članova diljem Hrvatske (u Vukovaru je 90 članova) i ima podružnice u Osijeku, Vinkovcima, Zadru, Splitu, Zagrebu i Petrinji. Udruga štiti maloljetne branitelje i njihove obitelji u ostvarivanju zakonskih prava i promiče njihove zajedničke nacionalne, humanitarne, socijalne, zdravstvene, športske, kulturne i druge interese i ciljeve i zajednička uvjerenja, bez namjere stjecanja financijskih dobiti. Udruga nema zaposlenih osoba. Čelnici i ostali članovi udruge su volonteri.

Udruga umirovljenika MUP-a vukovarskih branitelja Domovinskog rata je braniteljska i umirovljenička udruga čiji su članovi od 1990. godine do pada branili grad Vukovar kao pričuvni ili djelatni pripadnici MUP-a. Udruga ima 300 članova i temeljna zadaća udruge je skrb o vukovarskim braniteljima koji su u sustavu MUP-a branili Vukovar.

Hrvatska udruga vukovarskih branitelja iz Domovinskog rata «Vukovar '91» je dragovoljna, vanstranačka udruga osoba koje su kao hrvatski branitelji aktivno branili Vukovar od 1. rujna, a najkasnije od 18. studenoga 1991. godine, kao i onih hrvatskih branitelja koji su se uključili u obranu grada Vukovara prije 1. rujna 1991. godine, a ostali ga braniti do 18. studenoga 1991. godine. Članovi Udruge okupili su se radi zaštite i promicanja zajedničkih nacionalnih, humanitarnih, socijalnih, zdravstvenih, športskih, kulturnih i drugih interesa i ciljeva, te zajedničkih uvjerenja. HUVBDR-a «Vukovar '91» djeluje na području Republike Hrvatske, u ograncima. HUVBDR-a «Vukovar '91» nema zaposlenih osoba. Čelnici i ostali članovi udruge su volonteri. Udruga obilježava značajne datume u spomen na Domovinski rat, te organizira športska natjecanja i predavanja za djecu o opasnostima minskog okruženja.

Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata Grada Vukovara ima podružnice po cijeloj Hrvatskoj. Sjedište je u Vukovaru. Okuplja 600 članova. Osnovni ciljevi Udruge su očuvanje digniteta Domovinskog rata, spomen na poginule roditelje te pomoć svoj djeci poginulih i nestalih hrvatskih branitelja u ostvarivanju svojih prava koja im pripadaju po Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji. Udruga nema zaposlenih osoba. Čelnici i ostali članovi udruge su volonteri. U Vukovaru provode program radionica za mlade (kompjutorski tečajevi i sl.).

Hrvatska udruga roditelja poginulih branitelja Domovinskog rata Grada Vukovara brine o roditeljima poginulih branitelja i obilježavanju grobova njihove djece, kao i očuvanju spomena na Domovinski rat, posebno značajnih mjesta u okolici Vukovara. Udruga okuplja 150 članova i vodi brigu o roditeljima poginulih branitelja.

Udruga udovica hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata RH - Grad Vukovara je vanstranačka udruga žena čiji su muževi poginuli u Domovinskom ratu kao hrvatski branitelji. Udruga okuplja i djecu udovica koja su izgubila očeve tijekom Domovinskog rata. Ima 125 članica, a

u djelatnosti Udruge uključeno je i 20 djece. Udruga štiti udovice i njihovu djecu u ostvarivanju zakonskih prava i promiče zajedničke nacionalne, humanitarne, socijalne, zdravstvene, športske, kulturne i druge interese i ciljeve i zajednička uvjerenja, bez namjere stjecanja financijskih dobiti. Udruga udovica nema zaposlenih osoba. Čelnice i ostale članice su volonterke.

«*Vukovarske majke*» - udruga roditelja i obitelji zarobljenih i nasilno odvedenih hrvatskih branitelja je nevladina, nestranačka udruga koja svim pravno dozvoljenim sredstvima traži istinu o nestalim hrvatskim braniteljima i žrtvama Domovinskog rata, pomaže članovima u ostvarivanju statusnih prava i provodi projekte kojima se čuva sjećanje na Domovinski rat. Članovi udruge volonterski djeluju u dva ureda u Vukovaru i Puli, a u sjedištu u Zagrebu je zaposlena jedna osoba. Članstvo u udruzi je dragovoljno, a čine ga članovi obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja kao i oni koji su u međuvremenu riješili sudbine svojih najmilijih, te podupirući članovi. Udruga ima 330 članova, od toga 130 u Vukovaru, 30 u Puli i 170 u Zagrebu. Najviše tijelo udruge je Skupština, a radom rukovodi predsjednik udruge, dva dopredsjednika i osam članova Izvršnog odbora, od kojih je jedan tajnik, svi sa mandatom od dvije godine.

Zajednica povratnika Hrvatske – Županije Vukovarsko-srijemske okuplja oko deset tisuća članova, a svoje aktivnosti usmjerava ka povratku prognanika, obnovi obiteljskih kuća i gospodarstvu.

Najviše potreba braniteljske udruge su iskazale i u dijelu svojih aktivnosti vezanih za očuvanje spomena na Domovinski rat, od prikupljanja i očuvanja dokumentacije, postavljanja stalnih obavijesnih ploča s najvažnijim informacijama o gradu Vukovaru u Domovinskom ratu, te obilježavanja spomeničkih objekata na mjestima stradavanja (izgradnja mrtvačnice na memorijalnom groblju žrtava iz Domovinskog rata; izgradnja više memorijalnih i spomen obilježja za sve smrtno stradale hrvatske branitelje, zatočene i nestale; uređenje «Kukuruznog puta – Puta spasa» Vukovar – Nuštar s postajama križnog puta i drugo).

2.3.10 Realizacija projekata u području obnove i razvoja društva grada Vukovara

PIP – Ciljevi 2. Društvo, 4. Zdravstvo i socijalna skrb, 5. Branitelji i obitelj	Mjerna jed.	2014.-2020.
Ukupna vrijednost plana na razini cilja	kn	1.211.447.509,84 kn
Ukupna vrijednost realizacije na razini cilja	kn	408.991.128,83 kn
Ukupno projekata:	broj	194
- Realizirano 100%	broj	55
- Projekti se nastavljaju 2021.-2025.	broj	117
- Projekti od koji se odustalo	broj	20

2.3.11 SWOT analiza obnove i razvoja društva grada Vukovara

Snage	Slabosti
Dostupnost predškolskog odgoja, osnovnoškolskog i srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja	Nedostatni kapaciteti vrtića
Obnovljeni vrtići i osnovne škole	Nedostatno opremljeni kabineti za informatiku, biologiju, fiziku, kemiju i sl. u srednjim školama
Raspoloživost visokoškolskih programa	Deficit kadrova u obrazovanju, znanosti i istraživanju
Dostupni programi cjeloživotnog obrazovanja	Nedostaju kapaciteti za odgovarajući studentski standard (npr. studentski smještaj – studentski dom)
Mogućnost stipendiranja visokog obrazovanja, poslijediplomskih studija i cjeloživotnog obrazovanja	Ponuda programa cjeloživotnog obrazovanja nije dovoljno široka
Postajanje ustanova koje se bave znanstveno-istraživačkim radom	Kulturna baština nije u dovoljnoj mjeri iskorištena za promidžbu i stvaranje identiteta grada, kao i razvoj turizma (npr. Vučedol)
Bogata kulturna baština i institucije koje su aktivne na zaštiti i obnovi	Nedovoljna zainteresiranost stanovništva za dodatne programe obrazovanja i slobodnih aktivnosti
Obnovljena i nova sportska infrastruktura, te raznovrsni športski i klubova tehničke kulture na raspolaganju korisnicima svih generacija	Općenito niska društvena svijest o nužnosti aktivnog rada civilnog sektora
Prisutnost medija osigurava kvalitetno informiranje i praćenje društvenog života grada	Nedostatne mogućnosti daljnjeg obrazovanja djelatnika Doma zdravlja
Aktivna prisutnost vjerskih zajednica	Nedostajuće određene usluge i oprema specijalističke dijagnostike kao i informatičke opreme u zdravstvu
Dostupnost usluga primarne zdravstvene zaštite stanovnicima grada Vukovara	Nedostatni specijalistički liječnički kadar i/ili prateće medicinsko osoblje
Objekti opće bolnice obnovljeni, modernizirani i osigurane usluge	Neadekvatna medicinska skrb osoba s posebnim potrebama-žrtava rata
Dostupnost usluga specijalističke dijagnostike	Nedovoljna uključenost svih socijalno ugroženih skupina u programe socijalne pomoći
Dostupnost pratećih zdravstvenih usluga (sanitetski prijevoz, ljekarne)	Nedostatna opremljenost institucija socijalne skrbi (objekti i oprema Centra za socijalnu skrb i Crvenog križa)
Provode se programi socijalne pomoći socijalno ugroženom dijelu stanovništva	Nedostatni kapaciteti za smještaj starijih i nemoćnih osoba, te nedostatak hospicija
Programi grada Vukovara za socijalnu zaštitu obitelji i djece	Potrebe socijalno ugroženog stanovništva sve više rastu

Humanitarne i udruge socijalne skrbi pomažu socijalno ugroženom stanovništvu	Nezadovoljavajuća osposobljenost braniteljskih udruga za formuliranje i prijavu izglednih projekata
Angažiranost braniteljskih udruga u podizanju kvalitete života i integraciji branitelja i obitelji u svakodnevni život i rad; u liječenju posljedica stradanja u Domovinskom ratu, i drugim aktivnostima koje proističu iz njihovih formalnih statuta	Nedovoljno prisutni sveobuhvatni programi pomoći oboljelima od PTSP-a, resocijalizacije i integracije branitelja i njihovih obitelji u društveni i gospodarski život Vukovara
Postojanje programa za okupljanje, športska druženja i obilježavanje spomena na Domovinski rat	
Prilike	Prijetnje
Zainteresiranost privatnog sektora za rastuće potrebe u obrazovanju	Nedostatno financiranje društvenih djelatnosti uslijed krize i smanjenog proračunskog financiranja
Mogućnost javno-privatnog partnerstva u društvenim djelatnostima	Nizak životni standard je prepreka većem korištenju dodatnih programa obrazovanja i aktivnosti u slobodno vrijeme
Dostupnost izvora financiranja EU i mogućnost zajedničkog prijavljivanja projekata i prekogranične suradnje	Nedostatak specijalističkog liječničkog kadra u RH
Status branitelja određen posebnim zakonima i propisima	Utjecaj gospodarske krize na porast socijalno ugroženih skupina
Kontinuirano financiranje kroz programe i potpore Ministarstva hrvatskih branitelja RH	Nezadovoljavajuća percepcija braniteljskog položaja
Održavanje Memorijalnog centra i spomen područja	
Sredstva pomoći i podrške na raspolaganju (npr. donacije)	

3. VIZIJA, MISIJA I STRATEŠKI OKVIR

Plan i program obnove i razvoja grada Vukovara do 2025. godine predstavlja integrirani strateški razvojni dokument koji objedinjuje ciljeve obnove i razvoja lokalne jedinice i nacionalne razvojne ciljeve na osnovi posebnog Zakona za grad Vukovar kao i Zakona o strateškom planiranju i upravljanju Republike Hrvatske. Plan i program usklađen je sa strateškim ciljevima Nacionalne razvojne Strategije Republike Hrvatske 2030. kao i razvojnim ciljevima Europske unije za novo programsko razdoblje 2021.-2027. Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara je nacionalna razvojna institucija koja u ime Vlade Republike Hrvatske na lokalnoj razini ima poseban zadatak brinuti o provedbi Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara u suglasju s lokalnim stanovništvom i vlastima.

Osnovni elementi svakog strateškog dokumenta, pa tako i Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara do 2025. godine, jesu dugoročna razvojna vizija, misija koja govori o poslanju glavnog provoditelja razvojnog dokumenta, jasno strukturirani opći i posebni ciljevi koji se nastoje do 2025. godine postići provedbom mjera koje se ostvaruju kroz projekte, programe i aktivnosti. Vizija, misija, strateški i posebni ciljevi s mjerama Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara do 2025. godine predstavljeni su u nastavku.

3.1 Vizija i misija

VIZIJA obnove i razvoja grada Vukovara u daljnjoj budućnosti:

„Vukovar – otporan, održiv i uključiv Grad u kojem sve generacije rado i dobro žive“

MISIJA Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara u postizanju vizije i ciljeva:

„Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara priprema i koordinira provedbu Plana i programa, kroz financijsku i savjetodavnu podršku institucijama, organizacijama, poduzetnicima i građanima u provedbi razvojnih projekata na području grada Vukovara.“

3.2 Ciljevi i mjere

OPĆI STRATEŠKI CILJ

„U gradu Vukovaru osigurani su preduvjeti za otporan, održiv i uključiv rast i razvoj.“

POSEBNI CILJEVI

1. Prostor i okoliš

„Održiv prostorni razvoj i energetska učinkovit, prometno povezan grad okrenut zelenim tehnologijama i očuvanju okoliša“

2. Gospodarstvo

„Inovativno gospodarstvo usmjereno na revitalizaciju industrije i iskorištenje razvojnih potencijala“

3. Društvo

„Zdrav, uključiv i kulturni Grad s trajno očuvanim spomenom na Vukovar-Grad heroj“

MJERE

1. Prostor i infrastruktura: „Održiv prostorni razvoj i energetska učinkovit, prometno povezan grad okrenut zelenim tehnologijama i očuvanju okoliša“
 - 1.1. *Zelenim tehnologijama doprinijeti kvaliteti života i očuvanju okoliša u gradu Vukovaru*
 - 1.2. *Valorizirana kulturna i prirodna baština u obnovljenom gradu*
 - 1.3. *Prometna i komunalna infrastruktura održavana i modernizirana*
 - 1.4. *Luka Vukovar modernizirana i povećani kapaciteti*
 - 1.5. *Energetska tranzicija grada Vukovara*
 - 1.6. *Digitalizacija u razvoju prostorne infrastrukture*

2. Gospodarstvo: „Inovativno gospodarstvo usmjereno na revitalizaciju industrije i iskorištenje razvojnih potencijala“
 - 2.1. *Ulaganja u inovacije, digitalizaciju i nove zelene tehnologije*
 - 2.2. *Stvoreni preduvjeti za ulaganja u reindustrijalizaciju*
 - 2.3. *Ojačani i korišteni razvojni potencijali u turizmu i poljoprivredi*
 - 2.4. *Snažna potpora malom i srednjem poduzetništvu putem poticaja, poduzetničke infrastrukture i programa financiranja*
 - 2.5. *Smanjen deficit na tržištu rada aktivnim mjerama obrazovanja i privlačenjem stručnih kadrova*

3. Društvo: „Zdrav, uključiv i kulturni Grad s trajno očuvanim spomenom na Vukovar-Grad heroj“
 - 3.1. *Provedba digitalizacije u pružanju javnih usluga*
 - 3.2. *Unaprijeđena kvaliteta života mladih u gradu Vukovaru*
 - 3.3. *Postignuta viša razina standarda opremljenosti odgojno-obrazovnih ustanova*
 - 3.4. *Potaknuto cjeloživotno učenje i usklađeni obrazovni programi s potrebama tržišta rada*
 - 3.5. *Kontinuiran razvoj kulture, sporta i civilnog sektora*
 - 3.6. *Očuvane vrijednosti nacionalnih manjina*
 - 3.7. *Kvalitetna zdravstvena i socijalna skrb pružena korisnicima u odgovarajuće opremljenim objektima uz kvalificirane kadrove*
 - 3.8. *Unaprijeđena kvaliteta života branitelja i njihovih obitelji, te kontinuirano promicanje vrijednosti domovinskog rata u gradu Vukovaru*

3.3 Pokazatelji uspješnosti

Pokazatelji učinka ostvarenja Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara do 2025.

Opći cilj: „U gradu Vukovaru osigurani su preduvjeti za otporan, održiv i uključiv rast i razvoj.“

Opis pokazatelja učinka	Izvor	Mjerna jed.	Polazna vrijednost 2021.	Ciljana vrijednost 2025.
Održiv grad: Količina miješanog komunalnog otpada u gradu Vukovaru	Komunalac d.o.o. Vukovar	tona god.	5889	4120
Otporan grad: Registrirani poduzetnici na području grada Vukovara	FINA	broj	616	750
Uključiv grad: Broj nezaposlenih mladih (15-29)	HZZ Vukovar	broj	327	275

Pokazatelji ishoda za ostvarenje posebnih ciljeva i pokazatelji rezultata za ostvarenje mjera Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara do 2025.

Poseban cilj i mjere	Opis pokazatelja ishoda/ rezultata	Mjerna jed.	Polazna vrijednost (2014-2020.)	2021.-2022.	Ciljana vrijednost (2021.-2025.)
<i>PODRUČJE PRIORITETA OBNOVE I RAZVOJA: PROSTOR I OKOLIŠ</i>					
PC1. Održiv prostorni razvoj i energetski učinkovit, prometno povezan grad okrenut zelenim tehnologijama i očuvanju okoliša	Obnovljena i nova zelena i energetski učinkovita infrastruktura stavljena u funkciju	Broj objekata/lokacija u funkciji	27	33	54
M1.1. Zelenim tehnologijama doprinijeti kvaliteti života i očuvanju okoliša u gradu Vukovaru	Primijenjena zelena tehnologija u infrastrukturnim rješenjima	broj projekata	2	5	7
M1.2. Valorizirana kulturna i prirodna baština u obnovljenom gradu	Obnovljena i očuvana kulturna i prirodna baština	broj projekata	6	10	13
M1.3. Prometna i komunalna infrastruktura	Funkcionalna prometna i	broj projekata	12	13	17

Poseban cilj i mjere	Opis pokazatelja ishoda/ rezultata	Mjerna jed.	Polazna vrijednost (2014-2020.)	2021.-2022.	Ciljana vrijednost (2021.-2025.)
održavana i modernizirana	komunalna infrastruktura				
M1.4. Luka Vukovar modernizirana i povećani kapaciteti	Međunarodna Luka Vukovar uspješno posluje	broj projekata	0	0	2
M1.5. Energetska tranzicija grada Vukovara	Primijenjena energetska učinkovita rješenja	broj projekata	6	5	10
M1.6 Digitalizacija u razvoju prostorne infrastrukture	Digitalizacija u razvoju prostorne infrastrukture	broj projekata	1	0	5
PODRUČJE PRIORITETA OBNOVE I RAZVOJA: GOSPODARSTVO					
PC2. Inovativno gospodarstvo usmjereno na revitalizaciju industrije i iskorištenje razvojnih potencijala	Realizirani gospodarski razvojni projekti	Broj projekata	662	221	687
PC2.1 Ulaganja u inovacije, digitalizaciju i nove zelene tehnologije	Realizirana ulaganja u nove tehnologije	broj projekata	5	0	10
M2.2 Stvoreni preduvjeti za ulaganja u reindustrijalizaciju	Realizirana ulaganja u reindustrijalizaciju	broj projekata	9	0	10
M2.3 Ojačani i korišteni razvojni potencijali u turizmu i poljoprivredi	Realizirana ulaganja u turizmu i poljoprivredi	broj projekata	6	0	8
M2.4 Snažna potpora malom i srednjem poduzetništvu putem poticaja, poduzetničke infrastrukture i programa financiranja	Proveden programi dodjele poticaja, financiranja i sufinanciranja razvoja poduzetničke infrastrukture	broj javnih poziva	13	6	8
M2.5 Ukupno sufinancirani	Sufinancirani projekti i potpore	broj projekata	629	215	650

Poseban cilj i mjere	Opis pokazatelja ishoda/ rezultata	Mjerna jed.	Polazna vrijednost (2014-2020.)	2021.-2022.	Ciljana vrijednost (2021.-2025.)
projekti i potpore malom i srednjem poduzetništvu	malom i srednjem poduzetništvu				
M2.6 Smanjen deficit na tržištu rada aktivnim mjerama obrazovanja i privlačenjem stručnih kadrova	Proveden program obrazovanja i privlačenjem stručnih kadrova	broj projekata	0	0	1
<i>PODRUČJE PRIORITETA OBNOVE I RAZVOJA: DRUŠTVO</i>					
PC 3. Zdrav, uključiv i kulturni Grad s trajno očuvanim spomenom na Vukovar-Grad heroj	Provedeni projekti koji doprinose unapređenju kvalitete života po svim aspektima društvenog razvoja	Broj projekata	50	51	84
PC 3.1 Provedba digitalizacije u pružanju javnih usluga	Provedba digitalizacije u pružanju javnih usluga	broj projekata	5	0	10
PC 3.2 Unaprijeđena kvaliteta života mladih u gradu Vukovaru	Unaprijeđena kvaliteta života mladih u gradu Vukovaru	broj projekata	4	8	10
PC 3.3 Postignuta viša razina standarda opremljenosti odgojno-obrazovnih ustanova	Postignuta viša razina standarda opremljenosti odgojno-obrazovnih ustanova	broj projekata	11	11	15
PC 3.4 Potaknuto cjeloživotno učenje i usklađeni obrazovni programi s potrebama tržišta rada	Potaknuto cjeloživotno učenje i usklađeni obrazovni programi s potrebama tržišta rada	broj projekata	0	0	1

Poseban cilj i mjere	Opis pokazatelja ishoda/ rezultata	Mjerna jed.	Polazna vrijednost (2014-2020.)	2021.-2022.	Ciljana vrijednost (2021.-2025.)
PC 3.5 Kontinuiran razvoj kulture, sporta i civilnog sektora te civilne zaštite	Kontinuiran razvoj kulture, sporta i civilnog sektora te civilne zaštite	broj projekata	7	15	23
PC 3.6 Očuvane vrijednosti nacionalnih manjina	Očuvane vrijednosti nacionalnih manjina	broj projekata	3	3	5
PC 3.7 Kvalitetna zdravstvena i socijalna skrb pružena korisnicima u odgovarajuće opremljenim objektima uz kvalificirane kadrove	Kvalitetna zdravstvena i socijalna skrb pružena korisnicima u odgovarajuće opremljenim objektima uz kvalificirane kadrove	broj projekata	5	6	8
PC 3.8 Unaprjeđena kvaliteta života branitelja i njihovih obitelji, te kontinuirano promicanje vrijednosti domovinskog rata u gradu Vukovaru	Unaprjeđena kvaliteta života branitelja i njihovih obitelji, te kontinuirano promicanje vrijednosti domovinskog rata u gradu Vukovaru	broj projekata	15	8	15

Napomena: Na razini realizacije projekata pratit će se postignuće izravnih rezultata koje će prijavitelji projekata navoditi u prijavama projekata. Pokazatelji izravnih rezultata za svaki projekt koji će sufinancirati Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara biti će obuhvaćeni ugovorom temeljem podataka koje će dostaviti prijavitelj prilikom kandidiranja projekata za financiranje. Za svaki projekt očekuje se 1-3 pokazatelja izravnih rezultata uz jasno navođenje mjernih jedinica.

4. USKLADENOST SA STRATEŠKIM PLANSKIM AKTIMA RH I EU

4.1 Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske 2030.

Strateški cilj 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima – U opisu strateškog cilja ističe se da se glavna razvojna pitanja slabije razvijenih područja u Hrvatskoj odnose na nepovoljnu gospodarsku strukturu koju obilježavaju slaba uloga privatnog sektora i velika prisutnost državnog sektora, nedovoljno razvijen ljudski kapital, niska kultura poduzetništva, nedovoljno učinkovite institucije, depopulacija, iseljavanje i starenje stanovništva. U mnogim su slučajevima temeljni uzroci nerazvijenosti i depopulacije stanovništva izravno povezani s ratnim stradanjima, velikim gubitkom stanovništva i visinom štete nastale tijekom Domovinskog rata. Najistaknutiji primjer je Grad Vukovar, koji je u ratu pretrpio velike ljudske gubitke i strašnu devastaciju svoje javne i poslovne infrastrukture.

4.2 Provedbeni program Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije 2021.-2024.

Realizacija Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara do 2025. godine doprinosi realizaciji Provedbenog programa Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u mandatnom razdoblju 2021. do 2024. kroz Mjeru 10. Obnova i razvoj gospodarstva i infrastrukture grada Vukovara koja se veže uz realizaciju cilja 4.2. Ravnomjeran regionalni razvoj i decentralizacija *Programa Vlade Republike Hrvatske 2020.-2024.*

Mjera 10. Obnova i razvoj gospodarstva i infrastrukture grada Vukovara - Obnova i razvoj gospodarstva i infrastrukture Grada Vukovara je mjera za društveno i ekonomsko oživljavanje grada Vukovara s naglaskom na obnovu i izgradnju gospodarstva i prateće infrastrukture. Svrha mjere je održavanje postojećih i otvaranje novih radnih mjesta i razvoj prometne, komunalne i društvene infrastrukture Grada Vukovara. Provedbom ove mjere želi se utvrditi konkurentno, okolišno i socijalno odgovorno gospodarstvo zasnovano na znanju i okrenuto izvozu koje osigurava rast tržišta s dodanom vrijednosti, nova i dobro plaćena radna mjesta i bolje i pravednije društvo, kao i povećati konkurentnosti vukovarskog gospodarstva. Malo i srednje poduzetništvo će se financirati kroz bespovratna sredstva za prijenos i uvođenje novih inovativnih tehnologija, razvoj novih proizvoda, višu kvalitetu proizvodnje, proizvodnju s visokom dodanom vrijednosti i proizvodnju koja je manje zahtjevnja za potrošnju energije i sirovina. Neposredna podrška malim i srednjim poduzetnicima bit će provedena s naglaskom na poticanje ulaganja u aktivnosti usmjerene prema izvozu, jačanje poslovnog sektora kroz provedbu poslovnih „start-up“ inicijativa, omogućavanje inovativnih ekoloških rješenja i optimizaciju energije i efikasnosti izvora, povećanje razina produktivnosti, povećanje ulaganja u društva u proizvodnom sektoru i uvođenje rezultata istraživanja i razvoja u proizvodnju kroz povezivanje poduzetničkog, znanstvenog (obrazovnog) i javnog sektora i povezivanje u interesne asocijacije. Potpora obuhvaća sve vidove konkurentnosti: produktivnost, kvalitetu, privlačnost potrošačima i marketinšku podršku radi pomoći u izlasku na nova tržišta (sa stanovišta prostora i potražnje).

Nositelj provedbe: Fond za obnovu i razvoj Grada Vukovara, a sredstva se na godišnjoj razini planiraju u okviru proračunskog programa 2902 Razvoj potpomognutih područja, proračunske aktivnosti: A900002, K900001.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 10. na nacionalnoj razini vežu se uz realizaciju posebnih ciljeva Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara kroz realizaciju posebnih ciljeva kojima su obuhvaćeni infrastrukturni projekti u razvojnom području Prostor i okoliš; zatim projekti vezani uz ekonomsko oživljavanje grada Vukovara obuhvaćeni su programima sufinanciranja projekata poduzetnika kao i projekata gospodarske infrastrukture; te društveno oživljavanje grada Vukovara obuhvaćeno je projektima u području društvenog razvoja. Ostvarenje Plana i programa doprinosi realizaciji Mjere 10. ovisno o raspoloživim financijskim sredstvima Državnog proračuna na godišnjoj razini kao i interesu i spremnosti prijavitelja na javne pozive/natječaje za sufinanciranje projekata poduzetnika, Grada Vukovara, javnih poduzeća, ustanova i organizacija koje djeluju na području grada Vukovara. Ukupan broj realiziranih projekata u okviru posebnih ciljeva 1, 2 i 3 doprinose ostvarenju pokazatelja „Broj sufinanciranih projekata za potporu MSP, za otvaranje novih radnih mjesta i razvoj prometne, komunalne i društvene infrastrukture grada Vukovara“, te pokazatelja „Broj sufinanciranih projekata opremanja odgojno obrazovnih ustanova u gradu Vukovaru“ navedenih uz Mjeru 10. Provedbenog programa MRRFEU 2021.-2024 .

Ciljevi i mjere Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara do 2025. godine sadržajno su usklađeni sa strateškim dokumentima višeg reda, a na operativnoj razini će se svaki predlagatelj projekta osvrnuti i na relevantne programske dokumente, prioritete i mjere te pomno pratiti pojedine natječajne procedure. Isto se odnosi i na buduće strateške razvojne dokumente koji se donose na razini Republike Hrvatske, kako u okviru provedbe nacionalnih strateških i posebnih ciljeva tako i onih usklađenih na međunarodnoj razini uključujući EU.

4.3 Strateški razvojni dokumenti RH i EU

Sporazum o partnerstvu

Europska komisija je u kolovozu 2022. usvojila Sporazum o partnerstvu s Republikom Hrvatskom za financijsko razdoblje 2021. – 2027., utvrđujući strategiju ulaganja u iznosu od 9 milijardi eura za financiranje kohezijske politike. Sporazum uspostavlja strategiju ulaganja Republike Hrvatske u novom financijskom razdoblju, koja istovremeno predstavlja i kontinuitet u odnosu na prošlo razdoblje i iskorak u vidu naglaska na teritorijalne posebnosti i jačanje razvoja svih hrvatskih regija. Otvoren je put novim prilikama za jače ulaganje u razvoj hrvatskih regija, u slabije razvijena područja i jačanje gospodarstva uz ulaganja u energetske učinkovitost, borbu s klimatskim promjenama kao i ulaganja u kvalitetnije javne usluge zdravstva, znanosti i obrazovanja te socijalne zaštite.

Sporazumom su obuhvaćeni Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027. (PKK) s 5,203 milijardi eura, Integrirani teritorijalni program 2021.–2027. (ITP) s 1,569 milijardi eura, Program Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. s 1,933 milijardi eura, Program za ribarstvo i akvakulturu 2021.–2027. s 243,7 milijuna eura kojima su obuhvaćeni sljedeći ciljevi politike:

- I. Pametna Hrvatska,
- II. Zelena Hrvatska,
- III. Povezana Hrvatska,
- IV. Solidarna Hrvatska i
- V. Hrvatska bliže građanima.

Sredstva kohezijske politike koristit će se za daljnje jačanje gospodarstva, potporu zelenoj i pravednoj tranziciji koja će ublažiti utjecaj energetske i klimatske izazova na gospodarstvo i društvo u cjelini, daljnje poboljšanje mobilnosti i prometne povezanosti s velikim naglaskom na gradove, sela i otoke, te ulogu hrvatskih županija kao i jačanje društvene kohezije i tranziciju

hrvatskih regija. S ciljem postizanja uravnoteženog regionalnog razvoja ulaganja će se usmjeriti i na slabije razvijena područja te područja s razvojnim posebnostima putem svih ciljeva politike iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR). Iz EFRR će se za regionalni razvoj izdvojiti preko 1,7 milijardi eura za jačanje gospodarstva ulaganjem u istraživanje i inovacije, podupiranjem poslovne konkurentnosti, digitalizacijom i razvojem vještina za pametnu specijalizaciju, kao i za industrijsku tranziciju Sjeverne, Panonske i Jadranske Hrvatske.

Najznačajnija sredstva predviđena su za zelena ulaganja u energetske učinkovitost, korištenje obnovljivih izvora energije te zaštitu okoliša i jačanja otpornosti spram klimatskih promjena. Uključujući aktivnosti i ulaganja za prelazak na kružno gospodarstvo, jačanje bioraznolikosti. U sklopu zelenih ulaganja su i ona za razvoj zelene urbane infrastrukture, promicanje održive urbane mobilnosti, kao i jačanje zelenog, čistog, pametnog i održivog gradskog prometa u okviru integriranog teritorijalnog ulaganja u gradovima. Za navedena ulaganja izdvojiti će se 1,6 milijardi eura iz EFRR i gotovo 800 milijuna eura iz Kohezijskog fonda (KF).

Dodatno, iz Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu izdvojiti će se 198 milijuna eura za ulaganja u poticanje održivog ribarstva, obnovu i očuvanje vodenih bioloških resursa, poticanje održivih aktivnosti akvakulture, prerade i stavljanja na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture te jačanje održivog upravljanja morima i oceanima.

Za razvoj održive, pametne i sigurne prometne povezanosti izdvojiti će se gotovo 1 milijarda eura iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda. S ciljem osiguravanja veće razine povezanosti te jačanja mobilnosti, ulaganja će biti usmjerena na razvoj održive, pametne, sigurne i intermodalne TEN-T mreže te razvoj regionalne, lokalne i prekogranične mobilnosti kojom se osigurava bolji pristup TEN-T mreži (željeznice, javni prijevoz).

Više od 600 milijuna eura iz Europskog fonda za regionalni razvoj i gotovo 1,9 milijardi eura iz Europskog socijalnog fonda plus uložiti će se u tržište rada, zapošljavanje, jačanje zdravstvenog sustava i primarne zaštite, socijalne uključenosti i socijalne inovacije.

Iz Europskog fonda za regionalni razvoj izdvojiti će se gotovo 700 milijuna eura za integrirani teritorijalni razvoj. Sredstva su predviđena za razvoj urbanih područja – svi gradovi sjedišta županija, kao pokretača regionalnog rasta i razvoja njihovih funkcionalnih područja koja su u odnosu na prethodno razdoblje proširena na sve krajeve Hrvatske. Predviđena su i ulaganja u područja s posebnim teritorijalnim posebnostima.

Istovremeno, iz Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu izdvojiti će se 31 milijun eura za ulaganja u omogućivanje održivog plavoga gospodarstva u obalnim, otočnim i kopnenim područjima te poticanje održivog razvoja ribarskih i akvakulturnih zajednica.

Uspostavom novog Fonda za pravednu tranziciju, Hrvatskoj su u sklopu Teritorijalnog plana za pravednu tranziciju (TPPT) dodijeljena sredstva u iznosu od 186 milijuna eura kako bi se ublažio učinak tranzicije na gospodarstvo i zapošljavanje kroz jačanje poduzetništva, primarno usmjerenog prema zelenom i digitalnom gospodarstvu, doprinos smanjivanju emisija stakleničkih plinova te diversificiranje regionalnog gospodarstva.

Europski strukturni i investicijski fondovi (ESIF)

- Iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) financiranje je moguće za ulaganja u infrastrukturu; istraživanje i inovacije, produktivna ulaganja u MSP-ove i ulaganja

usmjerena na očuvanje postojećih i otvaranje novih radnih mjesta, opremu, softver i nematerijalnu imovinu te umrežavanje, suradnju i razmjenu iskustava.

- *Iz Kohezijskog fonda (KF)* podupiru se ulaganja u području prometa i okoliša, uz poseban naglasak na obnovljivoj energiji te ulaganja u TEN-T.
- *Europskim socijalnim fondom plus (ESF+)* podupire se veći pristup zaposlenju, modernizacija institucija i usluga tržišta rada, promicanje rodno uravnoteženog sudjelovanja na tržištu rada, promicanje prilagodbe radnika, poduzeća i poduzetnika promjenama, veća kvaliteta, uključivost i djelotvornost sustava obrazovanja i osposobljavanja te njihova relevantnost za tržište rada, promicanje jednakog pristupa kvalitetnom i uključivom obrazovanju i osposobljavanju s naglaskom na skupine u nepovoljnom položaju, promicanje cjeloživotnog učenja.
- *Iz Fonda za pravednu tranziciju (FPT)* mjere su posebno usmjerene na produktivna ulaganja u MSP-ove, ulaganja u aktivnosti istraživanja i inovacija te poticanje prijenosa naprednih tehnologija; ulaganja u uvođenje tehnologije i infrastrukture za čistu energiju po pristupačnoj cijeni i smanjenje emisija stakleničkih plinova; ulaganja u digitalizaciju; ulaganja u unapređenje kružnoga gospodarstva te ulaganja u dokvalifikaciju i prekvalifikaciju radnika.

Izvor: www.strukturnifondovi.hr

Kao najbitniji element koji je bilo potrebno uzeti u obzir prilikom definiranja broja i sadržaja programa jesu i smjernice koje proizlaze iz *Nacionalne razvojne strategije 2030 (NRS)*. Naime, pored ustaljenih sektorskih politika, u NRS-u 2030 teritorijalni pristup predstavlja jedno od glavnih opredjeljenja Republike Hrvatske u razdoblju do 2030. godine. Slijedom navedenog, uravnoteženi regionalni razvoj, pametna specijalizacija i unaprjeđenje pozicije regionalnog gospodarstva u globalnim lancima vrijednosti čine neizostavne elemente prilikom izgradnje nove EU programske arhitekture.

OPKK i *OPULJP 2021.-2027.* predstavljaju kontinuitet u odnosu na aktualno financijsko razdoblje te objedinjuju dosadašnja iskustva i znanja u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija (bez teritorijalnog pristupa) i Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali. Predmetni programi će se orijentirati na sve one sektore ili politike koji se prema svojoj prirodi provode na nacionalnoj razini, proizlaze iz same upravne nadležnosti državnih tijela ili gdje su korisnici EU sredstava tijela čiji je osnivač Republika Hrvatska. U prvom redu radi se o provedbi sektorskih i više sektorskih strategija, nacionalnih planova, provedbenih programa, te nacionalnog programa reformi.

Uspostavom *Integriranog teritorijalnog programa (ITP)* temeljem naučenih lekcija vezanih uz teritorijalni razvoj, uključujući i one koje proizlaze iz projekta Slavonija, Baranja i Srijem, u novom programskom razdoblju proširuje se mogućnost financiranja lokalnih i regionalnih inicijativa, a sukladno identificiranim potrebama. Ono što je za ovu vrstu programa karakteristično jest fokus na regionalni rast i razvoj. Dio ITP-a čine i ulaganja koja se tiču Fonda za pravednu tranziciju. Glavni preduvjet za korištenje Fonda za pravednu tranziciju jest da su ulaganja odobrena kao dio *teritorijalnog plana za pravednu tranziciju (TPPT)*.

Sporazum o partnerstvu između Republike Hrvatske i Europske komisije za financijsko razdoblje EU 2021.-2027., opisuje način na koji će Republika Hrvatska pristupiti ispunjavanju zajedničkih ciljeva politike Unije uz pomoć sredstava iz proračuna EU koja su joj dodijeljena kroz višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.-2027. godine.

Nacionalni plan oporavka i otpornosti (NPOO)

Pandemija uzrokovana koronavirusom koja je 2020. iznenada pogodila svijet, pa tako i Europu, izazvala je najveću gospodarsku krizu još od doba Drugog svjetskog rata. Kako bi države članice Europske unije što prije izišle iz te situacije i stvorile temelje za još otpornija društva i održivija gospodarstva, Europska komisija, Europski parlament i europski lideri u veljači 2021. postigli su dogovor o uspostavi posebnog Mehanizma za oporavak i otpornost. Prva je svrha tog paketa vrijednog 1,8 bilijuna eura ublažiti gospodarske i socijalne posljedice pandemije koronavirusa, ali i učiniti gospodarstvo održivijim i otpornijim, a društvo spremnije na izazove i nove prilike. Kako bi iskoristile dio sredstava osiguranih Mehanizmom za oporavak i otpornost, države članice trebaju pripremiti vlastiti plan za oporavak i otpornost, koji je akcijski plan projekata, mjera i reformi. Uzimajući u obzir glavne ciljeve Mehanizma, u pripremi hrvatskog Plana oporavka i otpornosti, Vlada je posebnu pozornost pridala reformama i investicijama, osobito onima koje se odnose na zelenu i digitalnu tranziciju i transformaciju, koje su okosnica Plana. Mjere i aktivnosti Plana pridonijet će postizanju pametnog, održivog i uključivog rasta, uz povećanje broja radnih mjesta, produktivnosti i konkurentnosti gospodarstva, kao i jačanju gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije Hrvatske. Hrvatska je za svoj Plan u okviru Mehanizma osigurala financijska sredstava u iznosu od gotovo 75 milijardi kuna (9,9 milijardi eura) od čega je 47,5 milijardi kuna (6,3 milijarde eura) bespovratnih sredstava, a oko 27 milijardi kuna (3,6 milijardi eura) povoljnih zajmova. U fokusu Plana su mjere koje podupiru jačanje okvira za istraživanje, razvoj i inovacije, te politike za sljedeću generaciju, u čijem su fokusu djeca i mladi. Povrh navedenoga, s obzirom na uzroke i posljedice zadnje krize, Planom će se pružiti potpora aktivnostima vezanim za jačanje otpornosti zdravstvenog sustava za izazove u budućnosti.

Plan je strukturiran tako da obuhvaća pet komponenti i jednu inicijativu:

- Gospodarstvo
- Javna uprava, pravosuđe i državna imovina
- Obrazovanje, znanost i istraživanje
- Tržište rada i socijalna zaštita
- Zdravstvo
- Inicijativa: Obnova zgrada

Očekuje se da će hrvatski Plan oporavka započeti s provedbom krajem 2021. nakon što ga Vijeće Europske unije potvrdi na temelju prijedloga Europske komisije. Do kraja 2021. Hrvatska već može očekivati isplatu oko 6,1 milijarde kuna, što je predujam od 13 % od ukupnog iznosa bespovratnih sredstava osiguranih u okviru Plana. Isplata bespovratnih sredstava iz Mehanizma obavlja se temeljem izvršenja pokazatelja rezultata definiranih Planom oporavka i otpornosti, za svaku od planiranih reformi i investicija.

5. PROVEDBENI OKVIR PLANA I PROGRAMA OBNOVE I RAZVOJA GRADA VUKOVARA DO 2025.

5.1 Načela provedbe PIP-a

Sustav u kojemu se razvija i provodi svaka strategija, pa tako i PiP mora se temeljiti na osnovnim načelima dobrog upravljanja odnosno zadovoljiti kriterije kvalitete javnog upravljanja (engl. good governance).

Načela dobrog upravljanja izrade i provedbe strateškog planskog akta su:

- *participacija* osigurava da svi sudionici ravnopravno sudjeluju u izradi i provedbi
- *transparentnost* postupaka i kriterija koji su jasni, unaprijed definirani i javno dostupni
- *odlučivanje na temelju konsenzusa*, a svi partneri bez iznimke provode dogovoreno
- *učinkovitost i djelotvornost* javne uprave u izradi i provedbi mjerena kvalitetom javnih usluga, kompetentnošću službenika, političkom neovisnošću u kreiranju primjerenih politika
- *odgovornost* javnog djelovanja nositelja strategije
- *politička stabilnost* jamči da eventualne političke promjene ne dovode u pitanje strateški javni interes
- *funkcioniranje pravne države i kontrola korupcije* u smislu zakonitosti postupanja pri izradi i provedbi strategije.

Unutar tako postavljenog sustava, odabir programa i projekata koji će se financirati u provedbenom razdoblju temelji se na društveno-ekonomskim kriterijima. Glavni društveno-ekonomski kriterij u odabiru projekata i programa provjerava da li je skup odabranih projekata i programa u funkciji ostvarenja općeg cilja, posebnih ciljeva i mjera. Svaki pojedini projekt i program primarno mora *doprinositi osiguranju preduvjeti za otporan, održiv i uključiv rast i razvoj*. Nadalje, svaki projekt i program povezuje se s posebnim ciljem (svrstava se u pripadajuće područje obnove i razvoja grada Vukovara) i ocjenjuje njegova relevantnost za ostvarenje zadanog cilja. Projekt je *relevantan* ukoliko postoji jasna veza između realizacije projekta i ostvarenja zadanog posebnog cilja i mjere. Prijedlog projekta ima definiran plan provedbe (akcijski plan) uključujući pokazatelje izravnih rezultata i iskazane potrebne resurse (ljudske, financijske). U odabiru projekata ocjenjuje se očekivana *efikasnost* projekta stavljajući u odnos potrebne resurse i očekivane rezultate. Ocjena *efektivnosti* projekta je vjerojatnost da će stvarni rezultat realizacije projekta postići planirane rezultate. Komponenta ocjene projekata je i njihova *korisnost* u zadovoljavanju potreba društva. Prednost u odabiru projekata imaju *održivi* projekti čiji će se učinci produljiti i nakon isteka roka financiranja, odnosno nakon završetka realizacije projekta.

Odobranje financiranja projekata i programa podliježe *postupku evaluacije*, sukladno jasno utvrđenim kriterijima, kojeg provode neovisni procjenitelji - evaluatori. Radi izbjegavanja konflikta interesa, projekte ocjenjuju neovisni stručnjaci koji nisu sudjelovali u pripremi predmetne projektne i programske dokumentacije, niti su u srodstvu s predlagateljem.

5.2 Plan aktivnosti, baza projekata i programi

Sadržaj programskog dijela Plana i programa definiran je u čl. 5 Zakona o obnovi i razvoju grada Vukovara i odnosi se na informacije o nositeljima projekata, načinima financiranja, dinamici i rokovima provedbe projekata. Svi navedeni elementi i informacije sastavni su dijelovi *baze projekata* kojom upravlja Fond (*Prilog 1*). Baza se redovito ažurira na osnovi projektnih prijedloga ključnih razvojnih dionika koji djeluju na području grada Vukovara te služi kao orijentacija u pripremi godišnjeg *plana aktivnosti* Fonda.

Tablica 33. Baza projekata obnove i razvoja grada Vukovara (2021.-2025.)

PODRUČJE	NASTAVAK IZ PRETHODNOG RAZDOBLJA U 2021.-2025.		NOVI PROJEKTI DO 2025.		PiP 2021.-2025. UKUPNO	
	BROJ PROJEKATA	IZNOS	BROJ PROJEKATA	IZNOS	BROJ PROJEKATA	IZNOS
A-prostor/okoliš	56	2.386.422.821,00	111	865.859.740,14	167	3.189.199.161,14
B-Gospodarstvo	40	551.477.550,00	21	683.500.000,00	60	1.131.201.950,00
C-Društvo uklj. zdravstvo, socijalna skrb, branitelji i obitelji	117	869.709.822,55	188	299.051.538,99	292	1.043.322.603,33
UKUPNO	213	3.807.610.193,55	320	1.848.411.279,13	519	5.363.723.714,47

Izvor: Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara, stanje 06.09.2022.

Plan aktivnosti je provedbeni dokument Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara. Priprema se godišnje te obuhvaća sve aktivnosti vezane uz raspisivanje javnih poziva za iskaz interesa i javnih natječaja temeljem *Programa sufinanciranja* za projekte na području grada Vukovara koje predlažu grad Vukovar, javne ustanove, javna poduzeća, privatni poduzetnici, kao i udruge koje djeluju na području grada. Sufinanciraju se projekti s cjelovitom dokumentacijom, te su prihvaćeni u postupku vrednovanja temeljem jasno postavljenih kriterija dodjele istaknutih u odgovarajućem programu.

Upravni odbor Fonda donosi provedbene programe temeljem kojih se sufinanciraju odobreni projektni prijedlozi putem Fonda iz državnog proračuna. Programi u okviru kojih se na godišnjoj razini objavljuju javni pozivi ili javni natječaji jesu sljedeći:

- Program sufinanciranja projekata grada Vukovara
- Program sufinanciranja gospodarskih projekata na području grada Vukovara
- Program sufinanciranja kapitalnih ulaganja na području grada Vukovara
- Program sufinanciranja projekata i programa udruga na području grada Vukovara

Model sufinanciranja gospodarskih projekata u gradu Vukovaru doprinosi većem zapošljavanju, otvaranju novih radnih mjesta i razvoju poduzetništva. Uz navedeno, svi prijedlozi gospodarskih projekata koji se bave temama ubrzane obnove i razvoja Grada iz Zakona razmatraju se za sufinanciranje. Fond s ciljem izbjegavanja ponude višestruke ponude istih programa potiče razvoj malog gospodarstva u gradu Vukovaru usklađuje svoje aktivnosti i aktivno surađuje s nadležnim tijelima za razvoj gospodarstva grada Vukovara, Vukovarsko-srijemske županije i na razini središnje države.

Bespovratnim sredstvima Europske unije izravno se financiraju neprofitne aktivnosti krajnjeg korisnika. Dodjela bespovratnih sredstava provodi se u skladu sa specifičnim pravilima i procedurama. Shema dodjele bespovratnih sredstava definira područje financiranja, ciljeve i opseg pomoći koja se dodjeljuje u obliku bespovratnih sredstava, a promiče određenu politiku iz pravne stečevine Europske unije i pridonosi općem interesu Europske unije i zemlje korisnice. Koje će područje društvenog interesa biti obuhvaćeno pojedinom shemom dodjele bespovratne pomoći određuje nadležna institucija u fazi programiranja. Potencijalni korisnici bespovratnih sredstava su tijela lokalne i područne samouprave, organizacije civilnog društva, instituti, fakulteti, komore, mali i srednji poduzetnici itd. Kako bi osigurali početak kao i nesmetanu provedbu projekta, važno je uskladiti novčani tijek. Također odobreni projekti se u

potpunosti ne financiraju niti se sva sredstva dodijeljena za projekt ne isplaćuju unaprijed. Stoga je potrebno osigurati dodatne izvore sredstava kako bi se moglo započeti s provođenjem projektnih aktivnosti, provesti sve aktivnosti te ih financirati u potpunosti. U tom se podrazumijeva potreba osiguravanja sredstva, ovisno o fazi projekta, za pretfinanciranje ili sufinanciranje projekata bilo iz vlastitih, nacionalnih ili EU izvora kao i putem različitih financijskih instrumenta (npr. putem zajmova ili jamstava itd.).

Iako bespovratna sredstva EU-a pod određenim uvjetima mogu pokriti 100 posto prihvatljivih troškova programa ili projekta, opće je pravilo da korisnik (bilo da je riječ o tijelu javne uprave, malom ili srednjem poduzetniku ili organizaciji civilnog društva) sufinanciranjem također treba dati doprinos pokriću troškova projekta. Svaki program ima specifična pravila o traženoj razini sufinanciranja, no nije dopušteno *dvostruko financiranje* odnosno postupak kod kojeg se ista stavka troška prijavljuje na različite izvore financiranja (bilo da je riječ o EU, nacionalnim ili regionalnim sredstvima) kako bi se za jedan te isti trošak primila sredstva od dva ili više izvora, što bi značilo zlorabu javnih sredstava, *pa je takav postupak strogo zabranjen*.⁷ Radi izbjegavanja dvostrukog financiranja projekata koji se financiraju iz sredstava Državnog proračuna RH, treba voditi računa o tome da li se isti projekt koji se prijavljuje za sufinanciranje od Fonda istovremeno financira iz drugih programa financiranih iz Državnog proračuna (primjerice Ministarstvo poduzetništva i obrtništva, HAMAG Invest, HBOR, Ministarstvo poljoprivrede, ili Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, i sl.).

Fond može *sufinancirati i pretfinancirati projekte kreditima sa subvencioniranom ili poticajnom kamatnom stopom* u određenom postotku sukladno Zakonu o državnim potporama (Narodne novine 47/14, 69/17) i drugim važećim propisima o državnim potporama. *Potpore male vrijednosti* poduzetnicima dodjeljuju tijela državne uprave i jedinice regionalne i lokalne samouprave čija je karakteristika da nemaju učinak narušavanja tržišnog natjecanja. Osnovna karakteristika potpora male vrijednosti odnosi se na prag njihove dodjele, pa tako pojedini poduzetnik u bilo kojem razdoblju od 3 fiskalne godine ne smije dobiti potpore male vrijednosti koje premašuju iznos od 200.000 eura (neovisno o razini davatelja potpore male vrijednosti i vrsti instrumenta dodjele potpore male vrijednosti), ako poduzetnik obavlja cestovni prijevoz tereta za najamninu ili naknadu taj prag ne smije prijeći 100.000 eura za razdoblje od 3 fiskalne godine (Uredba o potporama male vrijednosti⁸, Smjernice politike državnih potpora za razdoblje 2022.-2024., Narodne novine 45/22).

5.3 Uloge i zadaci ključnih dionika obnove i razvoja grada Vukovara

Vlada Republike Hrvatske

- Utvrđuje Plan i program obnove i razvoja grada Vukovara na prijedlog ministarstva zaduženog za regionalni razvoj tj. obnovu i razvoj grada Vukovara.
- Imenuje članove Savjeta obnove i razvoja grada Vukovara.
- Prati provedbu Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara na osnovi izvješća nadležnog ministarstva i godišnje izvještava Hrvatski sabor o provedbi.

⁷ [COUNCIL REGULATION \(EC, Euratom\) No 1605/2002](#) states at Article 111 that *in no circumstance shall the same costs be financed twice by the EU budget*; [COMMISSION REGULATION \(EC\) No 1828/2006](#) of 8 December 2006 setting out rules for the implementation of Regulation (EC) No 1083/2006 laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund: Article 13 "Verifications (...) shall include procedures to avoid double-financing of expenditure with other Community or national schemes and with other programming periods".

⁸ Uredba koja se primjenjuje na dodjelu potpora male vrijednosti od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020. je Uredba Komisije br. 1407/2013, od 18. prosinca 2013., o primjeni članaka 107. i 108. UFEU-a na de minimis potpore (SL EU, L352, od 24.12.2013.), i njene izmjene i dopune sadržane u Uredbi Komisije 2020/972) (Uredba o potporama male vrijednosti). Uredba o potporama male vrijednosti u primjeni je do 31. prosinca 2023.

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU

- Sudjeluje u radu tijela Fonda, a ministar/ministrica predsjedava Upravnim odborom Fonda.
- Nadležno je tijelo za provedbu Zakona o obnovi i razvoju grada Vukovara.
- Nadzire rad Fonda i provedbu Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara te izvještava Vladu RH o provedenom.
- Predlaže i prati provedbu Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara.

Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara (Fond)

- Priprema prijedlog godišnjeg plana aktivnosti Fonda.
- Provodi aktivnosti prema vlastitom planu rada, uključujući financiranje, ugovaranje i praćenje provedbe projekata iz izvora Fonda.
- Raspisuje javne pozive/natječaje primjerice za dostavu cjelovitih projektnih prijedloga, sufinanciranje gospodarskih projekata, pružanje tehničke pomoći i savjetovanja u pripremi projektne dokumentacije, edukacije i sl.
- Prati realizaciju projekata koje sufinancira i provedbu Plana i programa u cijelosti.
- Izvještava grad Vukovar i nadležna ministarstva o realizaciji Plana i programa.
- Brine o odnosima s javnošću, informira građane o napretku u provedbi Plana i programa putem interneta i ostalih medija.

Grad Vukovar

- Sudjeluje u radu tijela Fonda.
- Sudjeluje u pripremi prijedloga godišnjeg plana aktivnosti temeljem Plan i programa obnove i razvoja grada Vukovara.
- Provodi aktivnosti prema vlastitom planu rada, uključujući (su)financiranje, ugovaranje i praćenje provedbe projekata iz izvora grada Vukovara.
- Raspisuje javne pozive/natječaje za provedbu projekata u svojoj nadležnosti sukladno Planu i programu obnove i razvoja grada Vukovara.
- Prati realizaciju projekata čiji je nositelj i koje (su)financira iz svojih izvora.
- Redovito surađuje, razmjenjuje relevantne informacije i izvještava Fond o realizaciji projekata sukladno Planu i programu obnove i razvoja grada Vukovara.

Savjet za obnovu i razvoj grada Vukovara

- Predlaže prioritete projekte nakon provedbe javnih poziva za prijedloge projekata koji će se moći sufinancirati iz raspoloživih sredstava Fonda na osnovi pozitivno ocjenjenih projekata prema programom utvrđenih kriterija o kvaliteti, provedivosti i doprinosu ostvarenja ciljeva obnove i razvoja grada Vukovara.
- Ima ulogu tijela za praćenje provedbe (monitoring) Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara.
- Izvještava tijela Fonda i institucije koje predstavlja o provedbi.

Nositelji projekata uključujući Fond i grad Vukovar

- Pripremaju cjelovit prijedlog projekata s tehničkom dokumentacijom, dozvolama itd.
- Provode projekt za koji im je odobreno (su)financiranje sukladno ugovornim odredbama.
- Redovito izvještavaju o svim fazama provedbe i prema unaprijed definiranim pokazateljima rezultata.

5.4 Praćenje i vrednovanje provedbe Plana i programa

Tijekom provedbe projekata treba na osnovi unaprijed definiranih kriterija kvalitete kontinuirano ocjenjivati relevantnost i izvedivost projekata, napredak u postizanju ciljeva i korištenju resursa, kvalitetu upravljanja uključujući upravljanje rizicima, vjerojatnost da će koristi biti održive i potrebno djelovanje. Faza provedbe je ključna jer se tijekom nje ostvaruju planirane koristi.

Za svaki projekt odabran za realizaciju, korisnik sredstava Fondu daje detaljan terminski plan i predlaže pokazatelje pomoću kojih će se pratiti realizacija rezultata. Takva uspostava sustava praćenja završni je korak planiranja koji osigurava kvalitetnu provedbu projekata. Nositelji projekata (korisnici sredstava sufinanciranja Fonda) redovito izvještavaju Fond o napretku projekta uz svu prateću dokumentaciju te ispostavljaju zahtjeve za plaćanje sukladno ugovoru, a koja služe kao osnova za sve isplate ugovorenih tranši provoditeljima projekata. Sredstva će uvijek biti isplaćivana strogo namjenski. Fond na osnovi redovitog prikupljanja izvješća i informacija, kao i redovitog praćenja napretka na terenu priprema izvješća za godišnje izvještavanje prema svim predviđenim institucijama zaduženima za praćenje rada Fonda i provedbe Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara.

Plan i program obnove i razvoja grada Vukovara kao strateški dokument također podliježe postupku vrednovanja i revizije. Vrednovanje provedbe Plana i programa provest će se sredinom razdoblja provedbe, o čemu odluku donose tijela Fonda, a završno vrednovanje obavlja se po isteku strateškog dokumenta nakon 2025. godine.

Pokazatelji uspješnosti su važni za sustav praćenja provedbe Plana i programa kroz projekte te za redovito izvještavanje o postignuću planiranih ciljeva. Praćenje provodi Fond i nadležne institucije. Vrednovanje radi objektivnosti i neutralnosti trebaju provoditi vanjski stručnjaci ili neovisno povjerenstvo.

Popis dokumenata:

Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2021. - preliminarni podaci.

Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara, 2018. Studija o utvrđivanju razvojnih konkurentskih i kolaborativnih prednosti i razvojnih potencijala za revitalizaciju gospodarstva Grada Vukovara, Projekt revitalizacije grada Vukovara.

Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara, 2022. Izvješće o realizaciji projekata Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovara 2014.-2020.

Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara, Strategija VU 2020, Plan i program obnove i razvoja grada Vukovara 2014.-2020.

Grad Vukovar, 2018. Plan gospodarenja otpadom Grada Vukovara 2017.-2023., dostupno na poveznici: [http://dokumenti.azo.hr/Dokumenti/PGO Grada Vukovara 2017 2023.pdf](http://dokumenti.azo.hr/Dokumenti/PGO_Grada_Vukovara_2017_2023.pdf)

Grad Vukovar, Intervencijski plan 2014.-2020.

Grad Vukovar, Izvješće o stanju u prostoru grada Vukovara, 2017.-2020.

Grad Vukovar, Provedbeni program grada Vukovara za mandatno razdoblje 2021.-2022.

Wertheimer-Baletić, Alica, 1993., Jedno i pol stoljeće u brojčanom razvoju stanovništva Vukovara i vukovarskoga kraja, *Društvena istraživanja*, Zagreb, 4-5/god.2(1993), br.2-3, str.455-477.

Institucije u nadležnosti Grada Vukovara

Dječji vrtić Vukovar 1

Dječji vrtić Vukovar 2

Gradska knjižnica Vukovar

Gradski muzej Vukovar

Javna ustanova u kulturi Hrvatski dom Vukovar

Javna vatrogasna postrojba Vukovar

Javna ustanova za upravljanje sportskim objektima Grada Vukovara Sportski objekti Vukovar

Osnovna škola Antuna Bauera

Osnovna škola Mitnica

Osnovna škola Blage Zadre

Osnovna škola Siniše Glavaševića

Osnovna škola Josipa Matoša

Osnovna škola Dragutina Tadijanovića

Osnovna škola Nikole Andrića

Komunalac d.o.o. za komunalno gospodarstvo

Razvojna agencija Vukovar d.o.o. za promicanje razvoja

Tehno stan d.o.o. za proizvodnju, distribuciju i opskrbu toplinskom energijom

Vodovod grada Vukovara d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju

Vukovarska gospodarska zona d.o.o. za upravljanje gospodarskom zonom

Hrvatski radio Vukovar d.o.o. za proizvodnju i emitiranje radijskog programa

Vukovarski vodotoranj - simbol hrvatskog zajedništva d.o.o. za upravljanje memorijalnim spomen-obilježjem Domovinskog rat